Ministarstvo
finansija

2006 2026
VJEČNA CRNA GORA

Broj: 05-02-01-041/26-28221/2

Podgorica,21.08.2026. godine

ZA: MINISTARSTVO PRAVDE, Rimski trg 46, Podgorica

Gospodinu, mr Bojanu Božoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku

Veza: Vaši akt br. 01-040/26-7621/5 od 10.08.2026. godine i 01-040/26-7621/5 od 06.08.2026. godine

Poštovani gospodine Božoviću,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku,* Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Predloženim zakonom izvršiće se potpuno usklađivanje sa pravnom tekovinom Evropske unije, kao i prilagođavanje savremenim potrebama krivičnopravne zaštite. Nadalje, donošenje ovog predloga zakona predviđeno je Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2026 – 2027. godine, naročito u okviru pregovaračkih poglavlja 23 - Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, kao i Programom rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu.

Uvidom u dostavljeni Izvještaj o sprovedenoj analizi procjene uticaja propisa navedeno je da su potrebna dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore u maksimalno procijenjenom iznosu od 157.273,92€ radi uspostavljanja i funkcionisanja stručnih službi u višim sudovima i višim državnim tužilaštvima za podršku žrtvama. Nadalje, navedeno je da implementacijom propisa ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, kao i da nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih bi mogle proisteći finansijske obaveze.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, uz obavezu da se aktivnosti iz Predloga zakona usklade sa sredstvima koja su opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu države i srednjoročnim budžetskim okvirom.

Napominjemo, sredstva neophodna za finansiranje aktivnosti u narednim godinama biće predmet razmatranja prilikom izrade Nacrta zakona o budžetu Crne Gore za te godine.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

S poštovanjem,

Crna Gora MINISTARSTVO FINANSIJA PODGORICA

MINISTAR
mr Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo pravde
NAZIV PROPISA	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku

1. Definisanje problema
Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
Koji su uzroci problema?
Koje su posljedice problema?
Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Potreba donošenja Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku zasnovana je na više razloga. Važeći Zakonik o krivičnom postupku zahtijeva dalje normativno unapređenje u cilju potpunijeg usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije, kao i prilagođavanja savremenim potrebama krivičnopravne zaštite. Donošenje ovog predloga zakona predviđeno je Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2026–2027. godine, naročito u okviru pregovaračkih poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, kao i Programom rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu. Cilj je unapređenje normativnog okvira krivičnog postupka, jačanje procesnih garancija i dalje usklađivanje sa standardima Evropske unije i međunarodnim obavezama.

Jedan od ključnih problema odnosi se na potrebu potpunijeg usklađivanja procesnih prava osumnjičenih i okrivljenih sa standardima Evropske unije, naročito u pogledu pretpostavke nevinosti, prava na prisustvovanje suđenju i prava na informisanje o pravima i optužbi. Takođe, u praksi je uočena potreba za dodatnim unapređenjem položaja žrtava krivičnih djela, kroz obezbjeđivanje minimalnih standarda u pogledu njihovih prava, podrške i zaštite. Dodatno, identifikovani su određeni problemi u primjeni važećih procesnih rješenja koji utiču na efikasnost krivičnog postupka.

Uzroci ovih problema ogledaju se u djelimičnoj neusklađenosti važećih zakonskih rješenja sa relevantnim direktivama Evropske unije, uključujući standarde koji se odnose na jačanje pretpostavke nevinosti, pravo na informisanje u krivičnom postupku, kao i prava i zaštitu žrtava. Takođe, određeni nedostaci proizilaze iz praktične primjene važećih normi, koje nijesu u potpunosti prilagođene savremenim izazovima i pojavnim oblicima kriminaliteta, niti potrebama efikasnijeg vođenja postupka.

Posljedice uočenih problema ogledaju se u nedovoljno ujednačenoj i efikasnoj primjeni procesnih garancija, što može uticati na ostvarivanje prava osumnjičenih i okrivljenih, ali i na nivo zaštite žrtava krivičnih djela. Nedovoljno precizna ili neusklađena rješenja mogu dovesti do produženja trajanja postupaka, otežanog ostvarivanja prava na pravično suđenje, kao i nedovoljne zaštite posebno osjetljivih kategorija žrtava.

Subjekti koji su oštećeni ovakvim stanjem su prije svega osumnjičena i okrivljena lica, kojima u određenim situacijama nijesu u potpunosti obezbijeđene sve procesne garancije u skladu sa evropskim standardima, kao i žrtve krivičnih djela, posebno ranjive kategorije, kojima nije uvijek obezbijeđen adekvatan nivo zaštite, podrške i informisanosti tokom postupka. Takođe, indirektno su pogođeni i pravosudni organi, usljed otežane i neujednačene primjene pojedinih zakonskih rješenja.

Bez izmjena i dopuna Zakonika o krivičnom postupku („status quo" opcija) zadržali bi se postojeći nedostaci u pogledu usklađenosti sa pravnom tekovinom Evropske unije, kao i

problemi u primjeni procesnih odredbi. To bi moglo negativno uticati na dalji tok pregovora u okviru poglavlja 23 i 24, kao i na ukupnu efikasnost krivičnog pravosuđa. Takođe, ne bi bilo moguće obezbijediti dalji napredak u zaštiti procesnih prava učesnika u postupku niti adekvatno odgovoriti na savremene izazove u oblasti kriminaliteta.

2. Ciljevi
Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim propisom unaprijediće se normativni okvir kojim se uređuje krivični postupak, kroz jačanje procesnih garancija osumnjičenih i okrivljenih lica, posebno u pogledu pretpostavke nevinosti, prava na prisustvovanje suđenju i prava na informisanje o pravima i optužbi. Istovremeno, unaprijediće se položaj žrtava krivičnih djela kroz uspostavljanje i primjenu minimalnih standarda u pogledu njihovih prava, podrške i zaštite tokom krivičnog postupka. Predloženim izmjenama doprinijeće se i efikasnijem vođenju krivičnog postupka, otklanjanju uočenih problema u praksi i boljem odgovoru na savremene oblike kriminaliteta, uključujući i krivična djela trgovine ljudima.
Donošenjem ovog zakona obezbijediće se dalje usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, i to sa:
Direktivom (EU) 2016/343 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku,
Direktivom 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku,
Direktivom 2012/29/EU od 25. oktobra 2012. godine kojom se uspostavlja minimum standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtvama krivičnih djela,
Direktivom (EU) 2024/1712 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. juna 2024. godine o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava.
Donošenjem zakona ispuniće se obaveze predviđene Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2026–2027. godine, posebno u okviru pregovaračkih poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost. Istovremeno, realizovaće se aktivnosti utvrđene Programom rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu, čime će se doprinijeti daljem unapređenju efikasnosti krivičnog pravosuđa i jačanju vladavine prava u skladu sa evropskim standardima.

3. Opcije
Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
Obrazložiti preferiranu opciju?

Predlogom zakona razmatrana je i opcija zadržavanja postojećeg normativnog okvira (status quo), odnosno neizmijenjenog Zakonika o krivičnom postupku. Međutim, ova opcija ne bi omogućila otklanjanje uočenih nedostataka u primjeni važećih rješenja, niti bi obezbijedila dalje unapređenje procesnih garancija osumnjičenih i okrivljenih lica i nivoa zaštite žrtava krivičnih djela. Takođe, zadržavanjem postojećeg stanja ne bi bilo moguće postići potrebnu usklađenost sa pravnom tekovinom Evropske unije, posebno u dijelu koji

se odnosi na pretpostavku nevinosti, pravo na informisanje u krivičnom postupku, prava i zaštitu žrtava, kao ni u oblasti sprečavanja i suzbijanja trgovine ljudima. Razmatrana je i neregulatorna opcija, koja bi podrazumijevala unapređenje primjene postojećih zakonskih rješenja kroz praksu, smjernice ili obuke. Međutim, ocijenjeno je da ova opcija nije dovoljna za ostvarivanje postavljenih ciljeva, imajući u vidu da identifikovani problemi proizilaze iz samih normativnih rješenja i njihove neusklađenosti sa relevantnim direktivama Evropske unije, te da se mogu prevazići isključivo izmjenama i dopunama zakonodavnog okvira. Kao preferirana opcija izabrano je donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, kojim će se na sistematičan način unaprijediti postojeća rješenja, otkloniti problemi uočeni u praksi i obezbijediti usklađenost sa Direktivom (EU) 2016/343 o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju, Direktivom 2012/13/EU o pravu na informisanje u krivičnom postupku, Direktivom 2012/29/EU kojom se uspostavlja minimum standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, kao i Direktivom (EU) 2024/1712 o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava. Bez donošenja ovog zakona ne bi se ispunile obaveze predviđene Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2026–2027. godine, naročito u okviru pregovaračkih poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost, kao ni aktivnosti utvrđene Programom rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu. Donošenje predloženog zakona predstavlja najdjelotvorniji način za ostvarivanje ciljeva koji se odnose na unapređenje efikasnosti krivičnog postupka, jačanje procesnih garancija i obezbjeđivanje potpunog usklađivanja sa evropskim standardima.
4. Analiza uticaja **Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.** **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).** **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.** **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.** **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**
Donošenje predloženog propisa omogućiće: - unapređenje normativnog okvira krivičnog postupka, u skladu sa pravnom tekovinom Evropske unije; - jačanje procesnih garancija osumnjičenih i okrivljenih lica, posebno u pogledu pretpostavke nevinosti, prava na prisustvovanje suđenju i prava na informisanje; - unapređenje položaja žrtava krivičnih djela kroz obezbjeđivanje minimalnih standarda u pogledu njihovih prava, podrške i zaštite; - efikasnije vođenje krivičnog postupka i otklanjanje problema uočenih u dosadašnjoj praksi; - unapređenje sposobnosti sistema da odgovori na savremene oblike kriminaliteta, uključujući trgovinu ljudima; - jačanje pravne sigurnosti i ujednačenije postupanje nadležnih organa.

Pozitivni direktni uticaji ogledaće se u unapređenju ostvarivanja prava učesnika u krivičnom postupku (osumnjičenih, okrivljenih i žrtava), kao i u efikasnijem radu pravosudnih organa. Indirektni pozitivni uticaji odnose se na jačanje povjerenja javnosti u pravosudni sistem i vladavinu prava. Mogući negativni uticaji mogu se ogledati u potrebi dodatnog prilagođavanja rada nadležnih organa novim rješenjima, uključujući potrebu za obukama i jačanjem administrativnih kapaciteta, što može zahtijevati određena budžetska sredstva. Donošenjem zakona neće se stvoriti direktni troškovi za građane i privredu. Troškovi primjene odnosiće se prvenstveno na nadležne institucije (pravosudne organe) i biće obezbijeđeni u okviru postojećih budžetskih sredstava. Pozitivni efekti donošenja zakona, koji se ogledaju u unapređenju procesnih garancija, zaštite žrtava, efikasnosti krivičnog postupka i usklađenosti sa evropskim standardima, u potpunosti opravdavaju troškove njegove primjene. Donošenjem ovog zakona ne podržava se stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu niti ima uticaja na tržišnu konkurenciju. Donošenjem ovog zakona neće se stvoriti administrativna opterećenja niti biznis barijere za građane ili privredne subjekte, dok će eventualne dodatne obaveze za nadležne organe biti u funkciji unapređenja efikasnosti i kvaliteta krivičnog postupka.
5. Procjena fiskalnog uticaja **Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?** **Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.** **Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.** **Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskanu godinu?** **Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?** **Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?** **Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.** **Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.** **Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?** **Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.**
Za implementaciju predloženog zakonskog rješenja potrebno je obezbijediti dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore radi uspostavljanja i funkcionisanja stručnih službi za podršku žrtvama, u skladu sa članom 19 Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, kojim se dodaje novi član 65v kojim je propisano da se stručne službe za podršku žrtvama obrazuju u višim sudovima i višim državnim tužilaštvima. Polazeći od zakonskog rješenja kojim se stručne službe obrazuju u dva viša suda i dva viša državna tužilaštva, te od pretpostavke da bi svaka stručna služba bila organizovana sa najmanje tri stručna izvršioca (psiholog, socijalni radnik i specijalni

pedagog/defektolog), maksimalni fiskalni uticaj procijenjen je na osnovu zapošljavanja ukupno 12 stručnih lica.
Kao osnov za procjenu korišćen je podatak Sekretarijata Sudskog savjeta prema kojem prosječna mjesečna zarada stručnih lica zaposlenih u Višem sudu u Podgorici iznosi 1.092,18 eura. Na toj osnovi, procijenjeni maksimalni godišnji fiskalni uticaj iznosi 157.273,92 eura, odnosno 13.106,16 eura na mjesečnom nivou.
Navedena procjena predstavlja maksimalni mogući fiskalni uticaj. Naime, prema podacima Sudskog savjeta, u Višem sudu u Podgorici već rade stručna lica koja pružaju podršku žrtvama, dok je Tužilački savjet dostavio informaciju da pri Vrhovnom državnom tužilaštvu već postoji stručna služba sa zaposlenim psiholozima i drugim stručnim kadrom. Stvarni dodatni budžetski izdaci zavisiće od broja postojećih zaposlenih koji će biti raspoređeni na poslovima stručne podrške, kao i od broja novih izvršilaca koje će biti potrebno zaposliti nakon usklađivanja akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji.
Obezbjeđenje finansijskih sredstava predstavlja trajnu budžetsku obavezu, budući da se fiskalni uticaj odnosi na rashode za zarade zaposlenih u stručnim službama, koji će se planirati i obezbjeđivati na godišnjem nivou.
Implementacijom propisa ne nastaju međunarodne finansijske obaveze.
Prema informacijama dostavljenim od Sekretarijata Sudskog savjeta, sredstva za uspostavljanje stručnih službi nijesu planirana u budžetu za tekuću godinu, osim sredstava za tri stručna lica zaposlena u Višem sudu u Podgorici. Tužilački savjet je naveo da su sredstva obezbijeđena za postojeću stručnu službu pri Vrhovnom državnom tužilaštvu, dok stručne službe iz člana 65v Predloga zakona još nijesu sistematizovane. Shodno tome, dodatna sredstva biće potrebno planirati u budžetu za godinu u kojoj će započeti primjena zakona.
Predlogom zakona nije predviđeno donošenje posebnih podzakonskih propisa iz kojih neposredno proizilaze finansijske obaveze. Međutim, radi sprovođenja člana 65v Predloga zakona biće potrebno izvršiti usklađivanje akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u višim sudovima i višim državnim tužilaštvima, čime će se stvoriti uslovi za zapošljavanje stručnih lica u stručnim službama.
Implementacijom propisa neće se ostvarivati prihodi za Budžet Crne Gore.
Procjena maksimalnog fiskalnog uticaja izvršena je na osnovu zakonske obaveze propisane novim članom 65v, podataka dostavljenih od Sekretarijata Sudskog savjeta o prosječnoj mjesečnoj zaradi stručnih lica zaposlenih u Višem sudu u Podgorici, kao i pretpostavke da će u svakoj stručnoj službi biti angažovana najmanje tri stručna izvršioca. Ukupni godišnji rashodi obračunati su množenjem broja izvršilaca sa prosječnom mjesečnom zaradom i brojem mjeseci u godini.
Precizan obračun fiskalnog uticaja nije bilo moguće izvršiti, budući da će konačan broj izvršilaca biti utvrđen nakon donošenja akata o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Iz tog razloga prikazani iznos predstavlja procjenu maksimalnog fiskalnog uticaja zasnovanu na pretpostavci da će svaka stručna služba imati najmanje tri stručna izvršioca.
Ministarstvo finansija nije dostavilo sugestije na Predlog zakona.
Kako Ministarstvo finansija nije dostavilo primjedbe na Predlog zakona, nije bilo osnova za unošenje izmjena u tekst propisa po tom osnovu.

6. Konsultacije zainteresovanih strana
Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.

Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije). **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.**
Ministarstvo pravde formiralo je Radnu grupu za izradu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku, sastavljenu od predstavnika Vrhovnog suda Crne Gore, Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici, Specijalnog državnog tužilaštva, Višeg državnog tužilaštva u Podgorici, Osnovnog suda u Podgorici, Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici, Sektora za borbu protiv kriminala Uprave policije, Advokatske komore Crne Gore i Ministarstva pravde.
7. Monitoring i evaluacija **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?** **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?** **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?** **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**
Nema potencijalnih prepreka za implementaciju ovog zakona. Mjere koje će biti preduzete tokom primjene propisa u cilju njegovog efikasnog sprovođenja obuhvataju promociju i upoznavanje stručne i šire javnosti sa novim zakonskim rješenjima, organizovanje obuka za sudije, tužioce, advokate i druga stručna lica koja učestvuju u krivičnom postupku, kao i izradu smjernica za ujednačenu primjenu propisa. Takođe, kroz postojeće mehanizme nadzora obezbijediće se praćenje primjene zakona i blagovremeno reagovanje na eventualne probleme u praksi. Glavni indikatori za mjerenje ispunjenosti ciljeva biće izvještaji nadležnih pravosudnih organa o primjeni zakona, trajanje krivičnih postupaka, nivo ostvarivanja procesnih prava osumnjičenih i okrivljenih lica, kao i nivo zaštite i podrške žrtvama krivičnih djela. Dodatni indikatori uključuju stepen usklađenosti sudske prakse sa novim zakonskim rješenjima i relevantnim standardima Evropske unije. Za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene ovog zakona nadležno je Министарство правде Подгорица.

Podgorica, 6. avgust 2026. godine

MINISTAR
mr Bojan Božović

PREDLOG

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONIKA O KRIVIČNOM POSTUPKU*

Član 1

U Zakoniku o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24) u članu 3 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Sudske odluke, osim onih kojima se okrivljeni oglašava krivim, ne smiju sadržati navode kojima se okrivljeni predstavlja krivim ili se na drugi način krši pretpostavka nevinosti."

U stavu 2 poslije riječi: „koji je u toku" dodaju se riječi: „ne krše pretpostavku nevinosti i".

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 2

U članu 4 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Osumnjičeni mora, bez odlaganja, biti obaviješten o krivičnom djelu za koje se tereti i osnovima sumnje protiv njega."

Na kraju stava 3 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „pri čemu se to što nije dao izjavu i nije odgovarao na postavljena pitanja neće cijeniti na njegovu štetu."

Član 3

Član 5 mijenja se i glasi:

„(1) Lice lišeno slobode od strane nadležnog državnog organa mora biti odmah obaviješteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o pravu na upotrebu svog jezika u krivičnom postupku, pravu na prevođenje iz člana 8 ovog zakonika, razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno ništa da izjavi i da se to što nije dao izjavu neće cijeniti na njegovu štetu, pravu na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, da ima pravo da uzme branioca koga sam izabere, da zahtijeva da se o lišenju slobode obavijesti lice koje sam odredi, kao i diplomatsko konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva ili izbjeglici, kao i pravu na medicinsku pomoć.

(2) Obavještenja iz stava 1 pružiće se ranjivom licu lišenom slobode vodeći računa o njegovim potrebama.

(3) Licu lišenom slobode će se, bez odlaganja, uručiti pisana pouka o pravima, koja, osim obavještenja o pravima iz stava 1 ovog člana sadrži i obavještenje o:

- pravu na uvid u spise predmeta;
- najdužem mogućem trajanju lišenja slobode u skladu sa članom 264 ovog zakonika, odnosno najdužem mogućem trajanju zadržavanja u skladu sa članom 267 ovog zakonika;
- pravu na izjavljivanje žalbe protiv rješenja o zadržavanju u skladu sa članom 267 stav 3 ovog zakonika.

(4) Lice lišeno slobode ima pravo da drži u svom posjedu pisanu pouku o pravima iz stava 3 ovog člana tokom trajanja lišenja slobode.

(5) Sadržaj pisane pouke o pravima iz stava 3 ovog člana propisuje organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa (u daljem tekstu: Ministarstvo).

(6) Pisana pouka o pravima iz stava 3 ovog člana uručuje se licu lišenom slobode na svom jeziku ili jeziku koji razumije. Ako pisana pouka iz stava 3 ovog člana nije sačinjena i uručena na jeziku lica lišenog slobode ili jeziku koji razumije, lice lišeno slobode o svojim pravima biće poučeno usmeno, a ta pouka na njegovom jeziku ili jeziku koji razumije biće mu uručena naknadno, u najkraćem mogućem roku.

(7) Lice koje je lišeno slobode, bez odluke suda, mora odmah biti sprovedeno nadležnom državnom tužiocu, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonikom."

Član 4

Član 8 mijenja se i glasi:

„(1) Krivični postupak vodi se na crnogorskom jeziku.

(2) Nadležni organi su dužni da, prilikom prvog kontakta sa osumnjičenim, okrivljenim, odnosno žrtvom iz člana 65a ovog zakonika utvrde da li to lice govori i razumije jezik na kojem se vodi postupak, kao i da li mu je potrebna pomoć tumača. Osumnjičeni, okrivljeni, odnosno žrtva ima pravo žalbe na odluku nadležnog organa kojom je utvrđeno da mu nije potrebna pomoć tumača.

(3) Stranke, žrtve iz člana 65a ovog zakonika, svjedoci i druga lica koja učestvuju u postupku imaju pravo da u postupku upotrebljavaju svoj jezik ili jezik koji razumiju, od prvog kontakta sa nadležnim organima. Ako se postupak ne vodi na jeziku nekog od tih lica ili na jeziku koji razumiju, obezbijediće se prevođenje usmene komunikacije između tih lica i nadležnih organa tokom svih saslušanja i cijelog postupka.

(4) Osumnjičenom i okrivljenom koji ne govore ili ne razumiju jezik na kom se vodi postupak obezbijediće se blagovremeno prevođenje svih podnesaka neophodnih radi zaštite prava odbrane, uključujući prevođenje svih odluka o lišenju slobode, optužnih akata, sudskih odluka, iskaza, isprava i drugog pisanog dokaznog materijala, kao i ostalih pismena.

(5) Osumnjičeni i okrivljeni imaju pravo na prevođenje prilikom komunikacija sa braniocem kad je to neophodno radi pripremanja odbrane, podnošenja pravnih ljekova ili preduzimanja drugih radnji u postupku.

(6) Lica iz stava 3 ovog člana poučiće se o pravu na prevođenje, da se može odreći prava na prevođenje iz stava 4 ovog člana ako govori ili razumije jezik na kojem se vodi postupak, kao i o posljedicama tog odricanja. Izjava o odricanju mora biti data svjesno i dobrovoljno, nakon dobijanja pravne pouke. U zapisniku će se zabilježiti da je data pouka i izjava učesnika u postupku.

(7) Prevođenje se povjerava tumaču. Ako je moguće, žrtvi iz člana 65a ovog zakonika će se, na njen zahtjev, obezbjediti tumač istog pola.

(8) Ako se prevođenje iz stava 3 ovog člana ne može obezbijediti na vrijeme ili neposrednim prisustvom tumača, prevođenje se može sprovesti posredstvom tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka, osim ako je neposredno prisustvo tumača neophodno u cilju obezbjeđenja pravičnosti postupka. Za potrebe takvog prevođenja može se odrediti stručna pomoć lica iz člana 282 stav 8 ovog zakonika.

(9) U slučajevima kad nema postavljenih tumača za odgovarajući jezik ili postoje drugi opravdani razlozi zbog kojih tumač ne može prevoditi u konkretnom predmetu, prevođenje može vršiti i tumač iz druge države, u skladu sa zakonom kojim se uređuju prava i obaveze tumača.

(10) Ako osumnjičeni, odnosno okrivljeni nije zadovoljan prevođenjem može podnijeti pritužbu postupajućem državnom tužiocu, odnosno sudiji, koji će, ako utvrdi da je pritužba osnovana, prevođenje povjeriti drugom tumaču."

Član 5

Poslije člana 20 dodaje se novi član koji glasi:

„Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 20a

Izrazi koji se u ovom zakoniku koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu."

Član 6

U članu 24 stav 2 riječ „deset" zamjenjuje se riječju „dvanaest".

Poslije stava 2 dodaju se tri nova stava koji glase:

„(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, sudija pojedinac može, u složenim predmetima zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, po službenoj dužnosti ili po obrazloženom predlogu stranaka, podnijeti predsjedniku suda predlog da se postupak vodi pred vijećem.

(4) O predlogu iz stava 3 ovog člana predsjednik suda odlučuje rješenjem, u roku od osam dana od dana podnošenja predloga.

(5) Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana stranke mogu podnijeti prigovor vijeću iz stava 10 ovog člana."

U stavu 8 riječi: „stava 7" zamjenjuju se riječima: „stava 10".

U stavu 11 riječi: „st. 3, 4 i 10" zamjenjuju se riječima: „st. 6, 7 i 13".

Dosadašnji st. 3 do 11 postaju st. 6 do 14.

Član 7

U članu 38 stav 1 tačka 2 riječi: „bračni drug, bivši bračni drug ili sa njim živi u vanbračnoj zajednici" zamjenjuju se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola ili bivši bračni ili vanbračni supružnik, bivši partner u zajednici života lica istog pola".

Tačka 5 mijenja se i glasi:

„5) je odlučivao u postupku kontrole optužnice ili je učestvovao u donošenju odluke kojom se optužba odbija ili se optuženi oslobađa od optužbe ili se oglašava krivim, a koja se pobija žalbom ili vanrednim pravnim lijekom;".

Član 8

U članu 41 poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Sud može odbaciti zahtjev za izuzeće predsjednika neposredno višeg suda, odnosno predsjednika Vrhovnog suda, ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očigledno neosnovan i da je podnijet radi sprečavanja ili ometanja suda u preduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena posebna žalba."

Član 9

U članu 43 stav 2 riječi: „st. 4 i 5" zamjenjuju se riječima: „stav 1 tač. 4 i 5".

Član 10

U članu 44 stav 2 tačka 1 riječi: „organa uprave nadležnog za policijske poslove" zamjenjuju se riječima: „organizacione jedinice organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove koja vrši policijske poslove".

Član 11

U članu 48 stav 1 riječ „savjetnik" u različitom padežu zamjenjuje se riječima: „kandidat za tužioca i savjetnik" u odgovarajućem padežu.

Član 12

U članu 50 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Državni tužilac je dužan da sudu obrazloži odluku o odustanku od optužbe."

Član 13

Naziv glave V mijenja se i glasi: „PRIVATNI TUŽILAC, OŠTEĆENI I ŽRTVA".

Član 14

Član 53 mijenja se i glasi:

„Privatna tužba djeteta i lica lišenog poslovne sposobnosti

Član 53

(1) Za djecu i lica koja su potpuno lišena poslovne sposobnosti privatnu tužbu podnosi njihov zakonski zastupnik.

(2) Dijete koje je navršilo šesnaest godina može i samo podnijeti privatnu tužbu."

Član 15

U članu 54 stav 1 riječi: „bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici," zamjenjuju se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola,".

Član 16

U članu 58 stav 6, članu 108 stav 1 tačka 4, članu 112 stav 2, čl. 255 i 314 i članu 347 st. 3 i 4 riječi: „maloljetno lice" u različitom padežu zamjenjuju se riječju „dijete" u odgovarajućem padežu.

Član 17

U članu 59 stav 1 riječi: „stav 6" zamjenjuju se riječima: „stav 8".

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Ako se oštećenom ne može dostaviti obavještenje državnog tužioca, na njegovu do tada poznatu adresu ili mu se obavještenje nije moglo uručiti zbog neprijavljivanja promjene adrese ili boravišta, to obavještenje će se istaći na oglasnoj tabli državnog tužilaštva i protekom roka od osam dana od dana isticanja smatra se da je dostavljanje uredno izvršeno."

U stavu 7 riječi: „bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici," zamjenjuju se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola,".

U stavu 8 riječi: „st. 3, 5 i 7" zamjenjuju se riječima: „st. 3, 6 i 8", a riječi: „stava 7" riječima: „stava 8".

Dosadašnji st. 5 do 8 postaju st. 6 do 9.

Član 18

U članu 63 stav 1 riječi: „maloljetno lice" zamjenjuju se riječju „dijete".

U stavu 2 riječi: „Izuzetno, oštećeni" zamjenjuju se riječju „Oštećeni".

Član 19

Poslije člana 65 dodaju se tri nova člana koji glase:

"Prava žrtve krivičnog djela

Član 65a

(1) Žrtva krivičnog djela, a naročito žrtva krivičnog djela trgovina ljudima, krivičnog djela protiv polne slobode, krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici, krivičnog djela ratnih zločina i krivičnog djela terorizma, kao i dijete žrtva, pored prava koje ima kao oštećeni u krivičnom postupku, u skladu sa ovim zakonikom, ima pravo:

1) na besplatan pristup stručnim službama iz člana 65v ovog zakonika;

2) na djelotvornu psihološku i drugu stručnu pomoć i podršku službe, organizacije ili ustanove za pomoć žrtvama krivičnih djela u skladu sa posebnim zakonom;

3) na zaštitu od zastrašivanja i odmazde;

4) na zaštitu dostojanstva tokom davanja iskaza u svojstvu svjedoka;

5) da bude saslušana bez neopravdanog odlaganja nakon podnošenja krivične prijave, da saslušanje sprovodi lice istog pola ako to žrtva zahtijeva i ako to ne ugrožava krivični postupak, da se pitanja o privatnom životu žrtve postavljaju samo kad je to neophodno, kao i da se dalja saslušanja sprovode samo u mjeri u kojoj je to nužno za potrebe krivičnog postupka;

6) na pratnju lica od povjerenja prilikom preduzimanja radnji u kojima učestvuje;

7) da se medicinske radnje za potrebe krivičnog postupka preduzimaju u najmanjoj mjeri i samo ako su krajnje nužne;

8) da bude obaviještena od državnog tužioca o preduzetim radnjama povodom njene krivične prijave u skladu sa članom 256b ovog zakonika i da podnese pritužbu zbog nepreduzimanja radnji u izviđaju u skladu sa članom 256v ovog zakonika;

9) da bude obaviještena o ukidanju pritvora okrivljenog, bjekstvu osumnjičenog i otpuštanju osuđenog sa izdržavanja kazne zatvora, kao i mjerama koje su preduzete radi njene zaštite;

10) da, na njen zahtjev, bude obaviještena o svakoj odluci kojom se pravosnažno okončava krivični postupak po njenoj krivičnoj prijavi.

(2) Pored prava iz stava 1 ovog člana dijete žrtva ima pravo da bude saslušano u odvojenim prostorijama koje su posebno opremljene i namijenjene za tu svrhu.

(3) Saslušanje iz stava 2 ovog člana sprovešće, kad je to neophodno, lice koje je posebno obučeno za saslušanje djeteta žrtve, a ako je to moguće i neophodno, sva saslušanja djeteta žrtve sprovešće isto lice.

(4) Žrtvom, u smislu ovog člana, smatraju se i bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braća i sestre žrtve iz stava 1 ovog člana, kad je kao teža posljedica krivičnog djela iz stava 1 ovog člana nastupila smrt žrtve iz stava 1 ovog člana.

(5) Ako nije moguće utvrditi uzrast lica za koje postoje osnovi sumnje da je žrtva krivičnog djela trgovina ljudima, krivičnog djela protiv polne slobode, krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i krivičnog djela ratnih zločina, to lice će se, radi ostvarivanja prava na pomoć, podršku i zaštitu u skladu sa ovim zakonikom, smatrati djetetom dok se njegov uzrast ne utvrdi.

(6) Ako trpi teže posljedice krivičnog djela iz stava 1 ovog člana za koje je propisana kazna zatvora od pet ili više godina, žrtva iz st. 1 i 4 ovog člana ima pravo na stručnu pomoć prilikom podnošenja imovinskopravnog zahtjeva.

(7) Sud, državno tužilaštvo i policija dužni su, prilikom preduzimanja prve radnje u kojoj žrtva iz st. 1 i 4 ovog člana učestvuje, da je obavijeste na njoj razumljiv način o pravima iz st. 1, 4 i 6 ovoga člana i pravima koje ima kao oštećeni, uključujući pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, pravo na naknadu štete i pravo na međunarodnu pravnu pomoć.

(8) Organi iz stava 7 ovoga člana dužni su prema žrtvi iz st. 1 i 4 ovog člana da postupaju obzirno i da se uvjere da je obavještenje iz stava 7 ovog člana žrtva razumjela.

(9) Organi iz stava 7 ovoga člana će žrtvu iz st. 1 i 4 ovog člana na njoj razumljiv način poučiti o značenju učestvovanja u postupku u svojstvu oštećenog.

(10) U zapisnik o podnijetoj krivičnoj prijavi iz člana 256 ovog zakonika će se unijeti podatak da je dato obaviještenje iz stava 7 ovog člana i izjava žrtve iz st. 1 i 4 ovog člana da li želi da učestvuje u postupku u svojstvu oštećenog.

Pojedinačna procjena žrtve
Član 65b

(1) Prilikom saslušanja žrtve iz člana 65a ovog zakonika organ koji sprovodi saslušanje će u saradnji sa stručnim službama iz člana 65v ovog zakonika sprovesti pojedinačnu procjenu žrtve.

(2) Pojedinačna procjena žrtve iz člana 65a ovog zakonika podrazumijeva utvrđivanje ličnih karakteristika te žrtve, vrste i prirode krivičnog djela, okolnosti izvršenja krivičnog djela, posljedice krivičnog djela, potrebe za primjenom zaštitnih mjera u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita od nasilja u porodici i nasilja nad ženama, potrebe za primjenom mjera i radnji propisanih ovim zakonikom radi zaštite žrtve i, ako postoji, koje zaštitne mjere, odnosno druge mjere i radnje bi se trebale primjeniti.

(3) Posebna pažnja posvetiće se žrtvama koje su posebno ranjive, uključujući žrtve krivičnog djela trgovina ljudima, krivičnog djela protiv polne slobode, krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i krivičnog djela ratnih zločina, kao i djetetu žrtvi i drugim kategorijama žrtava kojima je, u skladu sa ovim zakonikom, potrebna posebna zaštita.

(4) Prilikom sprovođenja pojedinačne procjene žrtve iz člana 65a ovog zakonika uzeće se u obzir i lične potrebe te žrtve, uključujući i protivljenje da se primijene zaštitne mjere i druge mjere i radnje iz stava 2 ovog člana.

(5) Pojedinačna procjena žrtve iz člana 65a ovog zakonika preispitaće se i ažurirati tokom krivičnog postupka ako su se značajno promijenile okolnosti na kojima se zasniva.

(6) Bliži način sprovođenja pojedinačne procjene žrtve iz člana 65a ovog zakonika i druga pitanja od značaja za sprovođenje te procjene propisuje Ministarstvo.

Stručna služba za podršku žrtvama
Član 65v

(1) Radi pružanja pomoći sudovima, državnim tužilaštvima i policiji u postupanju prema žrtvama iz člana 65a ovog zakonika u višim sudovima i višim državnim tužilaštvima obrazuju se stručne službe za podršku žrtvama.

(2) Stručne službe iz stava 1 ovog člana dužne su da postupa povjerljivo.

(3) Stručne službe iz stava 1 ovog člana pružaju pomoć sudovima, državnim tužilaštvima i policiji sa područja mjesne nadležnosti tih sudova, državnih tužilaštava, odnosno policije.

(4) Poslove u stručnoj službi obavljaju socijalni radnici, psiholozi, defektolozi, specijalni pedagozi i druga stručna lica iz odgovarajućih oblasti, koja mogu dati stručna mišljenja, obavještenja i drugu pomoć u postupanju prema žrtvama iz člana 65a ovog zakonika, u skladu sa ovim zakonikom.

(5) Stručne službe iz stava 1 ovog člana naročito pružaju:

- informacije, savjete i podršku u vezi sa pravima žrtava, uključujući informacije o naknadi štete i ulozi žrtve u krivičnom postupku;
- informacije o dostupnim stručnim službama za podršku žrtvama i, kada je to potrebno, upućivanje na te službe;
- emocionalnu i psihološku podršku;
- savjete o finansijskim i praktičnim pitanjima koja proizlaze iz izvršenog krivičnog djela;
- informacije i savjete radi sprečavanja sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde;
- podršku žrtvama sa posebnim potrebama, uključujući žrtve seksualnog nasilja, rodno zasnovanog nasilja i nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici.

(6) Stručne službe u vršenju svojih poslova sarađuju sa nadležnim ustanovama i institucijama koje se bave socijalnom i dječjom zaštitom, koje su dužne da, na njen zahtjev, dostavljaju izvještaje i mišljenja.

(7) Pravo na pristup stručnim službama za podršku žrtvama ne zavisi od podnošenja krivične prijave ili pokretanja krivičnog postupka i obezbjeđuje se prije, tokom i nakon krivičnog postupka.

(8) Stručne službe za podršku žrtvama dostupne su i članovima porodice žrtava, u skladu sa njihovim potrebama i štetom koju su pretrpjeli usljed izvršenja krivičnog djela."

Član 20

U članu 66 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Branioca okrivljenom mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, usvojenik, brat, sestra i hranilac."

Član 21

U članu 68 stav 1, članu 120 stav 1, članu 131 stav 3 i članu 471 stav 2 riječi: „bračni drug" u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola" u odgovarajućem padežu.

Član 22

U članu 69 stav 7 riječi: „stav 2" zamjenjuju se riječima: „stav 3".

Poslije stava 7 dodaje se novi stav koji glasi:

„(8) Ako se pretres u smislu člana 395 stav 3 ovog zakonika održava u odsustvu okrivljenog, od donošenja rješenja da se pretres održi u njegovom odsustvu do donošenja odluke suda o žalbi na presudu, okrivljeni mora imati branioca."

Dosadašnji st. 8 i 9 postaju st. 9 i 10.

Član 23

U članu 72 stav 2 riječi: „da mu se predoči sadržina krivične prijave." zamjenjuju se riječima: „da pročita krivičnu prijavu u dijelu koji se odnosi na njegovog branjenika.".

Član 24

Član 75 mijenja se i glasi:

„(1) Pretresanje stana i drugih prostorija okrivljenog ili drugih lica i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se preduzeti ako postoje osnovi sumnje da će se pretresanjem okrivljeni uhvatiti ili da će se pronaći tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za krivični postupak, pod uslovom da je takva radnja nužna i srazmjerna cilju koji se njome želi postići.

(2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu stava 1 ovog člana, obuhvata i pretresanje računara, elektronskih uređaja za komunikaciju, digitalnih uređaja i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su sa računarom povezani, kao i podataka koji se u njima čuvaju. Pretresanje računara, elektronskih uređaja za komunikaciju, digitalnih uređaja i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su sa računarom povezani, kao i podataka koji se u njima čuvaju vrši se u skladu sa naredbom za pretresanje i kao ciljano pretresanje, ograničeno isključivo na podatke koji su potrebni za vođenje postupka. Na zahtjev suda, lice koje se koristi računarom, elektronskim uređajem za komunikaciju, digitalnim uređajem ili sličnim uređajem za automatsku obradu podataka dužno je da omogući pristup računaru, elektronskom uređaju za komunikaciju, digitalnom uređaju ili sličnom uređaju za automatsku obradu podataka i prenosivim medijima na kojima se čuvaju podaci koji se odnose na predmet pretresanja (diskovi, USB-fleš disk, USB-hard disk, diskete, trake i slično), kao i da pruži potrebna obavještenja za upotrebu računara, elektronskog uređaja za komunikaciju, digitalnog uređaja ili sličnog uređaja za automatsku obradu podataka. Lice koje to odbije iako za to ne postoje razlozi iz člana 111 ovog zakonika može biti kažnjeno u skladu sa članom 85 stav 3 ovog zakonika.

(3) Podaci pronađeni prilikom pretresanja iz stava 2 ovog člana koji nijesu potrebni za vođenje postupka ne mogu se koristiti u druge svrhe i neće se unijeti u zapisnik o pretresanju.

(4) Ako se pretresanje iz stava 2 ovog člana odnosi na podatke koji predstavljaju profesionalnu tajnu, preduzeće se mjere radi sprečavanja pristupa i korišćenja tih podataka, osim ako ovim zakonikom nije drukčije propisano.

(5) Pretresanje lica može se preduzeti kad postoje osnovi sumnje da će se pretresanjem pronaći tragovi i predmeti važni za krivični postupak."

Član 25

U članu 77 stav 1 tačka 5 poslije riječi „prostorija" dodaju se zarez i riječi: „identifikacionih oznaka elektronskog uređaja ako su poznate".

Član 26

U članu 79 stav 2, članu 85 stav 8, članu 86 st. 1 i 2, članu 89 stav 6, članu 90a stav 1, članu 90v stav 1, članu 119 stav 5, članu 127 stav 1, članu 138 stav 4, članu 153 stav 3, članu 155 stav 4, članu 166 stav 9, članu 182 stav 4, članu 227 stav 3, članu 228 stav 3, članu 230 stav 5, članu 243 stav 3, članu 257b stav 5, članu 269 stav 2, članu 276 stav 3, članu 278 stav 3, članu 287 stav 4, članu 298 stav 1, članu 376 stav 3, članu 427 stav 1, članu 448 stav 2, članu 475 stav 4 i članu 477 st. 3 i 5 riječi: „člana 24 stav 7" zamjenjuju se riječima: „člana 24 stav 10".

Član 27

U članu 81 poslije stava 9 dodaje se novi stav koji glasi:

„(10) U slučaju iz člana 75 stav 2 ovog zakonika, pretresanju mogu prisustvovati okrivljeni i njegov branilac. Na zahtjev okrivljenog i njegovog branioca pretresanju mogu prisustvovati i dva svjedoka."

Član 28

U članu 84 stav 1 poslije riječi „zakonika," dodaju se riječi: „kao i odredbama posebnih zakona,".

Član 29

U članu 100 stav 2 u drugoj rečenici riječi: „stav 2" zamjenjuju se riječima: „stav 3", a poslije riječi: „bez njegove saglasnosti" dodaju se zarez i riječi: „a da se to što nije iznosio odbranu i odgovarao na postavljena pitanja neće cijeniti na njegovu štetu".

Član 30

U članu 102 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, kad je svjedok žrtva iz člana 65a ovog zakonika suočenje će se, kad je to moguće, sprovesti posredstvom tehničkih uređaja za prenos zvuka."

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 31

U članu 109 stav 1 tačka 1 mijenja se i glasi:

„1) bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola okrivljenog;".

Stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Oslobađanje od dužnosti svjedočenja iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na lica koja su pozvana da svjedoče u postupku za krivično djelo zapuštanje i zlostavljanje djeteta, krivično djelo nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici, krivično djelo rodoskrvnjenje, krivično djelo protiv polne slobode i krivično djelo trgovina ljudima, kad je oštećeno dijete."

Član 32

U članu 113 stav 4 riječi: „maloljetnog lica" zamjenjuju se riječju „djeteta".

U stavu 5 riječi: „krivičnog djela protiv polne slobode" zamjenjuju se riječima: „krivičnog djela trgovina ljudima, krivičnog djela protiv polne slobode, krivičnog djela nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i krivičnog djela ratnih zločina, dijete žrtva".

Član 33

U članu 114 stav 3 riječi: „st. 1 i 3" zamjenjuju se riječima: „st. 1 i 4".

Član 34

U članu 125 u uvodnoj rečenici stava 1 poslije riječi „zakonika" zarez se briše i dodaju riječi: „i korupcije na visokom nivou,".

Član 35

U članu 156 na kraju stava 3 tačka se briše i dodaju riječi: „ili ako je to u cilju otkrivanja krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.".

Poslije stava 5 dodaje se novi stav koji glasi:

„(6) Ako se na fotografiji ili audio, odnosno audiovizuelnom snimku nalazi dijete, fotografija ili audio, odnosno audiovizuelni snimak će se reprodukovati izmjenom lika i glasa djeteta, ako je to potrebno radi zaštite interesa djeteta, vodeći pri tome računa o interesima postupka u cjelini."

U st. 6 i 7 riječi: „st. 1 do 5" zamjenjuju se riječima: „st. 1 do 6".

Dosadašnji st. 6, 7 i 8 postaju st. 7, 8 i 9.

Član 36

U članu 158 stav 1 tačka 3 poslije riječi „položaja" zarez se zamjenjuje tačka-zarezom, a riječi: „kao i zloupotreba ovlašćenja u privredi i prevara u službi za koja je propisana kazna zatvora od osam godina ili teža kazna;" brišu se.

Poslije tačke 3 dodaje se nova tačka koja glasi:

„3a) zloupotreba ovlašćenja u privredi i prevara u službi za koja je propisana kazna zatvora od osam godina ili teža kazna;".

U tački 4 riječi: „prikazivanje pornografskog materijala," zamjenjuju se riječima: „iskorišćavanje djece za pornografiju,", a riječi: „nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija," riječima: „nedozvoljeno držanje i nošenje oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljena proizvodnja oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljena trgovina oružjem i eksplozivnim materijama, falsifikovanje i uklanjanje oznaka sa oružja i eksplozivnih materija,".

Član 37

U članu 159 stav 5 u prvoj rečenici riječi: „četiri mjeseca." zamjenjuju se riječima: „šest mjeseci.".

Član 38

U članu 160 stav 10 riječi: „ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove." zamjenjuju se riječima: „organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove.".

Član 39

U članu 161 stav 2 riječi: „stav 6," zamjenjuju se riječima: „stav 7,".

Član 40

U članu 173 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Žalba protiv rješenja iz stava 1 ovog člana ne odlaže izvršenje."

Član 41

U članu 176 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Prije donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana, sud će saslušati okrivljenog u prisustvu branioca o razlozima za određivanje pritvora, a saslušanju može prisustvovati državni tužilac."

U stavu 4 riječi: „u roku od 48 časova" zamjenjuju se riječima: „bez odlaganja, a najkasnije u roku od 24 časa".

U st. 7 i 9 riječi: „člana 24 stav 7" zamjenjuju se riječima: „člana 24 stav 10".

Član 42

U članu 177 stav 2 u prvoj rečenici riječi: „člana 24 stav 7" zamjenjuju se riječima: „člana 24 stav 10".

Poslije stava 3 dodaje se pet novih stavova koji glase:

„(4) Obrazloženi predlog iz st. 2 i 3 ovog člana državni tužilac dužan je da podnese u pisanoj formi, najkasnije pet radnih dana prije isteka vremena na koje je određen pritvor.

(5) Obrazloženi predlog iz st. 2 i 3 ovog člana dostavlja se braniocu okrivljenog.

(6) Branilac okrivljenog ima pravo prigovora na obrazloženi predlog iz st. 2 i 3 ovog člana, u roku od osam časova od prijema.

(7) U slučaju da državni tužilac u predlogu iz st. 2 i 3 ovog člana doda ili promijeni jedan ili više razloga za produženje pritvora, sud će o tome saslušati okrivljenog u prisustvu branioca.

(8) U slučaju da državni tužilac ne postupi u skladu sa stavom 4 ovog člana, sud će predlog iz st. 2 i 3 ovog člana odbaciti, a po isteku vremena na koje je određen pritvor okrivljenog pustiti na slobodu."

Dosadašnji stav 4 postaje stav 9.

Član 43

U članu 178 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Ako državni tužilac ne dostavi mišljenje iz stava 2 ovog člana u roku od 24 časa od kad je zatraženo, sudija za istragu će odlučiti o predlogu za ukidanje pritvora."

Član 44

U članu 180 stav 1 poslije riječi: „zajednici," dodaju se riječi: „odnosno partnera u zajednici života lica istog pola,".

Član 45

U članu 183 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Pritvoreno lice ima pravo na posjete, u granicama kućnog reda, bračnog ili vanbračnog supružnika, odnosno partnera u zajednici života lica istog pola i njegovih bliskih srodnika, a po njegovom zahtjevu - doktora medicine i drugih lica."

Poslije stava 1 dodaje se pet novih stavova koji glase:

„(2) O pravu na posjetu iz stava 1 ovog člana sudija za istragu izdaje odobrenje i po potrebi određuje nadzor nad vršenjem prava na posjetu iz stava 1 ovog člana.

(3) Nadzor iz stava 2 ovog člana vrši sudija za istragu ili lice koje on odredi.

(4) Pojedine posjete mogu se zabraniti, ako bi usljed toga mogla da nastane šteta za vođenje postupka.

(5) O zabrani iz stava 4 ovog člana sudija za istragu odlučuje rješenjem na obrazloženi predlog nadležnog organa ili po službenoj dužnosti i ta zabrana traje dok postoje razlozi zbog kojih je određena, ali ne duže od trideset dana, uz mogućnost ponovnog određivanja.

(6) Rješenje iz stava 5 ovog člana sadrži obrazloženje razloga za zabranu iz stava 4 ovog člana."

U stavu 4 u prvoj rečenici poslije riječi „dopisivati" dodaju se riječi: „i telefonirati", a u drugoj rečenici poslije riječi „zabraniti" dodaju se riječi: „telefonske pozive i".

Dosadašnji st. 2 do 5 postaju st. 7 do 10.

Član 46

U članu 185 stav 2, članu 186, članu 225 stav 1, članu 272 stav 5, članu 499 stav 2, članu 500 stav 1 i članu 511 stav 3 riječi: „ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa" u različitom padežu zamjenjuju se riječju „Ministarstvo" u odgovarajućem padežu.

Član 47

U članu 199 stav 3 riječi: „ministarstva nadležnog za inostrane poslove." zamjenjuju se riječima: „organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove.".

Član 48

U članu 203b poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„(2) Licima iz člana 203a ovog zakonika može se uskratiti pravo na uvid u dio spisa predmeta u izviđaju i istrazi u skladu sa stavom 1 ovog člana ako se time ne ograničava pristup pismenima koja su neophodna za djelotvorno pobijanje zakonitosti lišenja slobode."

U stavu 2 u prvoj rečenici riječ „razloge" zamjenjuje se riječju „osnove".

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 3 i 4.

Član 49

U članu 204 poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Ako privatna tužba ne sadrži lične podatke okrivljenog, sudija za istragu će pribaviti podatke po službenoj dužnosti."

Član 50

U članu 212 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, saslušanje djeteta u bilo kojoj fazi postupka će se audiovizuelno snimati."

Dosadašnji st. 3 do 9 postaju st. 4 do 10.

Član 51

U članu 226 u prvoj rečenici stava 4 riječi: „stav 9" zamjenjuju se riječima: „stav 10".

Član 52

U članu 230 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Oštećeni kao tužilac je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 i tačka 8 ovog zakonika, nužne izdatke okrivljenog, kao i nužne izdatke i nagradu njegovog branioca, ako je u toku postupka izjavio da odustaje od krivičnog gonjenja ili ne dođe na glavni pretres iako je uredno pozvan ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja sudu promjene adrese ili boravišta."

U stavu 6 riječi: „stava 5" zamjenjuju se riječima: „stava 6".

Dosadašnji st. 4, 5 i 6 postaju st. 5, 6 i 7.

Član 53

Poslije člana 248 dodaje se novi član koji glasi:

„Obavještavanje žrtve o pritvoru okrivljenog i drugim pitanjima od interesa za žrtvu

Član 248a

O stavljanju u pritvor okrivljenog, puštanju okrivljenog iz pritvora, stupanju optužnice na pravnu snagu, obustavi postupka po osnovu kontrole optužnice sud će, bez odlaganja, obavijestiti žrtvu iz člana 65a ovog zakonika."

Član 54

U članu 252 stav 2 riječ „inostrane" zamjenjuje se riječju „vanjske".

Član 55

U članu 254 stav 2 riječi: „maloljetnih lica," zamjenjuju se riječju „djece,".

Član 56

U članu 256 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Kad prijavu podnese dijete, organ kome je podnesena prijava je dužan da postupa sa posebnom pažnjom, vodići računa o starosti djeteta, njegovoj zrelosti i stepenu psihičkog razvoja, kao i da koristi jezik koji dijete razumije."

Član 57

Poslije člana 256a dodaju se dva nova člana koji glase:

"Obavještavanje žrtve o preduzetim radnjama

Član 256b

(1) Žrtva iz člana 65a ovog zakonika ima pravo, po isteku tri mjeseca od podnošenja krivične prijave, da zahtijeva od državnog tužioca obavještenje o preduzetim radnjama povodom krivične prijave.

(2) Državni tužilac će žrtvu iz člana 65a ovog zakonika obavijestiti o preduzetim radnjama u primjerenom roku, a najkasnije u roku od trideset dana od dana kad je žrtva zahtijevala obavještenje.

(3) Ako bi davanje obavještenja iz stava 1 ovog člana moglo ugroziti svrhu postupka, državni tužilac može uskratiti davanje obavještenja, o čemu je dužan da obavijesti žrtvu koja je zahtijevala to obavještenje, u roku od osam dana.

(4) Ako državni tužilac nije obavijestio žrtvu iz člana 65a ovog zakonika u skladu sa st. 1, 2 i 3 ovog člana, žrtva ima pravo da podnese pritužbu rukovodiocu državnog tužilaštva.

(5) Nakon što primi pritužbu iz stava 4 ovog člana, rukovodilac državnog tužilaštva će zatražiti od državnog tužioca na koga se pritužba odnosi da se izjasni o navodima iz pritužbe.

(6) Nakon prijema izjašnjenja iz stava 5 ovog člana rukovodilac državnog tužilaštva će državnom tužiocu odrediti rok u kojem je dužan da žrtvi iz člana 65a ovog zakonika dostavi obavještenje o preduzetim radnjama povodom krivične prijave.

Pritužba zbog nepreduzimanja radnji

Član 256v

(1) Po isteku rokova iz člana 256a ovog zakonika podnosilac prijave, oštećeni i žrtva iz člana 65a ovog zakonika mogu podnijeti pritužbu rukovodiocu državnog tužilaštva zbog nepreduzimanja radnji državnog tužioca koje dovodi do odugovlačenja postupka.

(2) Nakon što primi pritužbu iz stava 1 ovog člana, rukovodilac državnog tužilaštva će zatražiti od državnog tužioca na koga se pritužba odnosi da se izjasni o navodima iz pritužbe.

(3) Nakon prijema izjašnjenja iz stava 2 ovog člana, rukovodilac državnog tužilaštva će, ako ocijeni da je pritužba osnovana, državnom tužiocu odrediti rok u kojem je dužan da donese odluku o krivičnoj prijavi.

(4) Rukovodilac državnog tužilaštva dužan je da o preduzetim radnjama iz st. 2 i 3 ovog člana obavijesti podnosioca pritužbe, u roku od petnaest dana od dana prijema pritužbe.

(5) Ako u slučaju iz stava 3 ovog člana državni tužilac ne donese odluku u roku koji mu je odredio rukovodilac državnog tužilaštva, podnosilac pritužbe može ponovo podnijeti pritužbu rukovodiocu državnog tužilaštva."

Član 58

U članu 261 stav 2 mijenja se i glasi:

„(2) Osumnjičeni se, bez odlaganja, obavještava o djelu koje mu se stavlja na teret i o osnovama sumnje, da ne mora da daje nikakve izjave niti da odgovara na postavljena pitanja, da se sve njegove izjave mogu upotrijebiti kao dokaz protiv njega u krivičnom postupku, a da se to što nije dao izjavu i nije odgovarao na postavljena pitanja neće cijeniti na njegovu štetu, pravu na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, kao i o pravu da uzme branioca koji će prisustvovati njegovom saslušanju."

Poslije stava 9 dodaje se pet novih stavova koji glase:

„(10) Tokom trajanja izviđaja, odnosno istrage osumnjičeni, odnosno okrivljeni koji smatra da mu je uskraćeno ili povrijeđeno određeno pravo može podnijeti pisanu pritužbu državnom tužiocu.

(11) Pisana pritužba iz stava 10 ovog člana sadrži oznaku predmeta, odluke ili radnje na koju se odnosi, razloge zbog kojih se pritužba podnosi i predlog načina ostvarivanja uskraćenog prava.

(12) Državni tužilac će, bez odlaganja, a najkasnije u roku od tri dana od dana prijema pisane pritužbe iz stava 10 ovog člana rješenjem odlučiti o pritužbi. Okrivljeni ima pravo na prigovor protiv rješenja, u roku od tri dana. Prigovor se podnosi državnom tužiocu koji će ga odmah dostaviti sudiji za istragu.

(13) O prigovoru iz stava 12 ovog člana sudija za istragu odlučuje u roku od tri dana. Ako sudija za istragu nađe da je prigovor osnovan, a da je moguće ostvarenje određenog prava ili preduzimanje odnosno ponavljanje određene radnje, narediće ostvarivanje tog prava ili sprovođenje odnosno preduzimanje radnje u određenom roku.

(14) Prilikom odlučivanja o pritužbi iz stava 10 ovog člana, odnosno prilikom odlučivanja o prigovoru iz stava 12 ovog člana državni tužilac, odnosno sudija za istragu nije vezan predlogom okrivljenog o načinu ostvarenja uskraćenog prava.

Dosadašnji stav 10 postaje stav 15.

Član 59

U članu 264 stav 5 poslije riječi „međunarodna" dodaju se riječi: „ili druga".

Član 60

U članu 266 st. 2 i 3 mijenjaju se i glase:

„(2) Ako lice iz stava 1 ovog člana ne obezbijedi prisustvo branioca u roku od 12 časova od kad mu je to omogućeno u smislu stava 1 ovog člana, postaviće mu se branilac po službenoj dužnosti po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja će se saslušati, a najkasnije u roku od narednih 12 časova.

(3) Ako lice iz stava 1 ovog člana izjavi da ne želi branioca, državni tužilac je dužan da ga bez odlaganja sasluša, a najkasnije u roku od narednih 12 časova, osim u slučaju iz člana 69 stav 1 ovog zakonika."

Član 61

U članu 268 stav 6 na kraju prve rečenice tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „odnosno partner u zajednici života lica istog pola."

Poslije stava 6 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(7) Državni tužilac će naložiti zdravstveni pregled lica lišenog slobode kad postoji sumnja da je to lice pretrpjelo zlostavljanje ili ako ocijeni da je to potrebno iz drugih razloga. Izvještaj o obavljenom zdravstvenom pregledu prilaže se spisima predmeta.

(8) Sudija za istragu je dužan da naloži zdravstveni pregled lica kojem se određuje pritvor kad postoji sumnja da je to lice pretrpjelo zlostavljanje ili ako ocijeni da je to potrebno iz drugih razloga. Izvještaj o obavljenom zdravstvenom pregledu prilaže se spisima predmeta."

Član 62

Poslije člana 269 dodaju se četiri nova člana koji glase:

„Obezbjeđenje dokaza uzorkovanjem

Član 269a

(1) Ako postoji opasnost za opštu bezbjednost ili zdravlje ili je čuvanje dokaza nemoguće ili otežano ili su troškovi čuvanja veliki ili postoje drugi opravdani razlozi, sud će, na predlog državnog tužioca ili po službenoj dužnosti, naredbom odrediti sprovođenje postupka obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, kad je dokaz droga u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje zloupotrebe droga, sud će u svakom slučaju donijeti naredbu za sprovođenje postupka obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem.

(3) Sud će u naredbi iz st. 1 i 2 ovog člana odrediti instituciju koja će izvršiti postupak obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem, kao i vrijeme i mjesto uzorkovanja.

(4) Postupak obezbjeđivanja dokaza uzorkovanjem iz st. 1 i 2 ovog člana sprovodi se u skladu sa pravilima koja se odnose na uviđaj.

(5) O sprovođenju postupka obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem sastavlja se zapisnik koji potpisuju lica koja su prisustvovala tom postupku.

(6) Na zapisnik o sprovedenom uzorkovanju tužilac, okrivljeni odnosno njegov branilac imaju pravo prigovora, u roku od osam dana od dana dostavljanja zapisnika.

(7) Ako je izvršilac nakon pribavljanja dokaza ostao nepoznat, sud će, na predlog državnog tužioca ili po službenoj dužnosti, donijeti naredbu iz st. 1 i 2 ovog člana i po službenoj dužnosti odrediti lice za kontrolu postupka obezbjeđenja dokaza iz reda advokata sa spiska Advokatske komore.

(8) Postupak uzorkovanja obavlja se u skladu sa međunarodno priznatim standardima Ujedinjenih nacija.

(9) Postupak uzorkovanja će se audiovizuelno snimati.

Rješenje o obezbjeđenju dokaza uzorkovanjem
Član 269b

(1) Nakon što se sprovede postupak obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem sud donosi rješenje o obezbjeđenju dokaza uzorkovanjem.

(2) Rješenje iz stava 1 ovog člana naročito sadrži: naznaku da je obezbjeđenje dokaza izvršeno uzorkovanjem sa opisom dokaza koji je obezbijeđen uzorkovanjem; strukturu uzorka i vrijeme čuvanja uzorka; popis dokumentacije iz priloga rješenja (zapisnik, fotoelaborat i druga dokumentacija sačinjena prilikom uzorkovanja); naznaku da će se preostali dokazi uništiti nakon pravosnažnosti rješenja, kao i vrijeme i način uništenja tih dokaza.

Žalba na rješenje o obezbjeđenju dokaza uzorkovanjem
Član 269v

(1) Protiv rješenja iz člana 269b stav 1 ovog zakonika može se izjaviti žalba u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

(2) Rješenje po žalbi iz stava 1 ovog člana donosi vijeće iz člana 24 stav 10 ovog zakonika.

(3) U donošenju rješenja iz stava 2 ovog člana ne može učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju rješenja o uzorkovanju.

(4) Vijeće iz člana 24 stav 10 ovog zakonika može žalbu odbaciti ili odbiti ili predmet vratiti sudu na ponovno odlučivanje.

Način sprovođenja postupka obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem
Član 269g

Način sprovođenja postupka obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem, kao i radnje koje se sprovode u postupku obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem, način čuvanja uzorka i način uništavanja preostalih dokaza, ako nije drukčije uređeno posebnim zakonom, propisuje Ministarstvo."

Član 63

U članu 271 poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„(7) Ako državni tužilac, poslije preduzimanja radnji iz st. 3, 4 i 5 ne odbaci prijavu, dužan je da, bez odlaganja, osumnjičenog obavijesti o izmjeni, odnosno dopuni krivične prijave."

Dosadašnji stav 7 postaje stav 8.

pomoć

Član 65

U članu 290 stav 3 riječi: „viši državni tužilac" u različitom padežu zamjenjuju se riječima: „više državno tužilaštvo" u odgovarajućem padežu.

Član 66

Član 293 mijenja se i glasi:

„(1) Optužnica se dostavlja sudu radi kontrole i potvrđivanja.

(2) Kontrolu i potvrđivanje optužnice za krivična djela za koja u prvom stepenu sudi sudija pojedinac vrši predsjednik vijeća iz člana 24 stav 10 ovog zakonika, a za krivična djela za koja sudi vijeće kontrolu i potvrđivanje optužnice vrši vijeće iz člana 24 stav 10 ovog zakonika.

(3) Po prijemu optužnice, predsjednik vijeća iz člana 24 stav 10 ovog zakonika dostavlja optužnicu okrivljenom i braniocu, koji se mogu izjasniti o toj optužnici u roku od 15 dana od dana dostavljanja.

(4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, sud može, u složenim predmetima, zbog obima, činjeničnih ili pravnih pitanja, u roku od 15 dana po prijemu optužnice, po službenoj dužnosti zakazati ročište radi ispitivanja i ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice. Na ročište se poziva tužilac, okrivljeni i branilac i u pozivu se upozoravaju da će se ročište održati i u njihovom odsustvu ukoliko se na uredan poziv ne odazovu.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana predsjednik vijeća, nakon što provjeri da li su se svi pozvani odazvali na poziv i da li su im pozivi uredno uručeni, otvara ročište i upoznaje prisutne sa optužnicom koja je sudu dostavljena radi kontrole i potvrđivanja. Tužilac iznosi dokaze na kojima se optužnica zasniva, a okrivljeni i branilac mogu da ukažu na propuste u istrazi ili na nezakonite dokaze ili da nema dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično djelo koje je predmet optužbe, kao i da ukažu na dokaze koji idu u korist okrivljenom.

(6) Ročište će se održati i kad se poziv okrivljenom nije mogao uručiti na njegovu do tada poznatu adresu.

(7) U slučajevima iz st. 3 i 4 ovog člana, kad sud utvrdi da postoje greške ili nedostaci u optužnici iz člana 292 ovog zakonika ili u samom postupku ili je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala opravdanost optužnice vratiće optužnicu da se zapaženi nedostaci otklone ili da se istraga dopuni, odnosno sprovede. Tužilac je dužan da, u roku od tri dana od dana kad mu je saopštena odluka suda, podnese ispravljenu optužnicu ili da u roku od dva mjeseca dopuni istragu ili je sprovede. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužioca, ovaj rok se može produžiti. Ako državni tužilac propusti rok, dužan je da o razlozima propuštanja obavijesti neposredno više državno tužilaštvo. Ako oštećeni kao tužilac propusti pomenuti rok, smatraće se da je odustao od gonjenja i postupak će se obustaviti.

(8) Ako je potrebno bolje razjašnjenje stvari da bi se ispitala opravdanost optužnice oštećenog kao tužioca, sud će, optužnicu dostaviti sudiji za istragu da u roku od dva mjeseca preduzme određene dokazne radnje.

(9) Ako sud utvrdi da je za krivično djelo koje je predmet optužbe nadležan drugi sud, oglasiće nenadležnim sud kojem je podnesena optužnica i po pravosnažnosti rješenja uputiće predmet nadležnom sudu.

(10) Ako sud utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavještenja iz člana 211 ovog zakonika, donijeće rješenje o njihovom izdvajanju iz spisa. Protiv ovog rješenja dozvoljena je posebna žalba o kojoj odlučuje vijeće neposredno višeg suda. Po pravosnažnosti rješenja, predsjednik vijeća iz člana 24 stav 10 ovog zakonika obezbijediće da se izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvore u poseban omot i predaju sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavještenja se ne mogu razgledati niti se mogu koristiti u krivičnom postupku."

Član 67

U članu 295 stav 1 riječi: „stav 8" zamjenjuju se riječima: „stav 9".

Član 68

Član 296 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Ako ne donese rješenje iz člana 293 stav 9 i člana 294 ovog zakonika, sud će u roku od osam dana, a u složenim predmetima u roku od 15 dana od dana dostavljanja izjašnjenja, odnosno istekom roka iz člana 293 stav 3 ovog zakonika, odnosno u slučaju iz člana 293 stav 4 ovog zakonika u roku od osam dana, a u složenim predmetima u roku od 15 dana od dana održavanja ročišta donijeti rješenje kojim se optužnica potvrđuje."

Član 69

Član 297 mijenja se i glasi:

„Žalba na rješenje

Član 297

(1) Protiv rješenja iz člana 293 stav 9 ovog zakonika žalba je dozvoljena, protiv rješenja iz člana 294 ovog zakonika žalbu mogu izjaviti tužilac i oštećeni. Protiv ostalih odluka suda donesenih povodom kontrole optužnice žalba nije dozvoljena.

(2) Ako je protiv rješenja suda iz člana 294 ovog zakonika žalbu izjavio samo oštećeni, a žalba bude usvojena smatraće se da je izjavljivanjem žalbe oštećeni preuzeo gonjenje."

Član 70

U članu 299 stav 1 riječi: „potvrđivanja optužnice." zamjenjuju se riječima: „stupanja optužnice na pravnu snagu."

Član 71

Član 300 mijenja se i glasi:

„(1) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, osim krivičnog djela terorizam, krivičnih djela ratnih zločina, krivičnog djela trgovina ljudima i krivičnih djela protiv polne slobode učinjenih na štetu djeteta, osumnjičenom, okrivljenom i braniocu može se dati predlog za zaključenje sporazuma o priznanju krivice, odnosno osumnjičeni, okrivljeni i branilac mogu državnom tužiocu predložiti zaključenje takvog sporazuma.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana može se podnijeti samo jednom.

(3) Kad se uputi predlog iz stava 1 ovog člana, stranke i branilac mogu pregovarati o uslovima priznanja krivice za krivično djelo, odnosno krivična djela koja se osumnjičenom, odnosno okrivljenom stavljaju na teret.

(4) Državni tužilac će upoznati oštećenog o sadržini sporazuma o priznanju krivice i pribaviti izjašnjenje oštećenog u dijelu sporazuma koji se odnosi na troškove krivičnog postupka i imovinskopravni zahtjev.

(5) U slučaju kad se poziv oštećenom nije mogao uručiti na njegovu do tada poznatu adresu ili mu se poziv nije mogao uručiti zbog neprijavljivanja promjene adrese ili boravišta ili u slučaju neopravdanog izostanka, sporazum o priznanju krivice će se zaključiti bez njegovog izjašnjenja.

(6) Sporazum o priznanju krivice mora biti zaključen u pisanoj formi i potpisan od stranaka i branioca.

(7) Sporazum o priznanju krivice podnosi se najkasnije do prvog ročišta za održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

(8) Ako optužnica još nije podignuta, odnosno nije podnijet optužni predlog ili privatna tužba, sporazum o priznanju krivice podnosi se predsjedniku vijeća iz člana 24 stav 10 ovog zakonika, a nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe sporazum o priznanju krivice podnosi se predsjedniku vijeća.

(9) Ako je sporazum o priznanju krivice zaključen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, državni tužilac će zajedno sa sporazumom dostaviti sudu i optužnicu, odnosno optužni predlog koji čini sastavni dio tog sporazuma.

(10) Na optužnicu, odnosno optužni predlog iz stava 9 ovog člana ne primjenjuju se odredbe o kontroli optužnice, odnosno odredbe o prethodnom ispitivanju optužnog predloga."

Član 72

U članu 302 stav 2 riječi: „člana 24 stav 7" zamjenjuju se riječima: „člana 24 stav 10".

U stavu 4 riječi: „stav 3" zamjenjuju se riječima: „stav 7".

Poslije stava 9 dodaje se novi stav koji glasi:

„(10) U slučaju iz st. 4, 7 i 9 ovog člana, sporazum o priznanju krivice se ne može više zaključiti."

U stavu 10 u drugoj rečenici poslije riječi „oštećeni" zarez se briše i dodaju riječi: „u odnosu na troškove krivičnog postupka i imovinskopravni zahtjev,".

U stavu 11 riječi: „stava 10" zamjenjuju se riječima: „stava 11", a riječi: „člana 24 stav 7" riječima: „člana 24 stav 10".

Dosadašnji st. 10 i 11 postaju st. 11 i 12.

Član 73

U članu 310 poslije stava 1 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, oštećeni koji je žrtva iz člana 65a ovog zakonika će, kad je to moguće, biti saslušan kao svjedok van glavnog pretresa ako je glavni pretres otvoren za javnost u skladu sa članom 313 ovog zakonika.

(3) U slučaju iz stava 2 ovog člana shodno će se primjenjivati odredbe člana 113 stav 5 ovog zakonika."

U stavu 3 riječi: „stranke i oštećeni" zamjenjuju se riječima: „stranke, branilac i oštećeni".

Dosadašnji st. 2 i 3 postaju st. 4 i 5.

Član 74

U članu 311 riječi: „15 dana." zamjenjuju se riječima: „30 dana.".

Član 75

U članu 315 stav 2 riječi: „bračnom drugu i njegovim bliskim srodnicima i licu sa kojim živi u vanbračnoj zajednici." zamjenjuju se riječima: „bračnom ili vanbračnom supružniku, odnosno partneru u zajednici života lica istog pola i njegovim bliskim srodnicima.".

Član 76

U članu 324 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, vijeće može odlučiti da se glavni pretres održi u odsustvu optuženog ako je prisutan njegov branilac pod uslovom da prisustvo optuženog nije nužno i da je prije toga saslušan."

Dosadašnji stav 3 postaje stav 4.

Član 77

U članu 325 stav 1 poslije riječi „saznao" dodaju se riječi: „ili ako očigledno izbjegava da dođe na glavni pretres".

U stavu 4 riječi: „do 1.000 €" zamjenjuju se riječima: „do 5.000 €".

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„(5) Izuzetno, u slučaju da je branilac dva puta pravosnažno kažnjen, sud mu može rješenjem uskratiti dalje postupanje u predmetu."

Član 78

U članu 329 stav 2 u drugoj rečenici poslije riječi „pretresu" dodaju se riječi: „koji je održan pred istim ili drugim predsjednikom i članovima vijeća".

Stav 4 briše se.

Član 79

U članu 331 stav 2 riječi: „prepisati, pregledati i " brišu se.

Član 80

U članu 356 stav 1 poslije tačke 2 dodaje se nova tačka koja glasi:

„(2a) Lice iz člana 109 stav 1 ovog zakonika u toku glavnog pretresa koristi pravo da ne svjedoči, a tokom prvog saslušanja je dalo iskaz iako je bilo upozoreno u skladu sa članom 109 stav 3 ovog zakonika;".

U tački 4 riječ „istrazi" zamjenjuje se riječima: „izviđaju i istrazi".

Na kraju tačke 4 tačka se zamjenjuje tačka-zarezom i dodaje nova tačka koja glasi:

„5) je riječ o iskazu saoptuženog prema kojem je krivični postupak razdvojen ili je već okončan pravosnažnom osuđujućom presudom, ali se presuda ne može zasnivati samo na ovom dokazu."

U stavu 2 riječi: „koji je održan pred istim predsjednikom vijeća," brišu se.

U stavu 4 u prvoj rečenici poslije riječi „pretres" stavlja se tačka, a riječi: „ili su na glavnom pretresu, prije prvog saslušanja, izjavila da neće da svjedoče." brišu se.

Član 81

U članu 375 stav 1 u drugoj rečenici riječi: „za tri dana“ zamjenjuju se riječima: „za osam dana“, a u trećoj rečenici riječi: „od tri dana“ riječima: “od osam dana, a u složenim predmetima od 15 dana“.

Član 82

U članu 378 stav 1 u prvoj rečenici riječ „dva“ zamjenjuje se riječju „četiri“.

U stavu 5 u trećoj rečenici poslije riječi „oštećenom“ zarez se zamjenjuje tačkom, a riječi: „ako on to zahtijeva.“ brišu se.

Član 83

U članu 382 stav 2 riječi: „bračni drug,“ zamjenjuju se riječima: „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola,“, a riječi: „sestra, hranilac i lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici.“ riječima: „sestra i hranilac.“.

Član 84

U članu 390 stav 1 riječi: „protivnu stranku i branioca.“ zamjenjuju se riječima: „protivnu stranku, branioca i oštećenog.“.

Član 85

U članu 393 stav 1 mijenja se i glasi:

„O sjednici vijeća obavijestiće se ovlašćeni tužilac, optuženi i njegov branilac, a oštećeni, zakonski zastupnik i punomoćnik oštećenog obavijestiće se samo ako sud nađe da bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari.”

Član 86

U članu 394 na kraju stava 1 tačka se zamjenjuje zarezom i dodaju riječi: „a sudija izvjestilac je predsjednik vijeća.“.

Član 87

U članu 395 poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koji glase:

„(3) U pozivu će se optuženi upozoriti da će pretres biti održan u njegovom odsustvu ako je uredno pozvan, a svoj izostanak ne opravda.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana, sud će optuženom koji nema branioca postaviti branioca po službenoj dužnosti.“

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 5 i 6.

Član 88

U članu 398 stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Drugostepeni sud ispituje presudu u okviru osnova, dijela i pravca pobijanja koji su istaknuti u žalbi, a po službenoj dužnosti da li postoji povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakonika i da li je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakonik u smislu člana 387 ovog zakonika.“

U stavu 2 riječi: „izjavljena u korist optuženog“ zamjenjuju se riječima: „koju je izjavio optuženi”, a riječi: „tač. 1 i 2 ovog člana” brišu se.

Član 89

U članu 403 poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„(3) Kad povodom jedne od izjavljenih žalbi drugostepeni sud ukine prvostepenu presudu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, neće posebno odlučivati o žalbi koja je izjavljena protiv odluke o kazni.“

Član 90

U članu 417 stav 2 riječi: „člana 24 stav 7“ zamjenjuju se riječima: „člana 24 stav 10“.

U stavu 3 poslije riječi „preinačiti“ dodaju se zarez i riječi: „ako je činjenično stanje pravilno utvrđeno“.

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) Sud može, rješavajući po žalbi, rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana ukinuti samo jednom."

Stav 4 mijenja se i glasi:

„(5) Ispitujući žalbu sud će, po službenoj dužnosti, paziti da li postoje povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakonika i da li je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakonik u smislu člana 387 ovog zakonika."

Dosadašnji stav 4 postaje stav 5.

Član 91

U članu 431 u uvodnoj rečenici stava 1 riječi: „st. 2 i 3" zamjenjuju se riječima: „st. 2, 3 i 4".

U tački 1 riječi: „kad se steknu uslovi da se osuđenom sudi u njegovom prisustvu;" zamjenjuju se riječima: „dostavljanja osuđujuće presude donesene u odsustvu okrivljenog".

Poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„(4) U ponovljenom postupku se saučesnik okrivljenog koji je već osuđen ne može saslušavati, niti se može suočiti sa okrivljenim, već se čitanje iskaza osuđenog saučesnika obavlja u skladu sa članom 356 ovog zakonika, osim ako je to neophodno radi ostvarivanja prava odbrane ili ako sud smatra da je održavanje ročišta potrebno radi pravičnog suđenja."

Dosadašnji stav 4 postaje stav 5.

Član 92

U članu 458 stav 5 u prvoj rečenici riječ „odmah" zamjenjuje se riječima: „u roku od osam dana", a u drugoj rečenici riječi: „osam dana" zamjenjuju se riječima: „30 dana, a u složenim predmetima u roku od dva mjeseca".

Član 93

U članu 503 stav 1 u trećoj rečenici riječi: „bračnom drugu," zamjenuju se riječima: „bračnom ili vanbračnom supružniku, odnosno partneru u zajednici života lica istog pola,".

U stavu 4 u drugoj rečenici riječi: „člana 24 stav 7" zamjenuju se riječima: „24 stav 10".

Član 94

Poslije člana 513 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 513a

(1) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona podnijet predlog za određivanje pritvora u skladu sa članom 176 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), postupak za određivanje i trajanje pritvora okončaće se u skladu sa odredbama tog zakonika.

(2) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenut postupak za određivanje pritvora u istrazi u skladu sa članom 177 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), postupak za određivanje i trajanje pritvora okončaće se u skladu sa odredbama tog zakonika.

(3) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenut postupak za produženje pritvora u istrazi u skladu sa članom 177 stav 2 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), postupak za određivanje i trajanje pritvora okončaće se u skladu sa odredbama tog zakonika.

(4) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona pokrenut postupak za produženje pritvora u istrazi u skladu sa članom 177 stav 3 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), postupak za određivanje i trajanje pritvora okončaće se u skladu sa odredbama tog zakonika.

(5) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona zakazano ročište radi ispitivanja i ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice u skladu sa članom 293 stav 3 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), ročište i postupak ispitivanja i ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice okončaće se u skladu sa odredbama tog zakonika.

(6) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona u skladu sa članom 293 stav 6 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18,

116/20, 145/21 i 54/24), optužnica vraćena da se zapaženi nedostaci otklone ili da se istraga dopuni, odnosno sprovede, postupak će se okončati u skladu sa odredbama tog zakonika.

(7) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona zakazano pripremno ročište za glavni pretres u skladu sa članom 305 Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), ročište će se okončati u skladu sa odredbama tog zakonika.

(8) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona otpočeo glavni pretres u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), glavni pretres će se nastaviti u skladu sa odredbama ovog zakona.

(9) Ako je do dana stupanja na snagu ovog zakona donijeta prvostepena presuda u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), postupak po žalbi sprovešće se u skladu sa odredbama ovog zakona.

(10) Ako je prvostepena presuda ukinuta i predmet upućen prvostepenom sudu na ponovno suđenje u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24), u daljem postupku primijeniće se odredbe ovog zakona."

Član 95

Poslije člana 514 dodaju se dva nova člana koji glase:

„Član 514a

(1) Podzakonski akti donijeti na osnovu Zakonika o krivičnom postupku ("Službeni list CG", br. 57/09, 49/10, 47/14, 2/15, 35/15, 28/18, 116/20, 145/21 i 54/24) uskladiće se sa ovim zakonom u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Podzakonski akt iz člana 65b stav 6 ovog zakonika donijeće se u roku od osamnaest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(3) Podzakonski akt iz člana 269g ovog zakonika donijeće se u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 514b

Stručne službe iz člana 65v ovog zakona obrazovaće se u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu ovog zakona."

Član 96

Poslije člana 516 dodaje se novi član koji glasi:

„Član 516a

Odredbe čl. 65a, 65b, 65v, 248a, 256b i 256v ovog zakonika primjenjivaće se u roku od šest mjeseci od obrazovanja stručne službe iz člana 65v ovog zakona."

Član 97

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

* U ovaj zakon prenesene su odredbe Direktive 2012/13/EU Evropskog Parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012 godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku, Direktive 2012/29/EU Evropskog Parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela kao i o zamjeni Okvirne odluke Savjeta 3002/220/PUP, Direktive (EU) 2016/343 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih vidova pretpostavke nevinosti i prava učestvovanja na raspravi u krivičnom postupku i Direktive (EU) 2024/1712 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. juna 2024. godine o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava.

O B R A Z L O Ž E NJ E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku sadržan je u odredbi člana 16 stav 5 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku prvenstveno leže u potrebi usaglašavanja crnogorskog krivičnog procesnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, konkretno sa direktivama kojima se uređuju određeni aspekti

pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku, pravo osumnjičenih i okrivljenih na informisanje u krivičnom postupku, uspostavljanje minimalnih standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, kao i sprečavanje i suzbijanje trgovine ljudima i zaštita žrtava tog krivičnog djela.

Donošenje ovog zakona predstavlja dio aktivnosti koje Crna Gora sprovodi u okviru procesa pristupanja Evropskoj uniji, naročito u okviru pregovaračkih poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava i 24 – Pravda, sloboda i bezbjednost. Donošenje zakona predviđeno je Programom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2026–2027. godine, kao i Programom rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu.

Razlozi za donošenje zakona ogledaju se i u potrebi unapređenja efikasnosti krivičnog postupka, otklanjanja problema uočenih u dosadašnjoj primjeni Zakonika o krivičnom postupku i njegovog daljeg prilagođavanja potrebama pravosudne prakse i savremenim oblicima kriminaliteta.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku (u daljem tekstu: Predlog zakona) sadrži odredbe koje su u skladu sa sljedećim aktima Evropske unije:

- Direktiva (EU) 2016/343 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku,
- Direktiva 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku,
- Direktiva 2012/29/EU od 25. oktobra 2012. godine kojom se uspostavlja minimum standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtvama krivičnih djela,
- Direktiva (EU) 2024/1712 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. juna 2024. godine o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Predloga zakona vrši se izmjena člana 3 ZKP-a radi usklađivanja sa članom 4 Direktive (EU) 2016/343 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku, kojim je propisana obaveza država članica da obezbijede da se osumnjičeni i okrivljeni, prije pravosnažnog utvrđivanja njihove krivice, u izjavama organa javne vlasti i sudskim odlukama, osim odluka o krivici, ne predstavljaju kao krivi za krivično djelo koje im se stavlja na teret. Predloženom izmjenom obezbjeđuje se da se osumnjičeni i okrivljeni, prije pravosnažnog utvrđivanja njihove krivice, u izjavama organa javne vlasti i sudskim odlukama ne predstavljaju kao učinioci krivičnih djela koja im se stavljaju na teret.

Članom 2 Predloga zakona vrši se izmjena člana 4 ZKP-a radi usklađivanja sa članom 6 Direktive 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku, na način što se propisuje obaveza da se osumnjičeni bez odlaganja obavijesti o krivičnom djelu za koje se tereti i osnovima sumnje protiv njega. Na taj način osumnjičenom se omogućava da od najranije faze postupka bude upoznat sa predmetom sumnje i djelotvorno ostvaruje svoje pravo na odbranu.

Istim članom vrši se i usklađivanje sa članom 7 Direktive (EU) 2016/343 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku, tako što se izričito propisuje da se činjenica da osumnjičeni nije dao izjavu niti odgovarao na postavljena pitanja ne može cijeniti na njegovu štetu. Predloženom izmjenom dodatno se precizira sadržina prava na ćutanje i prava da se ne doprinosi sopstvenom inkriminisanju.

Članom 3 Predloga zakona vrši se izmjena člana 5 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa čl. 3 do 6 Direktive 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu

na informisanje u krivičnom postupku, kojima se uređuje pravo osumnjičenih i okrivljenih da budu obaviješteni o svojim procesnim pravima, pravo lica lišenih slobode na pisanu pouku o pravima, kao i pravo da budu obaviješteni o razlozima lišenja slobode i prirodi optužbe.

Predloženim izmjenama detaljnije se uređuju sadržaj i obim obavještenja koja se daju licu lišenom slobode, uključujući informacije o razlozima lišenja slobode, procesnim pravima koja mu pripadaju i drugim okolnostima od značaja za ostvarivanje prava na odbranu.

Istovremeno, u crnogorski krivičnoprocesni sistem po prvi put se uvodi institut pisane pouke o pravima lica lišenog slobode, kojom se na jednom mjestu, na jasan i razumljiv način, licu pružaju informacije o pravima koja mu pripadaju od trenutka lišenja slobode i tokom trajanja tog lišenja. Na taj način obezbjeđuje se da lice lišeno slobode od samog početka postupka raspolaže svim informacijama neophodnim za djelotvorno ostvarivanje prava na odbranu i drugih procesnih prava koja mu pripadaju po zakonu.

Članom 4 Predloga zakona vrši se usklađivanje sa članom 3 stav 1 tačka (d) Direktive 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku, kojim je propisano pravo osumnjičenog i okrivljenog da budu obaviješteni o pravu na tumačenje i prevođenje. Istovremeno, predloženim rješenjem vrši se usklađivanje sa čl. 2, 3, 5 i 7 Direktive 2010/64/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. oktobra 2010. godine o pravu na tumačenje i prevođenje u krivičnim postupcima, kojima se uređuje pravo na tumačenje tokom cijelog krivičnog postupka, pravo na prevođenje bitnih dokumenata, pravo na kvalitetno tumačenje i prevođenje, kao i vođenje evidencije o ostvarivanju ovih prava.

Predloženim izmjenama detaljnije se uređuju pravo na upotrebu svog jezika u krivičnom postupku, obim prava na tumačenje i prevođenje, pravo na prevođenje komunikacije sa braniocem, mogućnost korišćenja tehničkih sredstava za prevođenje, kao i mehanizmi zaštite u slučaju neadekvatnog prevođenja ili tumačenja. Posebno značajnu novinu predstavlja preciznije definisanje obima pisanih akata koji se prevode radi ostvarivanja prava na odbranu, kao i uvođenje prava na pritužbu zbog neadekvatnog kvaliteta prevođenja i tumačenja.

Istovremeno, izvršene su dopune člana 8 ZKP-a koje se odnose na prava žrtava. U tom dijelu vrši se usklađivanje sa članom 3 Direktive 2012/29/EU od 25. oktobra 2012. godine kojom se uspostavljaju minimalni standardi u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, kojim je propisano pravo žrtve da razumije i da bude shvaćena od prvog kontakta sa nadležnim organima i tokom cijelog krivičnog postupka.

Članom 5 Predloga zakona uvodi se novi član pod nazivom: „Upotreba rodno osjetljivog jezika", u kojem je definisano da izrazi za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju i izraze u ženskom rodu.

Članom 6 Predloga zakona vrši se izmjena člana 24 ZKP-a radi usklađivanja sa izmjenama Krivičnog zakonika Crne Gore kojima su za određena krivična djela povećani rasponi propisanih kazni. Kako povećanje zaprijećenih kazni neposredno utiče na pravila o stvarnoj nadležnosti suda, predlaže se povećanje granice kazne zatvora za krivična djela za koja u prvom stepenu sudi sudija pojedinac, sa deset na dvanaest godina zatvora.

Članom 7 Predloga zakona, imajući u vidu da je Crna Gora donijela Zakon o životnom partnerstvu lica istog pola, izvršeno je terminološko usklađivanje u članu 38 stav 1 tačka 2.

Dalje, razlog za izmjenu člana 38 stav 1 tačka 5 ZKP-a jeste otklanjanje problema uočenih u praktičnoj primjeni ove odredbe. Naime, ne postoji razlog zbog kojeg bi sudija koji odlučuje o sporazumu o priznanju krivice bio izuzet od daljeg postupanja u tom predmetu, imajući u vidu da je i sudija koji preuzme predmet nakon njegovog izuzeća svakako upoznat sa činjenicom da je sporazum bio zaključen, odnosno da je donesena odluka o tom sporazumu, a u slučaju usvajanja sporazuma i sa sadržinom presude koja se kao dokaz izvodi u krivičnom postupku. Pri tome, takva presuda može predstavljati dokaz isključivo u odnosu na lice koje je zaključilo sporazum, a ne i u odnosu na druge saokrivljene.

Takođe, u predmetima sa velikim brojem okrivljenih, kao što je to naročito slučaj u predmetima iz nadležnosti Specijalnog odjeljenja Višeg suda u Podgorici, postavlja se pitanje prevazilaženja situacija u kojima više okrivljenih pojedinačno zaključi sporazume o priznanju krivice, usljed čega bi sve sudije jednog odjeljenja bile izuzete od postupanja u predmetu.

U odnosu na drugu predloženu izmjenu ove tačke, ističe se da sudija koji je učestvovao kao član vanpretresnog vijeća ne treba da bude izuzet od daljeg postupanja u predmetu, bilo u prvom ili drugom stepenu, a za takav pristup postoji i praksa Evropskog suda za ljudska prava u

Strazburu. U posljednje vrijeme zapažene su određene odluke viših instanci koje nijesu u skladu sa navedenom praksom, a čija bi dalja primjena mogla u značajnoj mjeri otežati rad sudova, posebno imajući u vidu veliki broj pritvorskih predmeta i dodatno sužavanje kruga sudija koje mogu postupati u tim predmetima.

Članom 8 Predloga zakona vrši se izmjena člana 41 ZKP-a radi sprečavanja zloupotrebe prava na podnošenje zahtjeva za izuzeće. Naime, u praksi je zapaženo da stranke u postupku, nakon što njihovi zahtjevi za izuzeće postupajućih sudija ili predsjednika sudova budu odbijeni ili odbačeni, na glavnom pretresu podnose zahtjeve za izuzeće predsjednika neposredno višeg suda, odnosno predsjednika Vrhovnog suda, čime automatski dolazi do odlaganja glavnog pretresa.

U značajnom broju slučajeva cilj podnošenja ovakvih zahtjeva nije suštinsko preispitivanje razloga za izuzeće, već odlaganje glavnog pretresa i odugovlačenje krivičnog postupka. Stoga se predloženom izmjenom sudu daje ovlašćenje da odbaci zahtjev za izuzeće predsjednika neposredno višeg suda, odnosno predsjednika Vrhovnog suda kada ocijeni da je zahtjev očigledno neosnovan i podnijet radi sprečavanja ili ometanja suda u preduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka.

Članom 9 Predloga zakona vrši se izmjena člana 43 stav 2 ZKP-a radi preciziranja upućujuće odredbe, odnosno usklađivanja pozivanja na odgovarajuće tačke stava 1 ovog člana.

Članom 10 Predloga zakona vrši se izmjena člana 44 stav 2 ZKP-a radi terminološkog usklađivanja, imajući u vidu promjene u nazivu i organizaciji organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, odnosno organizacione jedinice koja vrši policijske poslove.

Članom 11 Predloga zakona vrši se izmjena člana 48 ZKP-a na način da se krug lica koja, po ovlašćenju državnog tužioca, mogu preduzimati pojedine radnje u postupku, osim saslušanja osumnjičenog, proširuje i na kandidata za tužioca. Predloženim rješenjem stvaraju se uslovi za efikasniju organizaciju rada državnog tužilaštva i racionalnije korišćenje raspoloživih kadrovskih kapaciteta, uz zadržavanje odgovarajućih procesnih garancija. Zapisnik o radnjama koje su preduzeli kandidat za tužioca ili savjetnik potpisom ovjerava državni tužilac, čime se obezbjeđuje odgovarajući stepen nadzora nad zakonitošću i pravilnošću preduzetih radnji.

Članom 12 Predloga zakona vrši se dopuna člana 50 ZKP-a na način što se propisuje obaveza državnog tužioca da sudu obrazloži odluku o odustanku od optužbe. Predloženim rješenjem obezbjeđuje se transparentnost razloga za donošenje takve odluke, kao i mogućnost da oštećeni, na osnovu datog obrazloženja, donese odluku o eventualnom preuzimanju krivičnog gonjenja kao oštećeni kao tužilac.

Članom 13 Predloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje naziva Glave V ZKP-a, u skladu sa namjerom prepoznavanja i definisanja žrtve u krivičnom postupku. Naime, imajući u vidu potrebu da se žrtva u ZKP-u prepozna na sveobuhvatan način i kroz njeno određenje u krivičnom postupku, bilo je neophodno da se to odrazi i na naziv glave koja uređuje položaj učesnika u postupku.

Čl. 14, 16, 18, 32 i 55 Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje pojma „maloljetno lice" sa pojmom „dijete".

Članom 17 Predloga zakona vrši se dopuna člana 59 ZKP-a u cilju potpunijeg uređivanja prava oštećenog na informisanje o postupanju po krivičnoj prijavi i ostvarivanja njegovih procesnih prava. U praksi su zabilježene situacije u kojima se oštećenom nije moglo dostaviti obavještenje državnog tužioca zbog neprijavljivanja promjene adrese ili boravišta, što je dovodilo do otežanog vođenja postupka i pravne nesigurnosti u pogledu urednosti dostavljanja. Stoga se propisuje da će se, ukoliko se oštećenom obavještenje državnog tužioca ne može dostaviti na njegovu do tada poznatu adresu ili zbog neprijavljivanja promjene adrese ili boravišta, obavještenje istaći na oglasnoj tabli državnog tužilaštva, a protekom roka od osam dana od dana isticanja smatraće se da je dostavljanje uredno izvršeno.

Istim članom izvršeno je i terminološko usklađivanje sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, kao i odgovarajuća prenumeracija stavova usljed uvođenja novog stava u članu 59 ZKP-a.

Članom 19 Predloga zakona dodaju se tri nova člana i to:

- član 65a kojim se, u skladu sa Direktivom 2012/29/EU o uspostavljanju minimalnih standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, po prvi put na sistematičan način uređuju prava žrtve u krivičnom postupku, nezavisno od prava koja joj pripadaju u svojstvu

oštećenog. Ovim članom propisuju se prava žrtve u krivičnom postupku, kao što su pravo na stručnu pomoć i podršku, zaštitu od zastrašivanja i odmazde, zaštitu dostojanstva tokom učešća u postupku, pravo na informisanje o toku postupka i preduzetim radnjama, kao i druga prava od značaja za njeno djelotvorno i sigurno učešće u krivičnom postupku. Takođe, propisuju se posebne procesne garancije za dijete žrtvu, te se uređuje položaj članova porodice žrtve u slučajevima kada je usljed izvršenog krivičnog djela nastupila smrt žrtve. Nadalje, uvodi se obaveza suda, državnog tužilaštva i policije da žrtvu već prilikom prve radnje u kojoj učestvuje obavijeste o pravima koja joj pripadaju kao žrtvi i kao oštećenom, kao i da se uvjere da je žrtva dato obavještenje razumjela. Dodatno, u skladu sa članom 13 stav 2 Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava, uvodi se pretpostavka maloljetstva, odnosno propisuje se da će se lice za koje postoje osnovi sumnje da je žrtva krivičnog djela trgovine ljudima, krivičnog djela protiv polne slobode, krivičnog djela nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici i krivičnog djela ratnih zločina, a čiji uzrast nije moguće utvrditi, radi ostvarivanja prava na pomoć, podršku i zaštitu smatrati djetetom dok se njegov uzrast ne utvrdi;

- član 65b kojim se, u skladu sa Direktivom 2012/29/EU o uspostavljanju minimalnih standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, uvodi institut pojedinačne procjene žrtve. Pojedinačna procjena podrazumijeva utvrđivanje ličnih karakteristika žrtve, vrste i prirode krivičnog djela, okolnosti njegovog izvršenja, posljedica krivičnog djela, kao i potrebe za primjenom zaštitnih mjera i drugih mjera i radnji radi zaštite žrtve tokom krivičnog postupka. Posebna pažnja posvećuje se žrtvama koje su posebno ranjive, uključujući žrtve krivičnog djela trgovine ljudima, krivičnih djela protiv polne slobode, nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici, ratnih zločina, kao i djecu žrtve i druge kategorije žrtava kojima je potrebna posebna zaštita. Takođe, propisuje se mogućnost preispitivanja i ažuriranja pojedinačne procjene tokom trajanja krivičnog postupka ukoliko dođe do značajne promjene okolnosti na kojima se procjena zasniva;

- član 65v kojim se, u skladu sa Direktivom 2012/29/EU o uspostavljanju minimalnih standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, uvode stručne službe za podršku žrtvama radi pružanja pomoći sudovima, državnim tužilaštvima i policiji u postupanju prema žrtvama krivičnih djela. Predviđeno je obrazovanje stručnih službi u višim sudovima i višim državnim tužilaštvima, koje će pružati stručna mišljenja, obavještenja i drugu pomoć u radu sa žrtvama, uključujući pružanje informacija o pravima žrtava i ulozi žrtve u krivičnom postupku, emocionalnu i psihološku podršku, upućivanje na druge oblike pomoći i podrške, kao i aktivnosti usmjerene na sprečavanje sekundarne i ponovljene viktimizacije, zastrašivanja i odmazde. U skladu sa članom 8 stav 5 Direktive 2012/29/EU propisano je da pravo na pristup stručnim službama za podršku žrtvama ne zavisi od podnošenja krivične prijave ili pokretanja krivičnog postupka, već se obezbjeđuje prije, tokom i nakon krivičnog postupka. Takođe, u skladu sa članom 8 stav 1 navedene direktive, usluge stručnih službi dostupne su i članovima porodice žrtve, u skladu sa njihovim potrebama i štetom koju su pretrpjeli usljed izvršenja krivičnog djela.

Članom 20 Predloga zakona izvršena je izmjena člana 66 stav 2 ZKP-a radi terminološkog usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, na način što se među lica koja mogu uzeti branioca okrivljenom dodaje i partner u zajednici života lica istog pola. Istovremeno, izvršeno je i terminološko usklađivanje izraza „lice sa kojim okrivljeni živi u vanbračnoj zajednici" sa izrazom „vanbračni supružnik".

Članom 21 Predloga zakona izvršeno je terminološko usklađivanje člana 68 stav 1, člana 120 stav 1, člana 131 stav 3, člana 471 stav 2 ZKP-a sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, na način što se izraz „bračni drug" zamjenjuje izrazom „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola".

Članom 22 Predloga zakona vrši se dopuna člana 69 ZKP-a propisivanjem obavezne odbrane u slučajevima kada se glavni pretres održava u odsustvu okrivljenog, od trenutka donošenja rješenja o održavanju pretresa u odsustvu pa do donošenja odluke o žalbi na presudu. Imajući u vidu da okrivljeni u takvoj procesnoj situaciji nije u mogućnosti da neposredno ostvaruje svoja prava odbrane i učestvuje u postupku, neophodno je obezbijediti kontinuirano prisustvo branioca radi zaštite njegovih procesnih prava i očuvanja pravičnosti postupka.

Članom 23 Predloga zakona vrši se izmjena člana 72 stav 2 ZKP-a radi preciziranja prava branioca na uvid u krivičnu prijavu u fazi prije prvog saslušanja osumnjičenog. Umjesto

dosadašnjeg prava da mu se predoči sadržina krivične prijave, propisuje se pravo branioca da pročita krivičnu prijavu u dijelu koji se odnosi na njegovog branjenika. Predloženim rješenjem obezbjeđuje se djelotvornije ostvarivanje prava na odbranu, uz istovremenu zaštitu podataka koji se odnose na druga lica ili druge djelove krivične prijave koji nijesu od značaja za odbranu osumnjičenog.

Članom 24 Predloga zakona vrši se izmjena člana 75 ZKP-a radi preciznijeg uređivanja uslova i načina sprovođenja pretresanja stana, drugih prostorija, pokretnih stvari i lica, uz jačanje procesnih garancija i usklađivanje zakonskog teksta sa savremenim načinima čuvanja i obrade elektronskih podataka. Predloženim rješenjem izričito se propisuje da pretresanje mora biti nužno i srazmjerno cilju koji se njime želi postići, čime se dodatno naglašava obaveza poštovanja načela proporcionalnosti prilikom preduzimanja ove dokazne radnje. Istovremeno, detaljnije se uređuje pretresanje računara, elektronskih uređaja za komunikaciju, digitalnih uređaja i drugih uređaja za automatsku obradu podataka, propisivanjem da se ono vrši kao ciljano pretresanje ograničeno isključivo na podatke koji su potrebni za vođenje krivičnog postupka. Takođe, uvodi se obaveza zaštite podataka koji nijesu od značaja za postupak, kao i podataka koji predstavljaju profesionalnu tajnu, čime se obezbjeđuje odgovarajuća ravnoteža između interesa efikasnog krivičnog postupka i zaštite prava na privatnost i drugih Ustavom i zakonom zaštićenih prava.

Članom 25 Predloga zakona vrši se dopuna člana 77 stav 1 ZKP-a radi preciznijeg određivanja sadržine naredbe za pretresanje u slučajevima kada je predmet pretresanja elektronski uređaj. Propisivanjem mogućnosti navođenja identifikacionih oznaka elektronskog uređaja, kada su one poznate, doprinosi se većoj preciznosti naredbe za pretresanje i efikasnijem sprovođenju ove dokazne radnje.

Članom 26 Predloga zakona vrši se usklađivanje poziva u navedenim članovima sa prenumeracijom izvršenom u članu 24 ZKP-a, tako da se poziv na stav 7 zamjenjuje pozivom na stav 10, kojim je sada uređeno vijeće prvostepenog suda.

Članom 27 Predloga zakona vrši se dopuna člana 81 ZKP-a radi propisivanja posebnih pravila za pretresanje elektronskih uređaja. Za razliku od pretresanja stana ili lica, kod kojeg je prisustvo dva svjedoka obavezno, propisuje se da pretresanju elektronskih uređaja, na zahtjev okrivljenog i njegovog branioca, mogu prisustvovati dva svjedoka. Ovakvo rješenje predlaže se imajući u vidu specifičnost ove dokazne radnje, koja zbog obima i složenosti podataka može trajati znatno duže od uobičajenog pretresanja, pa bi obavezno prisustvo svjedoka tokom cijelog njenog trajanja predstavljalo nesrazmjerno opterećenje i moglo otežati njeno efikasno sprovođenje. Istovremeno, ostavljena je mogućnost da se, kada to okrivljeni ili njegov branilac smatraju potrebnim, obezbijedi prisustvo svjedoka radi dodatne kontrole zakonitosti sprovođenja pretresanja.

Članom 28 Predloga zakona vrši se dopuna člana 84 stav 1 ZKP-a radi preciziranja slučajeva u kojima se zapisnici o pretresanju i dokazi pribavljeni pretresanjem smatraju pravno nevaljanim. Predloženim rješenjem obezbjeđuje se da se pravna nevaljanost odnosi ne samo na povrede odredaba ovog zakonika, već i na povrede odredaba posebnih zakona kojima se uređuju pojedina pitanja od značaja za sprovođenje pretresanja, čime se doprinosi dosljednijoj zaštiti zakonitosti pribavljanja dokaza.

Članom 29 Predloga zakona vrši se dopuna člana 100 stav 2 ZKP-a radi usklađivanja sa članom 7 Direktive (EU) 2016/343 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2016. godine o jačanju određenih aspekata pretpostavke nevinosti i prava na prisustvovanje suđenju u krivičnom postupku. Predloženim rješenjem izričito se propisuje da se činjenica da okrivljeni nije iznosio odbranu niti odgovarao na postavljena pitanja ne može cijeniti na njegovu štetu, čime se dodatno jača ostvarivanje prava na ćutanje i prava da se ne doprinosi sopstvenom inkriminisanju.

Članom 30 Predloga zakona vrši se dopuna člana 102 ZKP-a radi usklađivanja sa članom 12 stav 4 tačka (b) Direktive 2011/36/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. aprila 2011. godine o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava. Navedenom odredbom Direktive propisana je obaveza država članica da, kada je to moguće i u skladu sa nacionalnim pravom, preduzmu mjere radi izbjegavanja vizuelnog kontakta između žrtve i okrivljenog tokom krivičnog postupka, uključujući i prilikom davanja iskaza. Predloženim rješenjem propisuje se da će se, kada je svjedok žrtva iz člana 65a ovog zakonika, suočenje, kada je to primjenjivo, sprovesti

posredstvom tehničkih uređaja za prenos zvuka. Na taj način doprinosi se sprečavanju sekundarne viktimizacije žrtve, uz istovremeno očuvanje procesnih prava okrivljenog i mogućnosti sprovođenja dokazne radnje suočenja kada su za to ispunjeni zakonski uslovi.

Članom 31 Predloga zakona vrši se izmjena člana 109 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, na način što se pravo na oslobođenje od dužnosti svjedočenja proširuje i na partnera u zajednici života lica istog pola. Istovremeno, vrši se izmjena odredbe koja uređuje izuzetke od prava na oslobođenje od dužnosti svjedočenja, imajući u vidu potrebu jačanja krivičnopravne zaštite djece kao posebno ranjive kategorije žrtava. Predloženim rješenjem obezbjeđuje se da se pravo na odbijanje svjedočenja ne može koristiti u postupcima za najteža krivična djela učinjena na štetu djeteta, čime se doprinosi efikasnijem krivičnom gonjenju ovih krivičnih djela i potpunijoj zaštiti najboljeg interesa djeteta.

Članom 32 Predloga zakona vrši se izmjena člana 113 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa Direktivom 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda u pogledu prava, podrške i zaštite žrtava krivičnih djela, kao i sa članom 12 Direktive 2011/36/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. aprila 2011. godine o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava. Predloženim rješenjem proširuje se krug žrtava kojima se obezbjeđuju posebne procesne garancije prilikom saslušanja, imajući u vidu njihovu posebnu ranjivost i potrebu sprečavanja sekundarne i ponovljene viktimizacije. Istovremeno, obezbjeđuje se da dijete žrtva krivičnog djela trgovine ljudima, krivičnog djela protiv polne slobode, krivičnog djela nasilja u porodici ili u porodičnoj zajednici i krivičnog djela ratnih zločina može svjedočiti bez neposrednog vizuelnog kontakta sa okrivljenim, korišćenjem odgovarajućih tehničkih sredstava, čime se doprinosi zaštiti dostojanstva i psihičkog integriteta žrtve, uz puno poštovanje prava na odbranu.

Članom 33 Predloga zakona vrši se usklađivanje poziva na član 102 ZKP-a, imajuću u vidu dopune i prenumeraciju tog člana izvršenu članom 30 Predloga zakona.

Članom 34 Predloga zakona vrši se izmjena člana 125 stav 1 Zakonika o krivičnom postupku radi proširenja mogućnosti određivanja statusa svjedoka saradnika i na krivična djela korupcije na visokom nivou. Predloženim rješenjem omogućava se primjena ovog instituta ne samo u postupcima za djela organizovanog kriminala, već i u postupcima za krivična djela korupcije na visokom nivou, kada su ispunjeni zakonom propisani uslovi.

Predložena izmjena ima za cilj unapređenje efikasnosti otkrivanja, dokazivanja i procesuiranja najsloženijih oblika korupcije, imajući u vidu da se takva krivična djela često izvršavaju uz učešće više lica i uz visok stepen prikrivanja. Omogućavanjem primjene instituta svjedoka saradnika u ovim predmetima stvaraju se uslovi za efikasnije pribavljanje dokaza i uspješnije krivično gonjenje učinilaca, uz primjenu svih zakonom propisanih uslova i ograničenja za određivanje statusa svjedoka saradnika.

Članom 35 Predloga zakona vrši se izmjena člana 156 ZKP-a radi efikasnijeg otkrivanja i dokazivanja težih krivičnih djela, kao i jačanja zaštite djece u krivičnom postupku. Predloženim rješenjem proširuju se uslovi pod kojima se fotografije i audio, odnosno audiovizuelni snimci mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku kada su pribavljeni bez saglasnosti osumnjičenog, odnosno okrivljenog, ukoliko je to neophodno radi otkrivanja krivičnih djela za koja je propisana kazna zatvora od pet godina ili teža kazna. Istovremeno, propisuje se obaveza izmjene lika i glasa djeteta prilikom reprodukovanja fotografija i audio, odnosno audiovizuelnih snimaka, kada je to potrebno radi zaštite interesa djeteta, čime se doprinosi sprečavanju sekundarne viktimizacije i usklađivanju sa standardima zaštite prava djeteta u krivičnom postupku.

Članom 36 Predloga zakona vrši se izmjena člana 158 stav 1 ZKP-a radi preciznijeg određivanja krivičnih djela za koja se mogu narediti mjere tajnog nadzora. Krivična djela zloupotreba ovlašćenja u privredi i prevara u službi izdvajaju se u posebnu tačku kako bi bilo jasno da se uslov da je za krivično djelo propisana kazna zatvora od osam godina ili teža kazna odnosi isključivo na ova krivična djela, odnosno njihove teže oblike. Na taj način otklanja se mogućnost različitog tumačenja postojeće odredbe i obezbjeđuje da se mjere tajnog nadzora za krivična djela prouzrokovanje lažnog stečaja, zloupotreba procjene, primanje mita, davanje mita, protivzakoniti uticaj i zloupotreba službenog položaja mogu određivati i za njihove oblike za koje je propisana blaža kazna. Istovremeno, vrši se terminološko usklađivanje sa zakonskim nazivima pojedinih krivičnih djela propisanim Krivičnim zakonikom Crne Gore.

Članom 37 Predloga zakona vrši se izmjena člana 159 stav 5 ZKP-a na način što se maksimalno trajanje mjera tajnog nadzora po jednoj naredbi povećava sa četiri na šest mjeseci. Predložena izmjena ima za cilj stvaranje uslova za efikasnije sprovođenje mjera tajnog nadzora u složenim krivičnim predmetima, naročito u predmetima organizovanog kriminala i drugih teških krivičnih djela, imajući u vidu da njihovo otkrivanje i prikupljanje dokaza često zahtijeva duži vremenski period.

Članom 38 Predloga zakona vrši se izmjena člana 160 stav 10 ZKP-a radi terminološkog usklađivanja, imajući u vidu promjene u nazivu i organizaciji organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, odnosno organizacione jedinice koja vrši policijske poslove.

Članom 39 Predloga zakona vrši se izmjena člana 161 stav 2 ZKP-a radi preciziranja upućujuće odredbe, odnosno usklađivanja pozivanja na odgovarajući stav člana 293 ovog zakonika.

Članom 40 Predloga zakona vrši se dopuna člana 173 ZKP-a propisivanjem da žalba protiv rješenja o određivanju jemstva ne odlaže njegovo izvršenje. Predloženo rješenje ima za cilj usklađivanje pravnog režima jemstva sa režimom drugih procesnih mjera iz Glave VIII ovog zakonika, kod kojih žalba ne odlaže izvršenje rješenja. Istovremeno, otklanja se mogućnost da okrivljeni, uprkos ispunjenim uslovima za određivanje jemstva i pruženim sredstvima obezbjeđenja, ostane u pritvoru do pravosnažnosti rješenja, što je u suprotnosti sa svrhom instituta jemstva kao mjere kojom se obezbjeđuje prisustvo okrivljenog u krivičnom postupku. Predloženom izmjenom omogućava se efikasnija primjena instituta jemstva, posebno u situacijama kada se ono nudi prije određivanja pritvora, a istovremeno se ne dovodi u pitanje ostvarivanje svrhe ove mjere, imajući u vidu da se sredstva jemstva polažu, odnosno obezbjeđuju prije donošenja rješenja o jemstvu.

Članom 41 Predloga zakona vrši se izmjena člana 176 ZKP-a radi jačanja procesnih garancija okrivljenog u postupku odlučivanja o pritvoru i obezbjeđivanja hitnog sudskog preispitivanja osnovanosti pritvora. Predloženim rješenjem propisuje se obavezno prisustvo branioca prilikom saslušanja okrivljenog prije donošenja rješenja o određivanju pritvora, čime se dodatno jača pravo na odbranu u postupku odlučivanja o lišenju slobode. Istovremeno, rok za saslušanje okrivljenog kojem je pritvor određen bez prethodnog saslušanja skraćuje se sa 48 na najkasnije 24 časa od časa lišenja slobode, kako bi se u što kraćem roku obezbijedila sudska kontrola opravdanosti daljeg trajanja pritvora kao najstrožije mjere za obezbjeđenje prisustva okrivljenog u krivičnom postupku.

Članom 42 Predloga zakona vrši se izmjena člana 177 ZKP-a radi jačanja procesnih garancija okrivljenog u postupku odlučivanja o produženju pritvora i obezbjeđivanja blagovremene i kontradiktorne sudske kontrole daljeg trajanja pritvora. Predloženim rješenjem obezbjeđuje se da odbrana bude upoznata sa razlozima zbog kojih državni tužilac traži produženje pritvora prije donošenja odluke suda i da ima mogućnost da se o tim razlozima izjasni, čime se dodatno jača pravo na odbranu i načelo jednakosti oružja. Istovremeno, propisivanjem obaveze saslušanja okrivljenog kada državni tužilac istakne nove ili izmijeni postojeće razloge za produženje pritvora obezbjeđuje se puno ostvarivanje prava okrivljenog da se izjasni o svim činjenicama i okolnostima koje mogu biti od značaja za dalje ograničenje njegove slobode. Propisivanjem roka za podnošenje predloga za produženje pritvora i procesnih posljedica njegovog nepoštovanja doprinosi se većoj procesnoj disciplini učesnika u postupku, efikasnijem odlučivanju suda i jačanju pravne sigurnosti

Članom 43 Predloga zakona vrši se dopuna člana 178 ZKP-a radi obezbjeđivanja blagovremenog odlučivanja o predlogu za ukidanje pritvora. Predloženim rješenjem otklanja se mogućnost da odlučivanje suda bude odloženo usljed nedostavljanja mišljenja državnog tužioca, imajući u vidu da se radi o postupku koji se odnosi na ograničenje prava na slobodu. Propisivanjem roka u kojem državni tužilac treba da dostavi svoje mišljenje, kao i mogućnosti da sud po isteku tog roka odluči o predlogu za ukidanje pritvora i bez dostavljenog mišljenja, doprinosi se efikasnijoj sudskoj kontroli opravdanosti daljeg trajanja pritvora, jačanju procesne discipline i zaštiti prava na slobodu.

Članom 44 Predloga zakona vrši se izmjena člana 180 stav 1 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, na način što se pravo na posjećivanje pritvorenog lica proširuje i na partnera u zajednici života lica istog pola, pod istim uslovima koji važe za bračnog i vanbračnog partnera.

Članom 45 Predloga zakona vrši se izmjena člana 183 ZKP-a radi daljeg unapređenja prava pritvorenog lica na održavanje kontakata sa porodicom i drugim licima, uz istovremeno očuvanje interesa nesmetanog vođenja krivičnog postupka. Predloženim rješenjem preciznije se uređuje ostvarivanje prava na posjete, način vršenja nadzora nad posjetama i uslovi pod kojima se pojedine posjete mogu privremeno zabraniti, čime se obezbjeđuje veća pravna sigurnost i predvidljivost u primjeni ovih ovlašćenja. Istovremeno, pritvorenom licu izričito se priznaje pravo na telefoniranje, uz mogućnost ograničenja kada je to neophodno radi zaštite interesa krivičnog postupka. Predložene izmjene imaju u vidu standarde sadržane u preporukama Evropskog komiteta za sprečavanje torture i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT) u pogledu ostvarivanja kontakata pritvorenih lica sa spoljnim svijetom, pri čemu je zadržana odgovarajuća uloga sudije za istragu u odlučivanju o ostvarivanju i eventualnom ograničavanju tih prava radi zaštite interesa krivičnog postupka.

Čl. 46, 47 i 54 Predloga zakona vrše se izmjene više odredaba ZKP-a radi terminološkog usklađivanja i pojednostavljenja zakonskog teksta. Predloženim rješenjima vrši se skraćivanje izraza „ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa" korišćenjem izraza „Ministarstvo", kao i usklađivanje naziva organa državne uprave nadležnog za vanjske poslove sa važećom organizacijom i nazivima organa državne uprave, bez izmjene sadržine i pravnog dejstva ovih odredaba.

Članom 48 Predloga zakona vrši se dopuna člana 203b ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa članom 7 Direktive 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku. Predloženim rješenjem obezbjeđuje se da, i u slučajevima kada je licima iz člana 203a ovog zakonika ograničeno pravo na uvid u dio spisa predmeta radi zaštite interesa izviđaja ili istrage, nacionalne bezbjednosti ili zaštite svjedoka, to ograničenje ne može obuhvatiti pismena koja su neophodna za djelotvorno pobijanje zakonitosti lišenja slobode. Na taj način obezbjeđuje se ostvarivanje prava na odbranu i djelotvornu sudsku kontrolu zakonitosti lišenja slobode, uz istovremeno očuvanje interesa krivičnog postupka.

Istovremeno, vrši se izmjena stava 2 ovog člana kojom se propisuje da državni tužilac u rješenju o uskraćivanju prava na uvid u dio spisa predmeta navodi osnov za uskraćivanje tog prava, umjesto razloga za uskraćivanje. Predloženim rješenjem omogućava se licu kojem je uskraćeno pravo na uvid da bude upoznato sa zakonskim osnovom ograničenja i da djelotvorno koristi pravo na prigovor, pri čemu se i dalje obezbjeđuje zaštita razloga čije bi otkrivanje moglo ugroziti svrhu izviđaja ili istrage, nacionalnu bezbjednost ili zaštitu svjedoka.

Članom 49 Predloga zakona vrši se dopuna člana 204 ZKP-a radi otklanjanja formalnih prepreka za vođenje postupka po privatnoj tužbi. Imajući u vidu da podnosilac privatne tužbe često nije u mogućnosti da zna sve lične podatke okrivljenog, predloženim rješenjem omogućava se da sudija za istragu te podatke pribavi po službenoj dužnosti. Na taj način izbjegava se da privatna tužba bude nepotpuna isključivo zbog nedostatka podataka koje privatni tužilac objektivno ne može pribaviti, odnosno sprečava se njeno odbacivanje iz razloga propisanih članom 204 stav 3 ovog zakonika, čime se doprinosi efikasnijem ostvarivanju prava na sudsku zaštitu.

Članom 50 Predloga zakona vrši se dopuna člana 212 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa članom 24 Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela. Predloženim rješenjem propisuje se obavezno audiovizuelno snimanje saslušanja djeteta u bilo kojoj fazi krivičnog postupka, čime se doprinosi zaštiti djeteta od sekundarne i ponovljene viktimizacije, smanjenju potrebe za njegovim ponovnim saslušavanjem i očuvanju kvaliteta i vjerodostojnosti iskaza. Istovremeno, stvaraju se uslovi da se ovako sačinjen snimak koristi kao dokaz u daljem toku krivičnog postupka, uz puno poštovanje prava na pravično suđenje i prava na odbranu.

Članom 51 Predloga zakona vrši se izmjena člana 226 ZKP-a radi usklađivanja upućujuće odredbe sa izmjenama člana 212 ovog zakonika, imajući u vidu da je dodavanjem novog stava izvršena promjena numeracije stavova tog člana.

Članom 52 Predloga zakona vrši se dopuna člana 230 ZKP-a radi preciznijeg uređivanja obaveze naknade troškova krivičnog postupka od strane oštećenog kao tužioca. Predloženim rješenjem otklanja se pravna praznina u pogledu odgovornosti oštećenog kao tužioca za troškove postupka u slučajevima kada odustane od krivičnog gonjenja ili svojim nedolaskom na glavni

pretres prouzrokuje okončanje postupka. Na taj način njegov procesni položaj usklađuje se sa položajem privatnog tužioca u uporedivim procesnim situacijama, čime se doprinosi pravičnoj raspodjeli troškova krivičnog postupka i sprečava da troškove postupka snose druga lica ili budžetska sredstva usljed procesnog ponašanja oštećenog kao tužioca.

Članom 53 Predloga zakona dodaje se novi član 248a radi daljeg usklađivanja sa članom 6 stav 2 tačka (b) i stavom 5 Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela. Predloženim rješenjem propisuje se obaveza suda da, bez odlaganja, obavijesti žrtvu iz člana 65a ovog zakonika o stavljanju okrivljenog u pritvor, njegovom puštanju iz pritvora, stupanju optužnice na pravnu snagu i obustavi postupka po osnovu kontrole optužnice. Na taj način unapređuje se pravo žrtve da bude blagovremeno informisana o fazama krivičnog postupka koje mogu biti od značaja za njenu sigurnost, zaštitu i ostvarivanje procesnih prava, kao i da preduzme odgovarajuće mjere radi zaštite svojih prava i interesa.

Članom 55 Predloga zakona vrši se izmjena člana 254 stav 2 ZKP-a radi terminološkog usklađivanja sa važećim propisima i međunarodnim standardima u oblasti zaštite prava djeteta, na način što se izraz „maloljetna lica" zamjenjuje izrazom „djeca".

Članom 56 Predloga zakona vrši se dopuna člana 256 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa članom 11a Direktive (EU) 2024/1712 Evropskog parlamenta i Savjeta od 13. juna 2024. godine o izmjeni Direktive 2011/36/EU o sprečavanju i suzbijanju trgovine ljudima i zaštiti njenih žrtava. Predloženim rješenjem propisuje se obaveza organa kojem dijete podnosi krivičnu prijavu da postupa sa posebnom pažnjom, vodeći računa o njegovoj starosti, zrelosti i stepenu psihičkog razvoja, kao i da koristi jezik koji dijete razumije. Na taj način doprinosi se stvaranju postupka koji je prilagođen potrebama djeteta, olakšava ostvarivanje njegovih procesnih prava i podstiče prijavljivanje krivičnih djela od strane djece, uz puno uvažavanje njihovog najboljeg interesa.

Članom 57 Predloga zakona dodaju se novi čl. 256b i 256v radi daljeg usklađivanja sa članom 6 stav 2 tačka (b) i članom 11 Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela. Predloženim rješenjima jača se procesni položaj žrtve iz člana 65a ovog zakonika kroz pravo da bude obaviještena o preduzetim radnjama povodom podnijete krivične prijave, kao i pravo na djelotvoran pravni lijek u slučaju nepostupanja ili neblagovremenog postupanja državnog tužioca. Istovremeno, uspostavlja se mehanizam unutrašnje kontrole rada državnog tužilaštva putem pritužbe rukovodiocu državnog tužilaštva, čime se doprinosi efikasnijem postupanju po krivičnim prijavama, jačanju transparentnosti rada državnog tužilaštva i ostvarivanju prava žrtve da bude blagovremeno informisana o toku postupka i da zahtijeva zaštitu od neopravdanog odugovlačenja postupanja po krivičnoj prijavi. Pri tome je zadržana mogućnost da se davanje pojedinih obavještenja uskrati kada bi njihovo otkrivanje moglo ugroziti svrhu krivičnog postupka, čime se obezbjeđuje odgovarajuća ravnoteža između prava žrtve na informisanje i interesa efikasnog vođenja krivičnog postupka.

Članom 58 Predloga zakona vrši se izmjena i dopuna člana 261 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa članom 3 i članom 8 stav 2 Direktive 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku. Predloženim rješenjem proširuje se sadržaj pouke koja se daje osumnjičenom prije saslušanja, kako bi bio blagovremeno i potpuno upoznat sa svojim procesnim pravima, uključujući pravo na besplatnu pravnu pomoć u skladu sa zakonom kojim se uređuje besplatna pravna pomoć, kao i da se njegovo korišćenje prava da ne iznosi odbranu i ne odgovara na postavljena pitanja ne može cijeniti na njegovu štetu. Time se doprinosi djelotvornijem ostvarivanju prava na odbranu i prava na pravično suđenje.

Istovremeno, uvodi se poseban postupak zaštite procesnih prava osumnjičenog, odnosno okrivljenog u toku izviđaja i istrage, kojim se omogućava podnošenje pritužbe državnom tužiocu zbog uskraćenog ili povrijeđenog prava, kao i pravo na prigovor sudiji za istragu protiv odluke državnog tužioca. Na taj način obezbjeđuje se djelotvoran pravni lijek u slučaju propuštanja ili odbijanja nadležnih organa da omoguće ostvarivanje prava koja pripadaju osumnjičenom, odnosno okrivljenom, uz istovremeno jačanje sudske kontrole zakonitosti postupanja u fazi izviđaja i istrage.

Članom 59 Predloga zakona vrši se izmjena člana 264 stav 5 ZKP-a radi preciziranja osnova za lišenje slobode lica za kojim je raspisana potjernica. Predloženim rješenjem mogućnost

lišenja slobode proširuje se i na lica za kojima je raspisana druga potjernica u skladu sa ovim zakonikom, a ne samo međunarodna potjernica.

Članom 60 Predloga zakona vrši se izmjena člana 266 st. 2 i 3 ZKP-a radi preciznijeg uređivanja postupanja državnog tužioca nakon dovođenja lica lišenog slobode i ostvarivanja prava na branioca. Predloženim rješenjem jasno se razdvajaju situacije kada lice ne obezbijedi prisustvo izabranog branioca u propisanom roku i kada izjavi da ne želi branioca, kao i način postupanja u slučaju obavezne odbrane. Na taj način obezbjeđuje se puno ostvarivanje prava na odbranu, uz istovremeno poštovanje zakonom propisanih rokova za saslušanje lica lišenog slobode.

Članom 61 Predloga zakona vrši se izmjena i dopuna člana 268 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, kao i jačanja procesnih garancija zaštite lica lišenih slobode. Predloženim rješenjem pravo da zahtijeva zdravstveni pregled lica lišenog slobode proširuje se i na partnera u zajednici života lica istog pola. Istovremeno, propisuje se obaveza državnog tužioca, odnosno sudije za istragu, da nalože zdravstveni pregled lica lišenog slobode, odnosno lica kojem se određuje pritvor, kada postoji sumnja da je pretrpjelo zlostavljanje ili kada to nalažu druge okolnosti konkretnog slučaja. Na taj način unapređuje se zaštita fizičkog i psihičkog integriteta lica lišenih slobode, obezbjeđuje blagovremeno dokumentovanje eventualnih povreda i jačaju procesne garancije za sprečavanje i otkrivanje zlostavljanja tokom lišenja slobode.

Članom 62 Predloga zakona dodaju se novi čl. 269a do 269g radi uvođenja posebnog postupka obezbjeđenja dokaza uzorkovanjem. Predloženo rješenje ima za cilj stvaranje normativnog osnova za efikasnije upravljanje dokaznim materijalom koji zbog svojih svojstava predstavlja opasnost za opštu bezbjednost ili zdravlje, čije je čuvanje otežano ili nemoguće, iziskuje nesrazmjerno velike troškove ili za koje postoje drugi opravdani razlozi da se ne čuvaju u cjelini do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka. Posebno se propisuje obavezna primjena ovog postupka kada je predmet dokazivanja droga, u skladu sa zakonom kojim se uređuje sprečavanje zloupotrebe droga.

Predložene izmjene predstavljaju odgovor na preporuke Evropske komisije sadržane u Izvještajima o Crnoj Gori i Non-paperu za poglavlja 23 i 24, u kojima je ukazano na potrebu rješavanja problema nedovoljnih kapaciteta za skladištenje zaplijenjene droge i izmjene zakonodavstva kako bi se za potrebe krivičnog postupka zadržavao reprezentativni uzorak psihoaktivnih supstanci, umjesto cjelokupne zaplijenjene količine. Time se omogućava efikasnije upravljanje oduzetim predmetima, smanjuju troškovi njihovog čuvanja i umanjuju bezbjednosni rizici povezani sa dugotrajnim skladištenjem, bez dovođenja u pitanje mogućnosti njihovog korišćenja kao dokaza u krivičnom postupku.

Istovremeno, radi očuvanja vjerodostojnosti i dokazne vrijednosti uzorka, propisuje se da se postupak obezbjeđenja dokaza sprovodi pod kontrolom suda, uz primjenu pravila koja važe za uviđaj, obavezno audiovizuelno snimanje postupka, sastavljanje zapisnika, mogućnost izjavljivanja pravnog lijeka i primjenu međunarodno priznatih standarda Ujedinjenih nacija. Na taj način uspostavlja se ravnoteža između potrebe za efikasnijim upravljanjem dokazima i obezbjeđivanja pune zaštite procesnih prava stranaka i zakonitosti dokaznog postupka.

Članom 63 Predloga zakona vrši se dopuna člana 271 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa članom 6 stav 4 Direktive 2012/13/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 22. maja 2012. godine o pravu na informisanje u krivičnom postupku. Predloženim rješenjem propisuje se obaveza državnog tužioca da, ukoliko nakon sprovođenja dokaznih radnji izmijeni ili dopuni krivičnu prijavu, a ne odbaci je, bez odlaganja o tome obavijesti osumnjičenog. Na taj način obezbjeđuje se da osumnjičeni bude blagovremeno upoznat sa svim promjenama činjenica i okolnosti koje predstavljaju osnov sumnje protiv njega, odnosno sa izmijenjenim ili dopunjenim činjeničnim okvirom krivične prijave. Time se jača pravo osumnjičenog na informisanje o optužbama koje mu se stavljaju na teret, omogućava djelotvorno ostvarivanje prava na odbranu i doprinosi pravičnosti krivičnog postupka, u skladu sa standardima utvrđenim Direktivom 2012/13/EU.

Članom 64 Predloga zakona vrši se izmjena i dopuna člana 272 ZKP-a radi terminološkog usklađivanja sa zakonom kojim se uređuje alternativno rješavanje sporova, kao i daljeg usklađivanja sa članom 2 stav 1 tačka (d) Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela. Predloženim rješenjem izrazi „posrednik" i „pravila postupka posredovanja"

zamjenjuju se izrazima „medijator" i „alternativno rješavanje sporova", u skladu sa terminologijom propisanom posebnim zakonom.

Istovremeno, preciznije se uređuju uslovi pod kojima se, u okviru instituta odlaganja krivičnog gonjenja, može sprovesti medijacija između osumnjičenog i oštećenog. Propisuje se da se ovaj postupak može sprovesti isključivo uz slobodnu i informisanu saglasnost oštećenog, koju on može povući u svakom trenutku prije donošenja rješenja o odbacivanju krivične prijave, čime se obezbjeđuje da njegovo učešće bude u potpunosti dobrovoljno. Istovremeno, propisivanjem obaveze da se prilikom sprovođenja medijacije vodi računa o zaštiti oštećenog od zastrašivanja, odmazde i drugih oblika ponovljene viktimizacije obezbjeđuje se da primjena ovog vida alternativnog rješavanja spora ne dovede do ugrožavanja prava i interesa oštećenog. Na taj način unapređuje se primjena instituta odlaganja krivičnog gonjenja u skladu sa standardima utvrđenim Direktivom 2012/29/EU, uz istovremeno jačanje zaštite i procesnog položaja oštećenog.

Članom 65 Predloga zakona vrši se izmjena člana 290 stav 3 ZKP-a radi preciziranja nadležnosti za vršenje nadzora nad trajanjem istrage. Predloženim rješenjem izraz „viši državni tužilac" zamjenjuje se izrazom „više državno tužilaštvo", čime se usklađuje terminologija sa organizacijom i načinom rada državnog tužilaštva, tako da se nadležnost za preduzimanje mjera radi okončanja istrage vezuje za nadležno više državno tužilaštvo kao državni organ, a ne za pojedinog državnog tužioca. Ovom izmjenom ne mijenja se suština niti pravno dejstvo postojeće odredbe.

Čl. 66 do 70 Predloga zakona vrše se izmjene odredaba kojima je uređena kontrola i potvrđivanje optužnice, radi ubrzanja i povećanja efikasnosti krivičnog postupka, uz očuvanje procesnih garancija okrivljenog. Predloženim rješenjem, umjesto obaveznog održavanja ročišta za kontrolu optužnice u svim predmetima, kao pravilo uvodi se dostavljanje optužnice okrivljenom i njegovom braniocu radi pisanog izjašnjenja u propisanom roku. Istovremeno, sudu se ostavlja mogućnost da, po službenoj dužnosti, zakaže ročište u složenim predmetima kada to zahtijevaju obim predmeta ili složenost činjeničnih ili pravnih pitanja, radi ispitivanja i ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice.

Na ovaj način otklanjaju se uzroci nepotrebnog odugovlačenja postupka koji su u praksi proizlazili iz obaveznog zakazivanja ročišta za kontrolu optužnice, naročito u slučajevima izbjegavanja prijema sudskih poziva, kao i u predmetima sa velikim brojem okrivljenih, u kojima organizovanje i održavanje ročišta značajno produžava trajanje postupka, iako su se pitanja zakonitosti i opravdanosti optužnice mogla efikasno razmotriti na osnovu pisanih izjašnjenja stranaka. Istovremeno, zadržava se mogućnost održavanja ročišta u složenim predmetima kada je to neophodno radi pravilne ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice, čime se obezbjeđuje odgovarajuća ravnoteža između zahtjeva za efikasnim vođenjem krivičnog postupka i zaštite prava na odbranu.

U skladu sa novim načinom kontrole optužnice izvršeno je i usklađivanje odredaba koje uređuju sadržinu i tok postupka kontrole optužnice, rokove za donošenje odluke o potvrđivanju optužnice, pravni lijek protiv odluka donesenih u ovom postupku, kao i početak roka za zakazivanje glavnog pretresa, čime se obezbjeđuje dosljedna primjena novog procesnog modela i doprinosi većoj procesnoj ekonomičnosti i efikasnosti krivičnog postupka.

Čl. 71 i 72 Predloga zakona vrše se izmjene i dopune odredaba kojima je uređen sporazum o priznanju krivice radi daljeg unapređenja ovog instituta, jačanja zaštite prava oštećenog i povećanja efikasnosti krivičnog postupka. Sporazum o priznanju krivice predstavlja važan procesni institut koji doprinosi ekonomičnosti i efikasnosti krivičnog postupka, pri čemu njegovo uređenje u crnogorskom zakonodavstvu počiva na evropskim standardima i procesnim garancijama kojima se štite prava okrivljenog, oštećenog i javni interes za pravilno vođenje krivičnog postupka.

Polazeći od potrebe daljeg usklađivanja sa standardima razvijenim u praksi Evropskog suda za ljudska prava i pravnim tekovinama Savjeta Evrope, predloženim rješenjem isključuje se mogućnost zaključenja sporazuma o priznanju krivice za krivično djelo trgovina ljudima i krivična djela protiv polne slobode učinjena na štetu djeteta. Imajući u vidu posebno osjetljiv položaj i ranjivost žrtava ovih krivičnih djela, kao i njihovu potrebu za pojačanom zaštitom, ocijenjeno je da u ovim predmetima javni interes za potpuno rasvjetljavanje svih činjenica i okolnosti, sprovođenje redovnog krivičnog postupka i donošenje sudske odluke nakon održanog glavnog pretresa

preteže nad interesom procesne ekonomičnosti koji se ostvaruje zaključenjem sporazuma o priznanju krivice.

Istovremeno, radi unapređenja efikasnosti postupka i sprečavanja njegovog nepotrebnog odugovlačenja, propisuje se da se predlog za zaključenje sporazuma o priznanju krivice može podnijeti samo jednom, čime se onemogućava višestruko pokretanje pregovora između stranaka i korišćenje ovog instituta radi odlaganja toka krivičnog postupka. Precizira se i krajnji rok za podnošenje sporazuma, koji se može podnijeti najkasnije do prvog ročišta za održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom, čime se obezbjeđuje da se pitanje zaključenja sporazuma riješi u ranoj fazi postupka i izbjegne njegovo odlaganje do poodmaklih faza suđenja.

Predloženim rješenjem dodatno se jača procesni položaj oštećenog propisivanjem obaveze državnog tužioca da ga upozna sa sadržinom sporazuma o priznanju krivice i pribavi njegovo izjašnjenje u dijelu koji se odnosi na troškove krivičnog postupka i imovinskopravni zahtjev, uz mogućnost zaključenja sporazuma bez tog izjašnjenja kada oštećeni, iz razloga propisanih zakonom, nije dostupan ili neopravdano izostane. Time se oštećenom omogućava da zaštiti svoja imovinska prava, uz istovremeno očuvanje efikasnosti postupka i sprečavanje da se zaključenje sporazuma onemogući usljed okolnosti koje nijesu na strani državnog tužioca ili suda.

Takođe, propisuje se da se, nakon što sud odbaci ili odbije sporazum o priznanju krivice, novi sporazum u istom predmetu više ne može zaključiti. Na taj način sprečava se ponavljanje postupka pregovaranja između stranaka nakon što je sud već ocijenio da nijesu ispunjeni zakonski uslovi za njegovo prihvatanje, doprinosi se pravnoj sigurnosti i procesnoj disciplini učesnika u postupku, te otklanja mogućnost zloupotrebe ovog instituta radi odugovlačenja krivičnog postupka. Istovremeno, preciziraju se odredbe koje se odnose na pravo oštećenog na žalbu u dijelu koji se odnosi na troškove krivičnog postupka i imovinskopravni zahtjev, kao i druga nomotehnička usklađivanja neophodna radi dosljedne primjene predloženih rješenja.

Članom 73 Predloga zakona vrši se dopuna člana 310 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa članom 23 stav 3 tačka (d) Direktive 2012/29/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 25. oktobra 2012. godine o uspostavljanju minimalnih standarda za prava, podršku i zaštitu žrtava krivičnih djela. Predloženim rješenjem propisuje se mogućnost da oštećeni koji ima status žrtve iz člana 65a ovog zakonika, kada je to primjenjivo, bude saslušan kao svjedok van glavnog pretresa ukoliko je glavni pretres otvoren za javnost, pri čemu se shodno primjenjuju odredbe ovog zakonika kojima se uređuje način saslušanja posebno osjetljivih svjedoka.

Predložena izmjena ima za cilj jačanje zaštite žrtava sa posebnim potrebama zaštite od sekundarne i ponovljene viktimizacije tokom krivičnog postupka, naročito u slučajevima kada bi davanje iskaza na javnom glavnom pretresu moglo negativno uticati na njihovu privatnost, dostojanstvo ili osjećaj sigurnosti. Omogućavanjem saslušanja van glavnog pretresa, uz primjenu odgovarajućih procesnih garancija, obezbjeđuje se efikasnija zaštita žrtava, uz istovremeno očuvanje prava okrivljenog na pravično suđenje i kontradiktornost postupka.

Istovremeno, dopunom odredbe kojom se uređuje obavještavanje o vremenu i mjestu saslušanja izričito se propisuje da se o saslušanju obavještava i branilac, čime se otklanja postojeća nedorečenost i obezbjeđuje puno ostvarivanje prava na odbranu u postupku izvođenja ovog dokaza.

Članom 74 Predloga zakona vrši se izmjena člana 311 ZKP-a radi stvaranja većih mogućnosti za efikasno upravljanje glavnim pretresom. Predloženim rješenjem produžava se maksimalni rok na koji predsjednik vijeća može odložiti glavni pretres sa 15 na 30 dana. Na taj način omogućava se da se u slučajevima kada postoje važni razlozi za odlaganje glavnog pretresa isti nastavi u primjerenom roku, bez potrebe za određivanjem novog ročišta izvan zakonom propisanog okvira, čime se doprinosi kontinuitetu glavnog pretresa, racionalnijem planiranju suđenja i efikasnijem vođenju krivičnog postupka, uz puno poštovanje prava stranaka i drugih učesnika u postupku.

Članom 75 Predloga zakona vrši se izmjena člana 315 stav 2 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola. Predloženim rješenjem pravo da prisustvuje glavnom pretresu na kojem je javnost isključena, na zahtjev optuženog, priznaje se i partneru u zajednici života lica istog pola, uz istovremeno terminološko preciziranje odredbe u odnosu na bračnog i vanbračnog supružnika.

Članom 76 Predloga zakona vrši se dopuna člana 324 ZKP-a radi unapređenja efikasnosti vođenja glavnog pretresa i sprečavanja njegovog nepotrebnog odlaganja. Predloženim rješenjem

propisuje se mogućnost da vijeće, izuzetno, održi glavni pretres u odsustvu optuženog kada je prisutan njegov branilac, pod uslovom da prisustvo optuženog nije nužno za vođenje postupka i da je optuženi prethodno saslušan. Na taj način omogućava se nesmetano odvijanje krivičnog postupka u slučajevima kada odsustvo optuženog ne utiče na utvrđivanje odlučnih činjenica niti na ostvarivanje njegovog prava na odbranu, čime se doprinosi procesnoj ekonomičnosti i efikasnosti postupka, uz istovremeno očuvanje procesnih garancija i prava na pravično suđenje.

Članom 77 Predloga zakona vrše se izmjene i dopune člana 325 ZKP-a radi sprečavanja procesnih zloupotreba i unapređenja efikasnosti vođenja glavnog pretresa. Predloženim rješenjem precizira se da se odredbe o posljedicama nedolaska branioca primjenjuju i u slučaju kada branilac očigledno izbjegava da pristupi glavnom pretresu, čime se otklanjaju nedoumice u primjeni ove odredbe i omogućava njena primjena i u situacijama kada se iz ponašanja branioca može zaključiti da svjesno izbjegava učešće u postupku.

Istovremeno, povećava se maksimalni iznos novčane kazne za neopravdani nedolazak branioca koji je prouzrokovao odlaganje glavnog pretresa sa 1.000 eura na 5.000 eura, imajući u vidu da se važeći iznos u praksi nije pokazao kao dovoljno djelotvorna i odvraćajuća sankcija za sprječavanje ovakvog procesnog ponašanja. Predloženim rješenjem nastoji se podstaći uredno izvršavanje profesionalnih obaveza branioca, smanjiti broj odlaganja glavnih pretresa i doprinijeti efikasnijem vođenju krivičnog postupka.

Dodatno, propisuje se mogućnost da sud, izuzetno, uskrati braniocu dalje postupanje u predmetu ukoliko je isti već dva puta pravosnažno kažnjen zbog neopravdanog procesnog ponašanja koje je dovelo do odlaganja glavnog pretresa. Na taj način uvodi se dodatni mehanizam za sprečavanje ponovljenih procesnih zloupotreba i obezbjeđuje efikasnija zaštita interesa nesmetanog vođenja krivičnog postupka, uz istovremeno očuvanje prava optuženog da angažuje drugog branioca i ostvari pravo na odbranu.

Članom 78 Predloga zakona vrši se izmjena člana 329 ZKP-a radi unapređenja efikasnosti vođenja glavnog pretresa, jačanja načela procesne ekonomičnosti i sprečavanja zloupotrebe procesnih prava. Predloženim rješenjem precizira se da, u slučaju kada se zbog izmjene sastava vijeća glavni pretres mora održati iznova, vijeće može odlučiti da se ne vrši ponovno saslušanje svjedoka i vještaka niti ponovno izvođenje drugih već izvedenih dokaza, već da se pročitaju njihovi iskazi dati na ranijem glavnom pretresu, bez obzira na to da li je taj glavni pretres održan pred istim ili drugim predsjednikom i članovima vijeća. Istovremeno se briše odredba kojom je bilo propisano da glavni pretres, kada se održava pred drugim predsjednikom vijeća, mora uvijek početi iznova uz ponovno izvođenje svih dokaza.

Predložena izmjena rezultat je potrebe da se otklone problemi uočeni u sudskoj praksi, gdje promjena predsjednika vijeća ili člana vijeća često dovodi do ponovnog izvođenja svih dokaza i značajnog produženja trajanja krivičnog postupka. Posebno se kao problem pojavljuju situacije u kojima stranke uskraćivanjem saglasnosti za čitanje ranije izvedenih dokaza koriste procesna ovlašćenja isključivo radi odugovlačenja postupka, iako su već imale mogućnost da neposredno učestvuju u izvođenju tih dokaza, postavljaju pitanja svjedocima i vještacima i iznesu svoje primjedbe.

Predloženim rješenjem ne dovodi se u pitanje načelo neposrednosti niti pravo na odbranu i pravično suđenje, budući da će sud i dalje u svakom konkretnom slučaju cijeniti da li je ponovno izvođenje pojedinog dokaza potrebno radi pravilnog i potpunog utvrđivanja činjeničnog stanja. Međutim, kada ocijeni da su svjedoci i vještaci već saslušani na sve odlučne okolnosti i da bi njihovo ponovno saslušanje predstavljalo samo nepotrebno odugovlačenje postupka, sud će moći koristiti njihove ranije iskaze kao dokaz. Na taj način postiže se odgovarajuća ravnoteža između zaštite procesnih prava stranaka i potrebe da se krivični postupak vodi u razumnom roku i bez nepotrebnog odlaganja.

Članom 79 Predloga zakona vrši se izmjena člana 331 stav 2 ZKP-a radi rasterećenja administrativnih obaveza sudova i efikasnijeg organizovanja rada u krivičnim postupcima. Predloženim rješenjem briše se obaveza da se stenografske zabilješke u roku od 48 časova prepisuju i pregledaju prije njihovog priključenja zapisniku.

Ova izmjena predlaže se imajući u vidu da u praksi ispunjavanje navedene obaveze predstavlja značajno administrativno opterećenje za sudove, naročito u složenim predmetima i predmetima sa većim brojem okrivljenih, u kojima glavni pretresi često traju više dana ili duži vremenski period. Zadržavanje propisanog roka od 48 časova za prepisivanje i pregled

stenografskih zabilješki stvara dodatno opterećenje za sudsku administraciju i raspoložive kadrovske kapacitete, bez bitnog doprinosa ostvarivanju procesnih prava stranaka.

Predloženim rješenjem omogućava se racionalnije korišćenje administrativnih resursa sudova i efikasnije vođenje krivičnog postupka, pri čemu se ne utiče na sadržinu zapisnika niti na procesna prava stranaka da se upoznaju sa sadržajem zapisnika i koriste sva zakonom propisana pravna sredstva.

Članom 80 Predloga zakona vrše se izmjene i dopune člana 356 ZKP-a radi preciznijeg uređivanja izuzetaka od načela neposrednog izvođenja dokaza, otklanjanja uočenih nedoumica u primjeni zakona i unapređenja efikasnosti krivičnog postupka, uz očuvanje procesnih garancija pravičnog suđenja.

Predloženim rješenjem dodatno se preciziraju slučajevi u kojima se zapisnici o ranije datim iskazima mogu pročitati na glavnom pretresu. U tom smislu, uvodi se mogućnost čitanja ranijeg iskaza privilegovanog svjedoka iz člana 109 stav 1 ovog zakonika kada to lice na glavnom pretresu iskoristi pravo da ne svjedoči, pod uslovom da je prilikom prvog saslušanja bilo propisno upozoreno na pravo da uskrati svjedočenje u skladu sa članom 109 stav 3 ovog zakonika. Time se obezbjeđuje usklađenost člana 356 sa članom 109 ovog zakonika.

Istovremeno, precizira se da se zapisnik o iskazu okrivljenog može pročitati i koristiti kao dokaz ukoliko je iskaz dat i u izviđaju, pod uslovima propisanim ovim zakonikom. Ova dopuna je od značaja naročito u predmetima u kojima istraga nije sprovedena, odnosno u skraćenom postupku, čime se otklanjaju dileme u pogledu primjene ove odredbe. Takođe, uvodi se mogućnost čitanja iskaza saoptuženog prema kojem je postupak razdvojen ili je pravosnažno okončan osuđujućom presudom, uz izričito propisivanje da se presuda ne može zasnivati isključivo na tom dokazu, čime se istovremeno obezbjeđuje efikasnije izvođenje dokaza i očuvanje procesnih garancija pravičnog suđenja.

Dalje, briše se ograničenje prema kojem se zapisnik sa ranijeg glavnog pretresa mogao čitati samo ako je taj pretres održan pred istim predsjednikom vijeća, čime se ova odredba usklađuje sa izmjenama člana 329 ovog zakonika. Na taj način omogućava se da, kada sud ocijeni da su svjedoci ili vještaci već saslušani na sve odlučne okolnosti i da bi njihovo ponovno saslušanje predstavljalo samo nepotrebno odugovlačenje postupka, njihov raniji iskaz može biti pročitan bez obzira na promjenu predsjednika vijeća, čime se sprečavaju procesne zloupotrebe i doprinosi vođenju postupka u razumnom roku.

Izmjenom stava 4 otklanja se i unutrašnja kontradiktornost važeće odredbe, koja je isključivala mogućnost primjene izuzetka predviđenog članom 109 stav 3 ovog zakonika kada privilegovani svjedok na glavnom pretresu iskoristi pravo da ne svjedoči. Zadržava se obaveza da privilegovani svjedok bude pozvan na glavni pretres, čime se i dalje daje prvenstvo načelu neposrednosti, dok se istovremeno omogućava primjena zakonom propisanih izuzetaka u slučajevima kada su za to ispunjeni propisani uslovi. Na taj način postiže se odgovarajuća ravnoteža između zaštite prava učesnika u postupku i potrebe za efikasnim vođenjem krivičnog postupka.

Članom 81 Predloga zakona vrši se izmjena člana 375 stav 1 ZKP-a radi stvaranja realnijeg vremenskog okvira za donošenje i javno objavljivanje presude, posebno u složenim krivičnim predmetima. Predloženim rješenjem produžava se rok za odlaganje objavljivanja presude sa tri na osam dana, dok se za složene predmete propisuje mogućnost da se presuda objavi u roku do 15 dana od završetka glavnog pretresa.

Predložena izmjena rezultat je potrebe da se rokovi za izradu i objavljivanje presude usklade sa složenošću pojedinih krivičnih predmeta, naročito onih koji obuhvataju veliki broj okrivljenih, obimnu dokaznu građu ili složena pravna i činjenična pitanja. Važeći rok od tri dana u takvim predmetima često nije objektivno dovoljan za kvalitetnu izradu i obrazloženje presude, što u praksi može predstavljati dodatno opterećenje za sud i uticati na kvalitet sudskih odluka.

Predloženim rješenjem doprinosi se kvalitetnijem odlučivanju i efikasnijoj organizaciji rada sudova, uz istovremeno očuvanje načela suđenja u razumnom roku i prava stranaka da bez nepotrebnog odlaganja budu upoznate sa odlukom suda. Posebno propisivanje dužeg roka samo za složene predmete obezbjeđuje da se ovo izuzetno produženje primjenjuje isključivo kada to opravdavaju okolnosti konkretnog slučaja.

Članom 82 Predloga zakona vrše se izmjene člana 378 ZKP-a radi stvaranja realnijeg vremenskog okvira za pisanu izradu presude u složenim krivičnim predmetima i unapređenja

informisanosti oštećenog o ishodu krivičnog postupka. Predloženim rješenjem produžava se maksimalni rok za pisanu izradu i otpremanje presude u složenim predmetima sa dva na četiri mjeseca, imajući u vidu da važeći rok u pojedinim naročito složenim predmetima nije objektivno dovoljan za kvalitetnu izradu obrazloženja presude. Time se sudovima omogućava da u predmetima koji se odlikuju obimnom dokaznom građom, većim brojem okrivljenih ili složenim pravnim i činjeničnim pitanjima izrade kvalitetnu i potpuno obrazloženu sudsku odluku, uz istovremeno zadržavanje obaveze predsjednika vijeća da predsjednika suda obavijesti ukoliko ni taj rok ne bude ispoštovan.

Istovremeno, propisuje se da se pravosnažna presuda dostavlja oštećenom po službenoj dužnosti, bez potrebe da on to posebno zahtijeva. Na taj način unapređuje se položaj oštećenog u krivičnom postupku, obezbjeđuje njegovo blagovremeno informisanje o konačnom ishodu postupka i jača ostvarivanje njegovih procesnih prava, bez nametanja dodatne obaveze da podnosi poseban zahtjev za dostavljanje pravosnažne presude.

Članom 83 Predloga zakona vrši se izmjena člana 382 stav 2 ZKP-a radi daljeg usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola i terminološkog preciziranja odredbe koja uređuje krug lica ovlašćenih za izjavljivanje žalbe u korist optuženog. Predloženim rješenjem izraz „bračni drug" zamjenjuje se izrazom „bračni ili vanbračni supružnik, odnosno partner u zajednici života lica istog pola", čime se obezbjeđuje jednak procesnopravni položaj partnera u zajednici života lica istog pola u ostvarivanju ovog prava. Istovremeno, brišu se riječi koje se odnose na lice sa kojim optuženi živi u vanbračnoj zajednici, budući da je taj pojam obuhvaćen izrazom „vanbračni supružnik", čime se postiže veća terminološka preciznost.

Članom 84 Predloga zakona vrši se izmjena člana 390 stav 1 ZKP-a radi unapređenja procesnog položaja oštećenog u žalbenom postupku. Predloženim rješenjem propisuje se da se žalba podnosi u dovoljnom broju primjeraka i za oštećenog, pored suda, protivne stranke i branioca.

Na taj način obezbjeđuje se da oštećeni bude blagovremeno upoznat sa sadržinom izjavljene žalbe kada to može biti od značaja za ostvarivanje njegovih procesnih prava i interesa u postupku.

Članom 85 Predloga zakona vrši se izmjena člana 393 stav 1 ZKP-a radi usklađivanja sa članom 391 stav 1 ovog zakonika, kojim je propisano da drugostepeni sud odluku donosi na sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa. Polazeći od toga da sjednica vijeća predstavlja redovan način odlučivanja drugostepenog suda, predloženim rješenjem propisuje se da se o njenom održavanju uvijek obavještavaju ovlašćeni tužilac, optuženi i njegov branilac, bez obzira na to da li su podnijeli poseban zahtjev za obavještavanje. Na taj način obezbjeđuje se dosljednije ostvarivanje načela kontradiktornosti i prava stranaka da učestvuju u postupku pred drugostepenim sudom i iznesu objašnjenja u vezi sa navodima žalbe i odgovora na žalbu.

Istovremeno, predlaže se da se oštećeni, njegov zakonski zastupnik i punomoćnik oštećenog o sjednici vijeća obavještavaju samo kada sud ocijeni da bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari. Na taj način zadržava se mogućnost njihovog učešća u postupku kada je to od značaja za pravilno odlučivanje, uz istovremeno izbjegavanje nepotrebnog obavještavanja u predmetima u kojima njihovo prisustvo ne bi moglo doprinijeti rasvjetljavanju žalbenih navoda. Predloženo rješenje doprinosi efikasnijem vođenju žalbenog postupka, uz puno poštovanje procesnih prava svih učesnika u postupku.

Članom 86 Predloga zakona vrši se dopuna člana 394 stav 1 ZKP-a radi unapređenja efikasnosti odlučivanja drugostepenog suda. Predloženim rješenjem propisuje se da funkciju predsjednika vijeća vrši sudija izvjestilac.

Ovakvo rješenje predlaže se imajući u vidu da je sudija izvjestilac, po prirodi svojih ovlašćenja i zadataka, sudija koji je najdetaljnije upoznat sa predmetom, žalbenim navodima, izvedenim dokazima i svim pravnim i činjeničnim pitanjima od značaja za odlučivanje. Povjeravanjem predsjedavanja vijećem upravo sudiji izvjestiocu omogućava se efikasnije vođenje sjednice vijeća ili pretresa pred drugostepenim sudom, kvalitetnija organizacija rada vijeća i racionalnije odlučivanje o procesnim pitanjima koja se javljaju u toku drugostepenog postupka.

Članom 87 Predloga zakona vrši se dopuna člana 395 ZKP-a radi unapređenja efikasnosti postupka pred drugostepenim sudom i sprečavanja neopravdanog odlaganja pretresa. Predloženim rješenjem propisuje se da će optuženi u pozivu na pretres biti upozoren da će se pretres održati i u njegovom odsustvu ukoliko je uredno pozvan, a svoj izostanak ne opravda.

Istovremeno, propisuje se obaveza suda da optuženom koji nema branioca postavi branioca po službenoj dužnosti kada se pretres održava u njegovom odsustvu.

Predložena dopuna rezultat je potrebe da se spriječe situacije u kojima bi nedolazak uredno pozvanog optuženog doveo do odlaganja pretresa pred drugostepenim sudom i nepotrebnog produžavanja trajanja krivičnog postupka. Imajući u vidu iskustva iz prvostepenog postupka, gdje se glavni pretresi često odlažu upravo zbog neopravdanog nedolaska okrivljenih, opravdano je uspostaviti procesni mehanizam kojim će se spriječiti da se iste okolnosti reflektuju i na postupak pred drugostepenim sudom. Na taj način doprinosi se efikasnijem radu drugostepenih sudova i ostvarivanju prava na suđenje u razumnom roku.

Predloženo rješenje ne dovodi u pitanje pravo optuženog na odbranu niti pravo na pravično suđenje. Optuženom se i dalje obezbjeđuje pravo da učestvuje u prvostepenom postupku i iznese svoju odbranu pred sudom, dok će u slučaju održavanja pretresa pred drugostepenim sudom u njegovom odsustvu, ukoliko nema izabranog branioca, biti postavljen branilac po službenoj dužnosti koji će štititi njegova prava i interese. Time se obezbjeđuje odgovarajuća ravnoteža između zaštite procesnih prava optuženog i potrebe da se spriječe procesne zloupotrebe i nepotrebno odugovlačenje krivičnog postupka.

Članom 88 Predloga zakona vrše se izmjene člana 398 ZKP-a radi preciznijeg određivanja granica ispitivanja prvostepene presude u žalbenom postupku i unapređenja efikasnosti rada drugostepenog suda. Predloženim rješenjem propisuje se da drugostepeni sud ispituje prvostepenu presudu u okviru osnova, dijela i pravca pobijanja koji su istaknuti u žalbi, dok po službenoj dužnosti ispituje samo postojanje apsolutno bitnih povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakonika, kao i da li je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakonik u smislu člana 387 ovog zakonika.

Predložena izmjena zasniva se na potrebi da se preispitivanje prvostepenih presuda u žalbenom postupku usmjeri na pitanja koja su stranke istakle u žalbi, uz zadržavanje obaveze drugostepenog suda da po službenoj dužnosti vodi računa o najtežim procesnim povredama i povredama krivičnog zakona na štetu optuženog. Dosadašnje zakonsko rješenje, prema kojem je drugostepeni sud bio dužan da po službenoj dužnosti ispituje sve apsolutno bitne povrede odredaba krivičnog postupka, u praksi predstavlja značajno opterećenje za drugostepeni sud, imajući u vidu da su strankama u prvostepenom postupku obezbijeđene sve procesne garancije, kao i mogućnost da žalbom ukažu na sve povrede i nedostatke prvostepene odluke.

Predloženo rješenje ujedno je usklađeno sa savremenim uporednopravnim rješenjima, prema kojima se granice ispitivanja drugostepene presude prvenstveno određuju sadržinom žalbe, dok se ispitivanje po službenoj dužnosti ograničava na najteže povrede koje mogu uticati na zakonitost i pravičnost sudske odluke. Na taj način postiže se odgovarajuća ravnoteža između načela dispozicije stranaka u žalbenom postupku, zaštite osnovnih procesnih garancija i efikasnijeg odlučivanja drugostepenih sudova.

Članom 89 Predloga zakona vrši se dopuna člana 403 ZKP-a radi unapređenja procesne ekonomičnosti i otklanjanja nepotrebnog odlučivanja u žalbenom postupku. Predloženim rješenjem propisuje se da drugostepeni sud, kada povodom jedne od izjavljenih žalbi ukine prvostepenu presudu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje, neće posebno odlučivati o žalbi izjavljenoj protiv odluke o kazni.

Predložena dopuna odnosi se na situacije u kojima je protiv iste prvostepene presude izjavljeno više žalbi, od kojih je jednom žalbom osporena odluka o krivici ili je ukazano na bitne povrede odredaba krivičnog postupka, dok se drugom žalbom pobija isključivo odluka o kazni. Ukoliko drugostepeni sud usvoji žalbu zbog razloga koji zahtijevaju ukidanje prvostepene presude i vraćanje predmeta na ponovno suđenje, prestaje da postoji i odluka o kazni kao sastavni dio te presude, zbog čega nema potrebe da posebno odlučuje o žalbi koja se odnosi samo na kaznu. Nakon ponovnog suđenja prvostepeni sud donijeće novu odluku o krivici i krivičnoj sankciji, koja će, zajedno sa ostalim djelovima presude, biti predmet eventualnog novog žalbenog postupka.

Na taj način izbjegava se donošenje odluka o pitanjima koja će u ponovljenom postupku svakako biti predmet novog odlučivanja, doprinosi se efikasnijem radu drugostepenih sudova i dosljednijoj primjeni načela procesne ekonomičnosti, bez uticaja na pravo stranaka da protiv nove presude koriste zakonom propisana pravna sredstva.

Članom 90 Predloga zakona vrše se izmjene i dopune člana 417 ZKP-a radi preciznijeg uređivanja odlučivanja o žalbi na rješenje, unapređenja efikasnosti žalbenog postupka i

usklađivanja sa pravilima koja važe za odlučivanje o žalbi protiv presude. Predloženim rješenjem precizira se da sud može preinačiti pobijano rješenje samo kada je činjenično stanje pravilno utvrđeno, čime se jasno razgraničavaju situacije u kojima drugostepeni sud može meritorno odlučiti od onih u kojima je potrebno ukidanje rješenja i ponovno odlučivanje.

Istovremeno, propisuje se da sud, odlučujući po žalbi, rješenje iz st. 1 i 2 ovog člana može ukinuti samo jednom. Ova dopuna predlaže se imajući u vidu probleme uočene u sudskoj praksi, gdje je u pojedinim predmetima dolazilo do višestrukog ukidanja rješenja i vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje, što je izazivalo nepotrebno produžavanje postupka i otežavalo dosljednu primjenu pravnih shvatanja drugostepenog suda. Ograničavanjem mogućnosti ukidanja na jedno ukidno rješenje podstiče se efikasnije okončanje postupka, obezbjeđuje brža implementacija pravnih stavova drugostepenog suda i doprinosi ujednačenijoj sudskoj praksi kroz donošenje meritornih odluka kada su za to ispunjeni zakonski uslovi.

Dodatno, mijenja se obim ispitivanja žalbe po službenoj dužnosti, tako da sud vodi računa o povredama odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 tač. 4 do 9 ovog zakonika, kao i o tome da li je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakonik u smislu člana 387 ovog zakonika. Na taj način odredba se usklađuje sa izmjenama člana 398 ovog zakonika, čime se obezbjeđuje jedinstven pristup granicama ispitivanja po službenoj dužnosti u žalbenom postupku protiv presuda i rješenja, uz istovremeno unapređenje efikasnosti rada drugostepenih sudova.

Članom 91 Predloga zakona vrše se izmjene i dopune člana 431 ZKP-a radi preciznijeg uređivanja ponavljanja krivičnog postupka kada je suđenje obavljeno u odsustvu okrivljenog, otklanjanja nedoumica u primjeni zakona i unapređenja pravičnosti i efikasnosti postupka. Predloženim rješenjem precizira se da rok za podnošenje zahtjeva za ponavljanje postupka počinje da teče od dana dostavljanja osuđujuće presude donesene u odsustvu okrivljenog, umjesto od neodređenog trenutka kada se „steknu uslovi da se osuđenom sudi u njegovom prisustvu". Na taj način otklanjaju se nedoumice u određivanju početka toka roka i obezbjeđuje veća pravna sigurnost u primjeni ove odredbe.

Istovremeno, propisuje se da se u ponovljenom postupku saučesnik koji je u međuvremenu pravosnažno osuđen ne saslušava niti suočava sa okrivljenim, već da se njegov ranije dati iskaz koristi u skladu sa pravilima o izuzecima od načela neposrednosti iz člana 356 ovog zakonika, osim kada je njegovo ponovno saslušanje neophodno radi ostvarivanja prava odbrane ili kada sud ocijeni da je održavanje ročišta potrebno radi obezbjeđenja pravičnog suđenja.

Predložena dopuna rezultat je problema uočenih u sudskoj praksi u predmetima sa više okrivljenih u kojima je jednom od njih suđeno u odsustvu. Nakon pravosnažnosti presude ostali saoptuženi stiču svojstvo osuđenih lica i u ponovljenom postupku se saslušavaju kao svjedoci. U praksi se nerijetko dešava da ta lica tada u bitnom izmijene svoje ranije iskaze, iako je prvobitna presuda, pored ostalih dokaza, bila zasnovana upravo na tim iskazima. Takva procesna situacija može dovesti do neopravdanog narušavanja stabilnosti već utvrđenog činjeničnog stanja i stavlja okrivljenog kojem je suđeno u odsustvu u povoljniji procesni položaj u odnosu na ostale učesnike u postupku. Predloženim rješenjem nastoji se uspostaviti odgovarajuća ravnoteža između prava okrivljenog na ponovno suđenje i potrebe očuvanja pouzdanosti već izvedenih dokaza, uz zadržavanje mogućnosti da sud, kada to zahtijevaju pravo na odbranu ili pravičnost postupka, odluči da se osuđeni saučesnik ipak neposredno sasluša.

Članom 92 Predloga zakona vrši se izmjena člana 458 stav 5 ZKP-a radi propisivanja realnijih rokova za izricanje i pisanu izradu presude. Predloženim rješenjem propisuje se da sud presudu izriče u roku od osam dana po zaključenju glavnog pretresa, umjesto odmah, dok se rok za pisanu izradu presude produžava sa osam dana na 30 dana, odnosno na dva mjeseca u složenim predmetima.

Predložena izmjena rezultat je potrebe da se propisani rokovi usklade sa složenošću pojedinih krivičnih predmeta koji se vode po optužnom predlogu. U praksi, naročito u predmetima koji se vode pred Specijalnim odjeljenjem Višeg suda u Podgorici, a koji se odlikuju obimnom dokaznom građom, većim brojem okrivljenih i složenim činjeničnim i pravnim pitanjima, objektivno nije moguće odmah po zaključenju glavnog pretresa izreći i objaviti presudu sa bitnim razlozima, niti je moguće pisano izraditi presudu u roku od osam dana.

Predloženim rješenjem stvaraju se realni procesni rokovi koji omogućavaju kvalitetnu izradu sudskih odluka, efikasniju organizaciju rada sudova i očuvanje kvaliteta obrazloženja presude, uz puno poštovanje prava stranaka na suđenje u razumnom roku.

Članom 93 Predloga zakona vrši se izmjena člana 503 ZKP-a radi dodatnog usklađivanja sa Zakonom o životnom partnerstvu lica istog pola, kao i usklađivanja poziva na član 24 ZKP-a, čija je prenumeracija izvršena članom 6 Predloga zakona.

Čl. 94, 95 i 96 Predloga zakona dodaju se novi članovi kojima se propisuje način postupanja u postupcima koji su započeti po odrebama važećeg ZKP-a, donošenje podzakonskog akta, ali odložena primjena određenih odredbi i rok za obrazovanje stručne službe.

Članom 97 Predloga zakona propisano je da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore", u cilju ispunjavanja obaveza iz pregovaračkog Poglavlja 23 – Pravosuđe i temeljna prava, Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za 2026. godinu, Akcionog plana za Poglavlje 23, Programa rada Vlade Crne Gore za 2026. godinu i Strategije reforme pravosuđa 2024-2027.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u budžetu Crne Gore.

PREGLED ODREDBI KOJE SE MIJENJAJU

Pretpostavka nevinosti i in dubio pro reo
Član 3

(1) Svako se smatra nevinim dok se njegova krivica za krivično djelo ne utvrdi pravosnažnom odlukom suda.

(2) Državni organi, mediji, udruženja građana, javne ličnosti i druga lica dužni su da se pridržavaju pravila iz stava 1 ovog člana i da svojim javnim izjavama o krivičnom postupku koji je u toku ne vrijeđaju druga pravila postupka, prava okrivljenog i oštećenog i načelo sudske nezavisnosti.

(3) Ako i nakon pribavljanja svih raspoloživih dokaza i njihovog izvođenja u krivičnom postupku, ostane samo sumnja u odnosu na postojanje nekog bitnog obilježja krivičnog djela ili u pogledu činjenica od kojih zavisi primjena neke odredbe Krivičnog ili ovog zakonika, sud će donijeti odluku koja je povoljnija za okrivljenog.

Prava osumnjičenog, odnosno okrivljenog
Član 4

(1) Osumnjičeni na prvom saslušanju mora biti obaviješten o krivičnom djelu za koje se tereti i osnovima sumnje protiv njega.

(2) Okrivljenom se mora omogućiti da se izjasni o svim činjenicama i dokazima koji ga terete i iznese sve činjenice i dokaze koji mu idu u korist.

(3) Osumnjičeni prilikom prvog saslušanja, odnosno okrivljeni mora biti upoznat da ne mora da daje nikakve izjave niti da odgovara na postavljena pitanja, a da sve što izjavi može biti upotrijebljeno kao dokaz.

Prava lica lišenog slobode
Član 5

(1) Lice lišeno slobode od strane nadležnog državnog organa mora biti odmah obaviješteno, na svom jeziku ili na jeziku koji razumije, o razlozima lišenja slobode i istovremeno upoznato da nije dužno ništa da izjavi, da ima pravo da uzme branioca koga sam izabere, da zahtijeva da se o lišenju slobode obavijesti lice koje sam odredi, kao i diplomatsko konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik odgovarajuće međunarodne organizacije ako se radi o licu bez državljanstva ili izbjeglici.

(2) Lice koje je lišeno slobode, bez odluke suda, mora odmah biti sprovedeno nadležnom državnom tužiocu, osim u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.

Pravo na upotrebu svog jezika u krivičnom postupku
Član 8

(1) Krivični postupak vodi se na crnogorskom jeziku.

(2) Stranke, svjedoci i druga lica koja učestvuju u postupku imaju pravo da u postupku upotrebljavaju svoj jezik ili jezik koji razumiju. Ako se postupak ne vodi na jeziku nekog od tih lica, obezbijediće se prevođenje iskaza, isprava i drugog pisanog dokaznog materijala.

(3) O pravu na prevođenje poučiće se lice iz stava 2 ovog člana, koje se može odreći tog prava ako zna jezik na kojem se vodi postupak. U zapisniku će se zabilježiti da je data pouka i izjava učesnika u postupku.

(4) Prevođenje se povjerava tumaču.

Sastav suda i funkcionalna sudska nadležnost
Član 24

(1) U prvom stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od troje sudija, osim u slučaju iz stava 2 ovog člana.

(2) Za krivična djela za koja je kao glavna kazna propisana novčana kazna ili kazna zatvora do deset godina u prvom stepenu sudi sudija pojedinac, osim za djela organizovanog kriminala ili ako zakonom nije drukčije određeno.

(3) U drugom stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od troje sudija.

(4) U trećem stepenu sud sudi u vijeću sastavljenom od pet sudija.

(5) U izviđaju i istrazi učestvuje sudija za istragu prvostepenog suda u skladu sa ovim zakonikom.

(6) Predsjednik suda i predsjednik vijeća odlučuju u slučajevima propisanim ovim zakonikom.

(7) Prvostepeni sudovi, u vijeću sastavljenom od troje sudija, odlučuju o žalbama protiv rješenja sudije za istragu i drugih rješenja kad je to određeno ovim zakonikom, donose odluke u prvom stepenu van glavnog pretresa, sprovode postupak i donose presudu po zahtjevu kojim se traži izvršenje krivične presude stranog suda i stavljaju predloge u slučajevima propisanim ovim zakonikom ili drugim zakonom.

(8) Ako se kod suda koji sudi samo u prvom stepenu, zbog nedovoljnog broja sudija, ne može obrazovati vijeće iz stava 7 ovog člana, poslove iz nadležnosti tog vijeća vršiće vijeće neposredno višeg suda.

(9) Odredbe ovog zakonika koje se odnose na prava i dužnosti predsjednika vijeća i vijeća shodno se primjenjuju i na sudiju pojedinca kad sudi u skladu sa odredbama ovog zakonika.

(10) Sud odlučuje o zahtjevu za zaštitu zakonitosti u vijeću sastavljenom od pet sudija.

(11) U slučajevima koji nijesu propisani u st. 3, 4 i 10 ovog člana, sudovi višeg stepena odlučuju u vijeću sastavljenom od troje sudija, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.

Razlozi za izuzeće
Član 38

Sudija ne može vršiti sudijsku dužnost, ako:

1) je oštećen krivičnim djelom;

2) mu je okrivljeni, njegov branilac, tužilac, oštećeni, njihov zakonski zastupnik ili punomoćnik bračni drug, bivši bračni drug ili sa njim živi u vanbračnoj zajednici ili srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena, a po tazbini do drugog stepena;

3) je sa okrivljenim, njegovim braniocem, tužiocem ili oštećenim u odnosu staraoca, štićenika, usvojioca, usvojenika, hranioca ili hranjenika;

4) je u istom krivičnom predmetu učestvovao kao sudija za istragu, tužilac, branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog, odnosno tužioca ili je saslušan kao svjedok ili kao vještak;

5) je u istom predmetu učestvovao u donošenju odluke nižeg suda ili odluke iz člana 302 stav 10 ovog zakonika ili ako je u istom sudu učestvovao u donošenju odluke koja se pobija žalbom;

6) postoje okolnosti koje izazivaju sumnju u njegovu nepristrasnost.

Odlučivanje o zahtjevu za izuzeće
Član 41

(1) O zahtjevu za izuzeće iz člana 40 ovog zakonika odlučuje predsjednik suda.

(2) Ako se traži izuzeće samo predsjednika suda ili predsjednika suda i sudije, odluku o izuzeću donosi predsjednik neposredno višeg suda, a ako se traži izuzeće predsjednika Vrhovnog suda, odluku o izuzeću donosi opšta sjednica tog suda.

(3) Prije donošenja rješenja o izuzeću pribaviće se izjava sudije, odnosno predsjednika suda, a po potrebi, sprovešće se i drugi izviđaji.

(4) Protiv rješenja kojim se usvaja zahtjev za izuzeće nije dozvoljena žalba. Rješenje kojim se zahtjev za izuzeće odbija može se pobijati posebnom žalbom, a ako je to rješenje doneseno poslije podignute optužnice, onda samo žalbom na presudu.

(5) Ako je zahtjev za izuzeće podnesen suprotno odredbama člana 40 ovog zakonika, zahtjev će se odbaciti u cjelini, odnosno djelimično. Protiv rješenja kojim se zahtjev odbacuje nije dozvoljena žalba. Rješenje kojim se zahtjev odbacuje donosi predsjednik suda, a na glavnom pretresu vijeće. U donošenju tog rješenja na glavnom pretresu može učestvovati sudija čije se izuzeće traži.

(6) Izuzetno, sudija na glavnom pretresu može odbaciti zahtjev kojim se traži njegovo izuzeće, odnosno zahtjev kojim se traži njegovo izuzeće i izuzeće predsjednika suda, ako ocijeni da je zahtjev za izuzeće očigledno neosnovan i da je podnijet radi sprečavanja ili ometanja suda u preduzimanju određenih radnji, odnosno radi odugovlačenja postupka. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena posebna žalba.

Izuzeće državnog tužioca i drugih učesnika u postupku
Član 43

(1) Odredbe o izuzeću sudija shodno se primjenjuju i na državne tužioce i lica koja su na osnovu zakona ovlašćena da državnog tužioca zastupaju u postupku, zapisničare, tumače i stručna lica, kao i na vještake čije se izuzeće može tražiti i zbog razloga iz člana 139 i člana 148 stav 2 ovog zakonika.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, državni tužilac se neće izuzeti ako je u istom predmetu vršio dokazne radnje, odnosno ako je u postupku učestvovao kao tužilac ili je u istom predmetu učestvovao u postupku pred nižim sudom u smislu člana 38 st. 4 i 5 ovog zakonika.

(3) O izuzeću državnog tužioca odlučuje rukovodilac državnog tužilaštva, a o izuzeću rukovodioca državnog tužilaštva odlučuje rukovodilac neposredno višeg državnog tužilaštva. O izuzeću vrhovnog državnog tužioca odlučuje sjednica Vrhovnog državnog tužilaštva.

(4) O izuzeću zapisničara, tumača, stručnog lica i vještaka odlučuje vijeće, predsjednik vijeća ili sudija.

(5) Kad ovlašćeni policijski službenici preduzimaju dokazne radnje na osnovu ovog zakonika, o njihovom izuzeću odlučuje nadležni državni tužilac. Ako prilikom preduzimanja

ovih radnji učestvuje zapisničar, o njegovom izuzeću odlučuje službeno lice koje preduzima radnju.

Prava i dužnosti
Član 44

(1) Osnovno pravo i dužnost državnog tužioca je gonjenje učinilaca krivičnih djela.
(2) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti državni tužilac je nadležan da:
1) izdavanjem obavezujućih naloga ili neposrednim rukovođenjem usmjerava radnje organa uprave nadležnog za policijske poslove (u daljem tekstu: policija), vojne policije, organa uprave nadležnog za poslove carina, organa uprave nadležnog za poslove poreza i drugih organa uprave u izviđaju;
2) donosi rješenja o odlaganju krivičnog gonjenja kad je to predviđeno ovim zakonikom i odbacuje krivične prijave iz razloga pravičnosti;
3) donosi naredbe o sprovođenju istrage, sprovodi istragu i vrši neodložne dokazne radnje u izviđaju;
4) sa okrivljenima u skladu sa ovim zakonikom zaključuje sporazume o priznanju krivice nakon što je prikupio dokaze u skladu sa ovim zakonikom;
5) podiže i zastupa optužnice, odnosno optužne predloge pred nadležnim sudom;
6) izjavljuje pravne lijekove protiv sudskih odluka;
7) vrši i druge radnje određene ovim zakonikom.
(3) Radi vršenja ovlašćenja iz stava 2 tačka 1 ovog člana, policija i drugi državni organi dužni su da prije svake preduzete radnje, osim u slučaju hitnosti, obavijeste nadležnog državnog tužioca. Policija i drugi državni organi nadležni za otkrivanje krivičnih djela dužni su da postupe po zahtjevu nadležnog državnog tužioca.
(4) Državni tužilac je dužan da u toku istrage sa jednakom pažnjom utvrdi činjenice koje terete okrivljenog i one koje mu idu u prilog.

Preduzimanje radnji
Član 48

Državni tužilac preduzima radnje u postupku neposredno. Po ovlašćenju državnog tužioca radnje u postupku, osim saslušanja osumnjičenog, može preduzeti i savjetnik u državnom tužilaštvu, u skladu sa zakonom kojim se uređuje Državno tužilaštvo. Zapisnik o sprovedenoj radnji u postupku od strane savjetnika potpisom ovjerava državni tužilac.

Odustanak od optužbe
Član 50

Državni tužilac može odustati od optužbe do završetka glavnog pretresa pred prvostepenim sudom, a pred višim sudom u slučajevima predviđenim ovim zakonikom.

Privatna tužba maloljetnika i lica lišenog poslovne sposobnosti
Član 53

(1) Za maloljetna lica i lica koja su potpuno lišena poslovne sposobnosti privatnu tužbu podnosi njihov zakonski zastupnik.
(2) Izuzetno, maloljetnik koji je navršio šesnaest godina može i sam podnijeti privatnu tužbu.

Sukcesija privatnog tužioca
Član 54

Ako privatni tužilac umre u toku roka za podnošenje privatne tužbe ili u toku postupka, njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braća i sestre mogu, u roku od tri mjeseca poslije njegove smrti, podnijeti tužbu, odnosno dati izjavu da postupak nastavljaju.

Pravo upoznavanja sa dokaznim materijalom i pravo predlaganja dokaza
Član 58

(1) Oštećeni ima pravo da u toku istrage ukaže na sve činjenice i da predlaže dokaze koji su od važnosti za krivičnu stvar i njegov imovinskopravni zahtjev.

(2) Na glavnom pretresu oštećeni i privatni tužilac imaju pravo da predlažu dokaze, postavljaju pitanja optuženom, svjedocima i vještacima, da iznose primjedbe i objašnjenja u pogledu njihovih iskaza i da daju druge izjave i predloge.

(3) Oštećeni, oštećeni kao tužilac i privatni tužilac imaju pravo da razmatraju spise i razgledaju predmete koji služe kao dokaz. Oštećenom se može uskratiti razmatranje spisa do donošenja naredbe o sprovođenju istrage ili dok ne bude saslušan kao svjedok.

(4) Oštećeni koji je žrtva krivičnog djela protiv polne slobode ima pravo da ga sasluša i postupak vodi sudija istog pola, ako to omogućava kadrovski sastav suda.

(5) Državni tužilac i predsjednik vijeća upoznaće oštećenog i privatnog tužioca sa pravima iz st. 1 do 4 ovog člana.

(6) Kad se krivični postupak vodi za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko tri godine, a oštećeni prema svom imovnom stanju ne može snositi troškove zastupanja, na njegov zahtjev može mu se postaviti punomoćnik ako je zastupanje oštećenog od strane punomoćnika u interesu pravičnosti. Ako je oštećeni maloljetno lice, sud će u toku cijelog krivičnog postupka po službenoj dužnosti cijeniti da li je potrebno da mu se postavi punomoćnik.

(7) Pravo na pravnu pomoć oštećeni ostvaruje u skladu sa posebnim zakonom.

Oštećeni kao tužilac (supsidijarni tužilac)
Član 59

(1) Kad državni tužilac nađe da nema osnova da preduzme gonjenje za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti ili da nema osnova da preduzme gonjenje protiv nekog od prijavljenih saučesnika dužan je da, u roku od osam dana, o tome obavijesti oštećenog, uputi ga da može sam preduzeti gonjenje i dostavi mu rješenje o odbacivanju krivične prijave, osim u slučajevima iz člana 272 stav 6 i člana 273 ovog zakonika.

(2) Na način iz stava 1 ovog člana postupiće državni tužilac kad donese naredbu o obustavi istrage i sud kad donese rješenje o obustavi postupka zbog odustanka državnog tužioca od optužbe.

(3) Oštećeni ima pravo da preduzme, odnosno nastavi gonjenje, u roku od 30 dana od dana kad je primio obavještenje iz stava 1 ovog člana, a u slučaju da je podnio pritužbu u skladu sa članom 271a ovog zakonika, u roku od 30 dana od dana prijema obavještenja neposredno višeg državnog tužilaštva o postupanju po pritužbi.

(4) Ako je državni tužilac odustao od optužnice, oštećeni može, preuzimajući gonjenje, ostati pri podignutoj optužnici ili podići novu.

(5) Oštećeni koji nije obaviješten da državni tužilac nije preduzeo gonjenje ili da je odustao od gonjenja može svoju izjavu da preduzima ili nastavlja postupak dati pred nadležnim sudom, u roku od šest mjeseci od dana kad je državni tužilac odbacio prijavu ili obustavio istragu, odnosno od dana kad je doneseno rješenje o obustavi postupka.

(6) Obavještenje državnog tužioca, odnosno suda da oštećeni može preduzeti gonjenje sadrži i pouku koje radnje može preduzeti radi ostvarivanja ovog prava.

(7) Ako oštećeni kao tužilac umre u toku roka za preduzimanje gonjenja ili u toku postupka, njegov bračni drug, lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici, djeca, roditelji, usvojenici, usvojitelji, braća i sestre mogu, u roku od tri mjeseca od dana njegove smrti, preduzeti gonjenje, odnosno dati izjavu da postupak nastavljaju.

(8) Rješenje o obustavi postupka zbog odustanka državnog tužioca od gonjenja stupa na pravnu snagu po isteku rokova iz st. 3, 5 i 7 ovog člana, ako oštećeni, odnosno lica iz stava 7 ovog člana u propisanim rokovima nijesu preuzela gonjenje.

Zakonski zastupnik oštećenog koji nema poslovnu sposobnost
Član 63

(1) Ako je oštećeni maloljetno lice ili lice koje je potpuno lišeno poslovne sposobnosti, njegov zakonski zastupnik je ovlašćen da daje sve izjave i da preduzima sve radnje na koje je po ovom zakoniku ovlašćen oštećeni.

(2) Izuzetno, oštećeni koji je navršio šesnaest godina ovlašćen je da sam daje izjave i preduzima radnje u postupku.

Pravo na branioca
Član 66

(1) Okrivljeni ima pravo na branioca.

(2) Branioca okrivljenom mogu uzeti i njegov zakonski zastupnik, bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, usvojenik, brat, sestra i hranilac, kao i lice sa kojim okrivljeni živi u vanbračnoj zajednici.

(3) Za branioca se može uzeti samo advokat.

(4) Branilac je dužan da podnese punomoćje organu pred kojim se vodi postupak. Okrivljeni može dati braniocu i usmeno punomoćje na zapisnik kod organa pred kojim se vodi postupak.

Ko ne može biti branilac
Član 68

(1) Branilac ne može biti saokrivljeni, oštećeni, bračni drug oštećenog, tužioca ili sudije, ni njihov srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kog stepena, u pobočnoj liniji do četvrtog stepena ili po tazbini do drugog stepena.

(2) Branilac ne može biti ni lice koje je kao svjedok pozvano na glavni pretres, osim ako je po ovom zakoniku oslobođeno dužnosti svjedočenja i izjavilo da neće svjedočiti.

(3) Branilac ne može biti ni lice koje je u istom predmetu postupalo kao sudija ili državni tužilac ili je preduzimalo radnje u izviđaju.

Obavezna odbrana
Član 69

(1) Ako je okrivljeni lice sa invaliditetom usljed čega je pravo lica sa invaliditetom da se uspješno brani otežano ili ako se postupak vodi zbog krivičnog djela za koje se može izreći najduža kazna zatvora, okrivljeni mora imati branioca tokom cijelog postupka, počev od prvog saslušanja.

(2) Poslije podignute optužnice zbog krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina, okrivljeni mora imati branioca u vrijeme dostavljanja optužnice.

(3) Okrivljeni kome je određen pritvor mora imati branioca dok je u pritvoru.

(4) Okrivljeni kome se sudi u odsustvu, u smislu člana 324 stav 2 ovog zakonika, mora imati branioca čim sud donese rješenje o suđenju u odsustvu.

(5) Osumnjičeni koga policija, odnosno službenici organa državne uprave nadležnog za poslove carina u izviđaju saslušavaju, u skladu sa članom 261 stav 5 ovog zakonika, mora imati branioca.

(6) Osumnjičeni mora imati branioca kad državni tužilac donese rješenje o zadržavanju iz člana 267 ovog zakonika.

(7) Okrivljeni mora imati branioca od početka pregovaranja o uslovima priznanja krivice iz člana 300 stav 2 ovog zakonika, do donošenja odluke suda o žalbi na presudu.

(8) Ako okrivljeni u slučajevima obavezne odbrane ne uzme branioca, o postavljenju branioca po službenoj dužnosti do podizanja optužnice odlučuje rukovodilac nadležnog državnog tužilaštva, a nakon podignute optužnice do pravosnažnosti presude i u slučaju kad je izrečena najduža kazna zatvora u postupku po vanrednim pravnim lijekovima predsjednik suda. Kad se okrivljenom po službenoj dužnosti postavi branilac poslije podignute optužnice, o tome će se okrivljeni obavijestiti istovremeno sa dostavljanjem optužnice. Ako okrivljeni u slučaju obavezne odbrane u toku postupka ostane bez branioca, a sam ne uzme drugog branioca, predsjednik suda pred kojim se vodi postupak postaviće mu branioca po službenoj dužnosti. Branilac postavljen po službenoj dužnosti ostaje u postupku dok postoje uslovi za obaveznu odbranu, odnosno dok okrivljeni sam ne izabere branioca.

(9) Okrivljenom će se postaviti branilac po redosljedu sa spiska Advokatske komore Crne Gore (u daljem tekstu: Advokatska komora).

Pravo branioca na uvid u spise predmeta i upoznavanje sa sadržinom krivične prijave

Član 72

(1) Branilac ima pravo na uvid u spise predmeta u skladu sa čl. 203, 203a i 203b ovog zakonika.

(2) Prije prvog saslušanja osumnjičenog, branilac ima pravo da mu se predoči sadržina krivične prijave.

Razlozi za pretresanje stana, drugih prostorija, pokretnih stvari i lica

Član 75

(1) Pretresanje stana i drugih prostorija okrivljenog ili drugih lica i njihovih pokretnih stvari izvan stana može se preduzeti ako postoje osnovi sumnje da će se pretresanjem okrivljeni uhvatiti ili da će se pronaći tragovi krivičnog djela ili predmeti važni za krivični postupak.

(2) Pretresanje pokretnih stvari, u smislu stava 1 ovog člana, obuhvata i pretresanje računara i sličnih uređaja za automatsku obradu podataka koji su sa računarom povezani. Na zahtjev suda, lice koje se koristi računarom dužno je omogućiti pristup računaru i prenosivim medijima na kojima se čuvaju podaci koji se odnose na predmet pretresanja (diskovi, USB-fleš disk, USB-hard disk, diskete, trake i slično), kao i pružiti potrebna obavještenja za upotrebu računara. Lice koje to odbije iako za to ne postoje razlozi iz člana 111 ovog zakonika može biti kažnjeno u skladu sa članom 85 stav 3 ovog zakonika.

(3) Pretresanje lica može se preduzeti kad postoje osnovi sumnje da će se pretresanjem pronaći tragovi i predmeti važni za krivični postupak.

Sadržaj zahtjeva za donošenje naredbe za pretresanje

Član 77

Zahtjev za donošenje naredbe za pretresanje sadrži:

1) naznačenje podnosioca zahtjeva;

2) naziv suda kojem se zahtjev upućuje;

3) činjenice iz kojih proizilazi vjerovatnoća postojanja razloga za pretresanje iz člana 75 ovog zakonika;

4) ime i prezime, a po potrebi i opis lica koje je potrebno uhvatiti tokom pretresanja stana ili drugih prostorija, odnosno očekivane tragove i opis predmeta koje je potrebno pretresanjem pronaći;

5) određivanje predmeta na kome će se obaviti pretresanje uz navođenje adrese, podataka o vlasniku, odnosno držaocu stvari ili stana ili drugih prostorija i drugih podataka koji su bitni za utvrđivanje identiteta;

6) potpis podnosioca zahtjeva.

Naredba za pretresanje

Član 79

(1) Kad sudija za istragu primi zahtjev za donošenje naredbe, ako se saglasi sa zahtjevom, donijeće odmah naredbu za pretresanje koja sadrži:

1) podatke iz člana 77 ovog zakonika;

2) da će pretresanje izvršiti policija;

3) pouku da se pretresanje vrši u skladu sa članom 80 ovog zakonika;

4) potpis sudije i službeni pečat suda.

(2) Ukoliko se sudija za istragu ne saglasi sa zahtjevom za donošenje naredbe za pretresanje, odmah će zatražiti da o zahtjevu odluči vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Vijeće je dužno da odluči o zahtjevu u roku od 24 časa.

Pravila pretresanja

Član 81

(1) Držalac stana i drugih prostorija pozvaće se da prisustvuje pretresanju, a ako je on odsutan, pozvaće se njegov zastupnik ili neko od odraslih ukućana ili susjeda.

(2) Zaključane prostorije, namještaj ili druge stvari otvoriće se silom samo ako njihov držalac nije prisutan ili neće dobrovoljno da ih otvori. Prilikom otvaranja izbjegavaće se nepotrebno oštećenje.

(3) Pretresanju stana ili lica prisustvuju dva punoljetna građanina kao svjedoci, osim ako postoje razlozi iz člana 83 stav 4 ovog zakonika. Pretresanje lica vrši lice istog pola, a za svjedoka se uzima lice istog pola. Svjedoci će se prije početka pretresanja upozoriti da paze na tok pretresanja, kao i da imaju pravo da prije potpisivanja zapisnika o pretresanju stave svoje prigovore, ako smatraju da sadržina zapisnika nije tačna.

(4) Kad se pretresaju prostorije državnog organa, privrednog društva ili drugog pravnog lica, pozvaće se njihov rukovodilac da prisustvuje pretresanju.

(5) Pretresanje i pregledi u vojnoj zgradi izvršiće se po odobrenju nadležnog vojnog starješine i uz prisustvo lica koje on odredi.

(6) Ako se pretresanje mora izvršiti na brodu ili vazduhoplovu, naredba o pretresanju će se predati zapovjedniku broda, odnosno vazduhoplova. Zapovjednik broda, odnosno vazduhoplova ili lice koje on odredi prisustvuje pretresanju.

(7) Pretresanje stana i lica treba vršiti obazrivo, uz poštovanje ljudskog dostojanstva i prava na privatnost, bez nepotrebnog remećenja kućnog reda i uznemiravanja građana.

(8) O pretresanju sastaviće se zapisnik, koji potpisuju lice kod koga se ili na kome se pretresanje vrši i lica čije je prisustvo obavezno. Tok pretresanja se može audio ili audiovizuelno snimiti uz obraćanje posebne pažnje na mjesta na kojima su pronađena određena lica i predmeti. Mjesto pretresanja i njegovi pojedini dijelovi, kao i lica, odnosno predmeti pronađeni tokom pretresanja se mogu fotografisati. Audio, odnosno audiovizuelni snimak i fotografije se prilažu zapisniku o pretresanju i mogu služiti kao dokaz.

(9) Prilikom pretresanja privremeno će se oduzeti samo oni predmeti i isprave koji su u vezi sa svrhom pretresanja. U zapisnik će se unijeti i tačno naznačiti predmeti i isprave koji se oduzimaju, što će se unijeti i u potvrdu koja će se odmah izdati licu kome su predmeti, odnosno isprave oduzete.

Pravno nevaljani dokazi

Član 84

Ako je pretresanje izvršeno suprotno odredbama člana 76, člana 80 stav 1, člana 81 stav 3 i člana 83 ovog zakonika, zapisnici o pretresanju i dokazi pribavljeni pretresanjem ne mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Privremeno oduzimanje predmeta i imovinske koristi

Član 85

(1) Predmeti koji se po Krivičnom zakoniku imaju oduzeti ili mogu poslužiti kao dokaz u krivičnom postupku, na predlog državnog tužioca, rješenjem suda će se privremeno oduzeti i predati na čuvanje sudu ili će se na drugi način obezbijediti njihovo čuvanje.

(2) Rješenje o privremenom oduzimanju predmeta sadrži:

1) naziv suda koji donosi rješenje;

2) pravni osnov za privremeno oduzimanje predmeta;

3) označenje i opis predmeta koji će se privremeno oduzeti;

4) ime i prezime lica od kojeg se predmet privremeno oduzima i mjesto na kojem, odnosno u kojem treba privremeno oduzeti određeni predmet.

(3) Lice koje drži predmete iz stava 1 ovog člana dužno je da ih preda. Lice koje odbije da preda predmete može se kazniti novčanom kaznom do 1.000 €, a u slučaju daljeg odbijanja može se zatvoriti. Zatvor traje do predaje predmeta ili do završetka krivičnog postupka, a najduže dva mjeseca. Na isti način postupiće se prema službenom ili odgovornom licu u državnom organu, privrednom društvu ili drugom pravnom licu.

(4) Odredbe st. 1 i 3 ovog člana odnose se i na podatke koji se čuvaju u uređajima za automatsku, odnosno elektronsku obradu podataka i medije u kojima se ti podaci čuvaju, koji se na zahtjev suda moraju predati u čitljivom i razumljivom obliku. Sud i drugi organi pridržavaće se propisa o čuvanju tajnosti podataka.

(5) Privremenom oduzimanju ne podliježu:

1) spisi i druge isprave državnih organa čije bi objavljivanje povrijedilo obavezu čuvanja tajnih podataka u smislu propisa kojima se uređuje tajnost podataka, dok nadležni organ ne odluči drukčije;

2) pisma okrivljenog braniocu ili licima iz člana 109 stav 1 tač. 1, 2 i 3 ovog zakonika, osim ako ih okrivljeni dobrovoljno preda;

3) zapisi, izvodi iz registra i slične isprave koje se nalaze kod lica iz člana 108 tačka 3 ovog zakonika, a koje su ona sačinila o činjenicama koje su saznali od okrivljenog u obavljanju svog zanimanja, čijim objavljivanjem bi bila povrijeđena dužnost čuvanja profesionalne tajne.

(6) Zabrana iz stava 5 tačka 2 ovog člana ne primjenjuje se u odnosu na branioca ili lice oslobođeno obaveze svjedočenja u skladu sa članom 109 stav 1 ovog zakonika, ako postoji osnovana sumnja da su pomagali okrivljenom u izvršenju krivičnog djela ili su mu pružili pomoć poslije izvršenog krivičnog djela ili su postupili kao prikrivači.

(7) Rješenje iz stava 3 ovog člana donosi u toku istrage sudija za istragu, a nakon podizanja optužnice predsjednik vijeća.

(8) O žalbi protiv rješenja iz st. 2 i 3 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje.

(9) Ovlašćeni policijski službenik može oduzeti predmete iz stava 1 ovog člana kad postupa u skladu sa čl. 257 i 263 ovog zakonika ili kad izvršava odluku suda.

(10) Prilikom oduzimanja predmeta naznačiće se gdje su pronađeni i opisaće se, a po potrebi će se i na drugi način obezbijediti utvrđivanje njihove istovjetnosti. Za oduzete predmete izdaće se potvrda.

(11) Mjere iz stava 3 ovog člana ne mogu se primijeniti prema osumnjičenom, odnosno okrivljenom ili licima koja su oslobođena dužnosti svjedočenja.

(12) Na privremeno oduzimanje imovinske koristi primjenjuje se odredba člana 481 ovog zakonika.

Uskraćivanje pokazivanja ili izdavanja spisa
Član 86

(1) Državni organi mogu uskratiti pokazivanje ili izdavanje svojih spisa i drugih isprava, ako smatraju da bi objavljivanje njihove sadržine štetilo javnom interesu, osim u slučaju oduzimanja imovine stečene kriminalnom djelatnošću. Ako je uskraćeno pokazivanje ili davanje spisa i drugih isprava, konačnu odluku donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(2) Privredna društva ili druga pravna lica mogu zahtijevati da se ne objave podaci koji se odnose na njihovo poslovanje. O zahtjevu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Pribavljanje podataka od nadležnog državnog organa za privremenu obustavu novčanih transakcija
Član 89

(1) Državni tužilac može zahtijevati da nadležni državni organ obavi kontrolu poslovanja određenih lica i da mu dostavi dokumentaciju i podatke koji mogu poslužiti kao dokaz o krivičnom djelu ili imovini pribavljenoj krivičnim djelom, kao i obavještenja o sumnjivim novčanim transakcijama.

(2) Državni tužilac može zahtijevati da nadležni organ ili organizacija privremeno obustavi isplatu, odnosno izdavanje sumnjivog novca, hartija od vrijednosti ili predmeta, najduže šest mjeseci.

(3) U zahtjevu iz st. 1 i 2 ovog člana državni tužilac će bliže označiti sadržaj mjere ili radnje koju zahtijeva.

(4) Na predlog državnog tužioca sud može donijeti rješenje o privremenoj obustavi izvršenja određene novčane transakcije za koju postoji osnovana sumnja da predstavlja krivično djelo ili da je namijenjena izvršenju, odnosno prikrivanju krivičnog djela ili dobiti ostvarene krivičnim djelom.

(5) Rješenjem iz stava 4 ovog člana sud će odrediti da se novčana sredstva u njihovom žiralnom ili gotovinskom obliku privremeno oduzmu i polože na poseban račun radi čuvanja do pravosnažnog okončanja krivičnog postupka, odnosno dok se ne steknu uslovi za njihovo vraćanje.

(6) Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana žalbu mogu podnijeti stranke i branilac, odnosno žalbu može uložiti vlasnik novčanih sredstava ili njegov punomoćnik, odnosno pravno lice od koga su novčana sredstva privremeno oduzeta. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Sadržaj zahtjeva i odlučivanje o zahtjevu za određivanje privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi

Član 90a

(1) O privremenom oduzimanju predmeta ili imovinske koristi odlučuje sudija za istragu, odmah ili u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, odnosno predsjednik vijeća pred kojim se održava glavni pretres. O žalbi protiv rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(2) Postupak za određivanje privremenog oduzimanja predmeta ili imovinske koristi iz stava 1 ovog člana, pokreće državni tužilac zahtjevom iz stava 1 ovog člana.

(3) Zahtjev državnog tužioca iz stava 2 ovog člana sadrži: opis predmeta ili imovinske koristi; podatke o licu koje te predmete ili imovinsku korist posjeduje; razloge za sumnju da su predmeti odnosno imovinska korist nezakonito stečeni i razloge za vjerovatnoću da će do kraja krivičnog postupka biti znatno otežano ili onemogućeno oduzimanje predmeta ili imovinske koristi.

(4) Ako sud odbije zahtjev iz stava 1 ovog člana, rješenje o odbijanju se neće dostavljati licu iz stava 3 ovog člana.

Zakazivanje ročišta i odluke po žalbi

Član 90v

(1) Ako bude izjavljena žalba protiv rješenja o privremenom oduzimanju predmeta ili imovinske koristi, vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika zakazaće ročište na koje će pozvati lice na koje se odnosi rješenje, njegovog branioca i državnog tužioca.

(2) Ročište iz stava 1 ovog člana, održaće se u roku od 30 dana od dana podnošenja žalbe. Na tom ročištu saslušaće se pozvana lica. Njihov nedolazak ne sprječava održavanje ročišta.

(3) Vijeće će rješenje iz stava 1 ovog člana ukinuti ako osumnjičeni, odnosno okrivljeni vjerodostojnim ispravama dokaže zakonitost porijekla predmeta ili imovinske koristi ili ako u nedostatku vjerodostojnih isprava učini vjerovatnim da su predmeti ili imovinska korist stečeni zakonito.

(4) Vijeće će rješenje iz stava 1 ovog člana preinačiti ako se, u skladu sa stavom 3 ovog člana, dokaže ili učini vjerovatnim da je predmet ili dio imovinske koristi koji su privremeno oduzeti zakonitog porijekla.

Pouka o pravima i način saslušanja okrivljenog

Član 100

(1) Kad se okrivljeni prvi put saslušava, pitaće se za ime i prezime, jedinstveni matični broj, nadimak, ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko porodično ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rođenja, čiji je državljanin, da li razumije crnogorski jezik i koji je njegov jezik, kojeg je zanimanja, kakve su mu porodične prilike, da li je pismen, koju je školu završio, kakvog je imovnog stanja, da li je, kad i zašto osuđivan, da li je i kad je izrečenu kaznu izdržao, da li se protiv njega vodi postupak za drugo krivično djelo, a ako je maloljetan, ko mu je zakonski zastupnik.

(2) Okrivljeni će se upozoriti da je dužan da se odazove pozivu i da odmah saopšti svaku promjenu adrese ili namjeru da promijeni boravište, kao i na posljedice ako po tome ne postupi. Nakon toga okrivljenom će se saopštiti prava iz člana 8 stav 2 i člana 12 stav 3 ovog zakonika, zašto se okrivljuje, osnovi sumnje koji stoje protiv njega, da nije dužan da iznese odbranu, niti da odgovara na postavljena pitanja i da njegov iskaz može biti korišćen kao dokaz u postupku i bez njegove saglasnosti i pozvaće se da, ako želi, iznese odbranu.

(3) Izjašnjenje okrivljenog o pravima iz stava 2 ovog člana zapisnički će se konstatovati, a okrivljeni će izjašnjenje potvrditi potpisom.

(4) Okrivljeni se saslušava usmeno. Okrivljeni ima pravo da se prilikom saslušanja koristi svojim zabilješkama.

(5) Prilikom saslušanja treba okrivljenom omogućiti da se u neometanom izlaganju izjasni o svim okolnostima koje ga terete i da iznese činjenice koje mu služe za odbranu.

(6) Kad okrivljeni završi svoj iskaz, postaviće mu se pitanja ukoliko je potrebno da se popune praznine ili otklone protivrječnosti i nejasnoće u njegovom izlaganju.

(7) Okrivljeni se saslušava uz puno uvažavanje njegove ličnosti.

(8) Prema okrivljenom ne smiju se upotrijebiti sila, prijetnja, obmana, iznuda, iznurivanje ili druga sredstva iz člana 154 stav 5 ovog zakonika, da bi se došlo do njegove izjave, priznanja ili činjenja koje bi se protiv njega moglo upotrijebiti kao dokaz.

(9) Okrivljeni može biti saslušan u odsustvu branioca, ako se izričito odrekao tog prava, a odbrana nije obavezna, ako branilac nije prisutan iako je obaviješten o saslušanju saglasno članu 282 ovog zakonika, a ne postoji mogućnost da okrivljeni uzme drugog branioca ili ako za prvo saslušanje okrivljeni nije obezbijedio prisustvo branioca ni u roku od 24 časa od časa kad je poučen o ovom pravu u skladu sa članom 12 stav 3 ovog zakonika, osim u slučaju obavezne odbrane.

(10) Ako je postupljeno suprotno odredbama st. 8 i 9 ovog člana ili okrivljeni nije poučen o pravima iz stava 2 ovog člana ili ako izjave okrivljenog iz stava 9 ovog člana o potrebi prisustvovanja branioca nijesu unesene u zapisnik, takav iskaz se ne može koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

Suočenje
Član 102

(1) Okrivljeni može biti suočen sa svjedokom ili drugim okrivljenim, ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica.

(2) Suočeni će se postaviti jedan prema drugom i od njih zahtijevati da jedan drugom ponove svoje iskaze o svakoj spornoj okolnosti i da raspravljaju o istinitosti onoga što su iskazali. Tok suočenja i izjave pri kojima su suočeni konačno ostali sud će unijeti u zapisnik.

(3) Radnja suočenja se može audio ili audiovizuelno snimati, o čemu će se sačiniti propis audio zapisa.

Lica koja ne mogu biti saslušana kao svjedoci
Član 108

Ne može se saslušati kao svjedok:

1) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja tajnih podataka u smislu propisa kojima se uređuje tajnost podataka, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti;

2) branilac okrivljenog o onome što mu je okrivljeni kao svom braniocu povjerio;

3) lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski ispovjednik, advokat, zdravstveni radnik i drugi zaposleni u zdravstvu, novinar, kao i druga lica), osim ako je oslobođeno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne;

4) maloljetno lice koje, s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost, nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora da svjedoči.

Lica oslobođena od dužnosti svjedočenja
Član 109

(1) Ako ovim zakonikom nije drukčije određeno, oslobođeni su od dužnosti svjedočenja:

1) bračni drug okrivljenog i lice sa kojim okrivljeni živi u vanbračnoj zajednici;

2) srodnici okrivljenog po krvi u pravoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji zaključno do trećeg stepena, kao i srodnici po tazbini zaključno do drugog stepena;

3) usvojenik i usvojilac okrivljenog, odnosno hranilac i hranjenik okrivljenog.

(2) Oslobađanje od dužnosti svjedočenja iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na lica koja su pozvana da svjedoče u postupku za krivično djelo zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica, nasilje u porodici ili u porodičnoj zajednici i rodoskrvnjenje, kad je oštećeno maloljetno lice.

(3) Organ koji vodi postupak dužan je da lica iz stava 1 ovog člana, prije njihovog saslušanja ili čim sazna za njihov odnos sa okrivljenim, upozori da ne moraju svjedočiti. Lica iz stava 1 ovog člana će se upozoriti da će se njihov iskaz, ako odluče da svjedoče, bez obzira na njihovu kasniju odluku, moći koristiti kao dokaz. Upozorenje i odgovor se unose u zapisnik.

(4) Ako ima osnova da lice uskrati svjedočenje u odnosu na jednog od okrivljenih, to lice je oslobođeno dužnosti svjedočenja i u odnosu na druge okrivljene, ako se njegov iskaz, prema prirodi stvari, ne može ograničiti samo na druge okrivljene.

Pozivanje svjedoka
Član 112

(1) Pozivanje svjedoka vrši se dostavljanjem pisanog poziva, u kojem se navodi ime i prezime i zanimanje pozvanog, vrijeme i mjesto dolaska, krivični predmet u vezi kojeg se poziva, naznačenje da se poziva kao svjedok i upozorenje o posljedicama neopravdanog izostanka iz člana 119 ovog zakonika.

(2) Pozivanje kao svjedoka maloljetnog lica koje nije navršilo šesnaest godina vrši se preko njegovih roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.

(3) Svjedoci koji se nalaze u drugoj državi i svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili invaliditeta ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, a izuzetno i putem tehničkih uređaja za prenos slike ili zvuka, tako da im stranke mogu postavljati pitanja iako nijesu prisutne u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog saslušanja može se odrediti stručna pomoć lica iz člana 282 stav 8 ovog zakonika.

(4) Pozivanje svjedoka može se vršiti telefonom i drugim sredstvima elektronske komunikacije, ako svjedok pristaje da se na takav poziv odazove.

Način saslušanja svjedoka i upozorenja suda
Član 113

(1) Svjedoci se saslušavaju odvojeno i bez prisustva ostalih svjedoka. Svjedok je dužan da odgovore daje usmeno.

(2) Svjedok će se prethodno opomenuti da je dužan da govori istinu i da ne smije ništa prećutati i upozoriti da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok će se upoznati sa pravom iz člana 111 ovog zakonika, što će se unijeti u zapisnik.

(3) Nakon opomene i upozorenja iz stava 2 ovog člana, svjedok će se pitati za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos sa okrivljenim i oštećenim. Svjedok će se upozoriti da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijesti sud.

(4) Prilikom saslušanja maloljetnog lica, naročito ako je ono oštećeno krivičnim djelom, postupiće se obazrivo da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihičko stanje maloljetnog lica. Ako je to potrebno, saslušanje maloljetnog lica obaviće se uz pomoć psihologa ili drugog stručnog lica.

(5) Oštećeni koji je žrtva krivičnog djela protiv polne slobode, kao i dijete koje se saslušava kao svjedok ima pravo da svjedoči u odvojenoj prostoriji pred sudijom i zapisničarem, a tužilac, okrivljeni i branilac da gledaju prenos iz druge prostorije, uz mogućnost da postavljaju pitanja svjedoku, o čemu ih je sud dužan poučiti, što se zapisnički konstatuje.

(6) Sud može odlučiti da se odredba stava 5 ovog člana primijeni i na svjedočenje oštećenog koji je žrtva diskriminacije.

Saslušanje i suočenje svjedoka
Član 114

(1) Poslije opštih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu krivičnog postupka poznato, nakon čega će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dozvoljeno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti.

(2) Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči.

(3) Svjedoci se mogu suočiti, ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka. Na suočenje svjedoka shodno se primjenjuju odredbe člana 102 st. 1 i 3 ovog zakonika.

(4) Oštećeni koji se saslušava kao svjedok pitaće se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

Mjere za obezbjeđenje prisustva svjedoka i procesne kazne
Član 119

(1) Ako svjedok koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda ili se bez odobrenja ili opravdanog razloga udalji sa mjesta gdje treba da bude saslušan može se narediti da se prinudno dovede, a može se i kazniti novčano do 1.000 €.

(2) Ako svjedok dođe i, nakon što bude opomenut i upozoren u skladu sa članom 113 stav 2 ovog zakonika, odbije bez zakonskog razloga da svjedoči, može se kazniti novčano do 1.000 €.

(3) Ako svjedok vrijeđa sud i druge učesnike postupka ili im prijeti, sud će ga opomenuti, a može ga i novčano kazniti do 1.000 €.

(4) U izviđaju i istrazi kazne iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, na predlog državnog tužioca, izriče sud.

(5) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna ili zatvor odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje.

Zaštita svjedoka od zastrašivanja
Član 120

(1) Ako postoji osnovana bojazan da bi svjedok davanjem iskaza ili odgovorom na pojedina pitanja sebe, svog bračnog druga, bliskog srodnika ili njemu blisko lice izložio ozbiljnoj opasnosti po život, zdravlje, fizički integritet, slobodu ili imovinu većeg obima, svjedok može uskratiti iznošenje podataka iz člana 113 stav 3 ovog zakonika, davanje odgovora na pojedina pitanja ili davanje iskaza u cjelini, dok se ne obezbijedi njegova zaštita. Ako uskraćivanje davanja iskaza smatra očigledno neosnovanim, organ koji vodi postupak će upozoriti svjedoka na mogućnost izricanja kazni iz člana 119 ovog zakonika.

(2) Zaštita svjedoka sastoji se u posebnom načinu učestvovanja i saslušanja svjedoka u krivičnom postupku.

(3) Na način iz stava 2 ovog člana zaštita se može obezbijediti i zviždaču kad se saslušava kao svjedok, na njegov zahtjev.

(4) Zaštita svjedoka i drugih lica iz stava 1 ovog člana može se obezbijediti i van krivičnog postupka, u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita svjedoka.

(5) Sud je dužan da upozna svjedoka sa pravima iz st. 1 do 4 ovog člana.

Svjedok saradnik
Član 125

(1) Državni tužilac može sudu dati predlog da se kao svjedok sasluša pripadnik kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe koji na to pristane (u daljem tekstu: svjedok saradnik) protiv koga je podnijeta krivična prijava ili se vodi krivični postupak za djelo organizovanog kriminala iz člana 22 tačka 8 ovog zakonika, ako je izvjesno:

- da će njegov iskaz i dokazi koje pruži sudu znatno doprinijeti dokazivanju tog krivičnog djela i krivice učinilaca ili pomoći otkrivanju, dokazivanju i sprečavanju drugih krivičnih djela kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe i
- da je značaj njegovog iskaza za dokazivanje tih krivičnih djela i krivice ostalih učinilaca pretežniji od štetnih posljedica krivičnog djela koje mu se stavlja na teret.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana državni tužilac može da podnese do završetka glavnog pretresa, a mora da sadrži činjenice i podatke na osnovu kojih će sud donijeti rješenje o određivanju statusa svjedoka saradnika.

(3) Svjedok saradnik ne može biti lice za koje postoji osnovana sumnja da je organizator ili vođa kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe.

Odlučivanje o predlogu državnog tužioca
Član 127

(1) O predlogu državnog tužioca iz člana 125 ovog zakonika, u istrazi i do početka glavnog pretresa, odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, a na glavnom pretresu vijeće pred kojim se održava glavni pretres.

(2) Na sjednicu vijeća će se pozvati državni tužilac, lice predloženo za svjedoka saradnika i njegov branilac da bi se utvrdilo da li su ispunjeni uslovi iz člana 125 ovog zakonika. Sjednica se održava bez prisustva javnosti. Izjave date na ovoj sjednici ne mogu se koristiti u krivičnom postupku protiv lica koje je predloženo za svjedoka saradnika kao dokaz za oglašavanje tog lica krivim.

(3) Protiv rješenja vijeća iz stava 1 ovog člana kojim se predlog državnog tužioca odbija žalbu može izjaviti državni tužilac u roku od 48 sati od prijema rješenja. Odluku o žalbi donosi viši sud u roku od tri dana od prijema žalbe i spisa prvostepenog suda.

(4) Ako usvoji predlog državnog tužioca, vijeće će odrediti da se iz spisa izdvoje zapisnici i službene zabilješke o ranijim iskazima svjedoka saradnika koje je dao kao osumnjičeni ili okrivljeni i oni se ne mogu upotrijebiti kao dokaz u krivičnom postupku, osim u slučaju iz člana 130 ovog zakonika.

(5) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a vijeće donese odluku iz stava 4 ovog člana, istovremeno će donijeti rješenje o ukidanju pritvora.

Zaštita svjedoka saradnika
Član 131

(1) Prilikom saslušanja svjedoka saradnika javnost je isključena, osim ako vijeće, na predlog državnog tužioca i uz saglasnost svjedoka saradnika, ne donese drukčiju odluku.

(2) Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, predsjednik vijeća će, uz prisustvo branioca, upoznati svjedoka saradnika sa predlogom državnog tužioca i obavijestiti ga o njegovom pravu da bude saslušan bez prisustva javnosti. Kad svjedok saradnik da izjavu da je saglasan da bude saslušan uz prisustvo javnosti, ta izjava će se unijeti u zapisnik.

(3) Državni tužilac može predložiti da se svjedoku saradniku, njegovom bračnom drugu, bliskom srodniku ili njemu bliskom licu obezbijedi posebna zaštita shodno članu 120 ovog zakonika.

Dužnost vještaka i procesne kazne
Član 138

(1) Vještak je dužan da se odazove pozivu i da dâ svoj pisani nalaz i mišljenje u roku određenom u naredbi. Rok određen naredbom, iz opravdanih razloga, na zahtjev vještaka, može se produžiti.

(2) Ako vještak koji je uredno pozvan ne dođe, a izostanak ne opravda, ili ako odbije da vještači, ili vrijeđa organ koji vodi postupak ili druge učesnike postupka, ili ako ne da nalaz i mišljenje u roku iz naredbe, može da se kazni novčano do 1.000 €, a stručna ustanova ili drugo pravno lice do 5.000 €. U slučaju neopravdanog izostanka, vještak može i prinudno da se dovede.

(3) U izviđaju i istrazi kazne iz stava 2 ovog člana, na predlog državnog tužioca, izriče sud.

(4) O žalbi protiv rješenja kojim je izrečena novčana kazna odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Psihijatrijsko vještačenje
Član 153

(1) Ako se pojavi sumnja da je isključena ili smanjena uračunljivost okrivljenog usljed duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, zaostalog duševnog razvoja ili druge teže duševne poremećenosti, odrediće se psihijatrijski pregled.

(2) Ako je prema mišljenju vještaka potrebno duže posmatranje, okrivljeni će se poslati na posmatranje u psihijatrijsku ustanovu. Rješenje o tome donosi sudija za istragu ili vijeće. Posmatranje se može produžiti preko dva mjeseca samo na obrazloženi predlog rukovodioca

psihijatrijske ustanove, po prethodno pribavljenom mišljenju vještaka, ali ne može ni u kom slučaju trajati duže od šest mjeseci.

(3) Protiv rješenja iz stava 2 ovog člana okrivljeni i njegov branilac mogu izjaviti žalbu u roku od 24 časa od časa kad je rješenje uručeno okrivljenom, odnosno braniocu. O žalbi rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od 48 časova, a ako je to vijeće donijelo rješenje koje se pobija žalbom ili vijeće na glavnom pretresu, o žalbi odlučuje vijeće neposredno višeg suda. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(4) Ako vještaci ustanove da je duševno stanje okrivljenog poremećeno, odrediće prirodu, vrstu, stepen i trajnost poremećenosti i dati svoje mišljenje o tome kakav je uticaj takvo duševno stanje imalo i kakav još ima na shvatanje i postupke okrivljenog, kao i da li je i u kojoj mjeri poremećaj duševnog stanja postojao u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

(5) Ako se u psihijatrijsku ustanovu upućuje okrivljeni koji se nalazi u pritvoru, sudija za istragu ili predsjednik vijeća će obavijestiti tu ustanovu o razlozima zbog kojih je određen pritvor, da bi se preduzele mjere potrebne za obezbjeđenje svrhe pritvora.

(6) Vrijeme provedeno u psihijatrijskoj ustanovi uračunaće se okrivljenom u pritvor, odnosno u kaznu zatvora ako bude izrečena.

Vještačenje poslovnih knjiga
Član 155

(1) Kad je potrebno vještačenje poslovnih knjiga, organ pred kojim se vodi postupak dužan je vještacima naznačiti u kom pravcu i u kom obimu treba obaviti vještačenje i koje činjenice i okolnosti treba utvrditi.

(2) Ako je za vještačenje poslovnih knjiga privrednog društva, drugog pravnog lica ili preduzetnika nužno da se prethodno sredi njihovo knjigovodstvo, troškovi sređivanja knjigovodstva padaju na teret imaoca poslovnih knjiga.

(3) Rješenje o sređivanju knjigovodstva donosi organ koji vodi postupak, na osnovu obrazloženog pisanog izvještaja vještaka kome je naloženo vještačenje poslovnih knjiga. U rješenju će se naznačiti i iznos koji je privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik dužno da položi sudu kao predujam za troškove sređivanja njegovog knjigovodstva. Protiv ovog rješenja nije dozvoljena žalba.

(4) Nakon sređivanja knjigovodstva organ koji vodi krivični postupak donosi, na osnovu izvještaja vještaka, rješenje kojim utvrđuje visinu troškova nastalih usljed sređivanja knjigovodstva i određuje da te troškove snosi privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik čije je knjigovodstvo bilo predmet sređivanja. Na to rješenje može se izjaviti žalba u pogledu osnovanosti odluke o naknadi troškova i visine troškova. O žalbi rješava vijeće prvostepenog suda iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(5) Ukoliko troškovi i nagrada nijesu bili predujmljeni, oni će biti naplaćeni u korist organa koji ih je unaprijed isplatio vještacima.

(6) Prije sprovođenja vještačenja iz stava 1 ovog člana obaviće se popis poslovnih knjiga i druge poslovne dokumentacije povezane sa poslovnim knjigama u prisustvu državnog tužioca ili ovlašćenog policijskog službenika.

Uvid u fotografije, slušanje audio snimaka i uvid u audiovizuelne snimke
Član 156

(1) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci sprovedenih dokaznih radnji u skladu sa ovim zakonikom mogu se koristiti kao dokaz i na njima se može zasnivati sudska odluka.

(2) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci koji ne spadaju u fotografije ili audio, odnosno audiovizuelne snimke iz stava 1 ovog člana, mogu se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku ako je utvrđena njihova autentičnost i isključena mogućnost fotomontaže ili video montaže i drugih oblika falsifikovanja fotografija i snimaka i ako su fotografija, odnosno snimak napravljeni uz prećutnu ili izričitu saglasnost osumnjičenog, odnosno okrivljenog kad se on ili njegov glas nalaze na fotografiji, odnosno snimku.

(3) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci iz stava 2 ovog člana, sa čijim se pravljenjem nije saglasio osumnjičeni, odnosno okrivljeni, a on ili njegov glas se nalaze na fotografiji, odnosno snimku, mogu da se koriste kao dokaz u krivičnom postupku ako se na

fotografiji, audio, odnosno audiovizuelnom snimku istovremeno nalazi i neko drugo lice, odnosno njegov glas koje se prećutno ili izričito saglasilo sa pravljenjem fotografije ili audio, odnosno audiovizuelnog snimka.

(4) Fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci koji su napravljeni bez prećutne ili izričite saglasnosti osumnjičenog ili okrivljenog koji se na njima nalaze ili čiji je glas snimljen, mogu da se koriste kao dokaz u krivičnom postupku ako su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali kao vid opštih bezbjednosnih mjera:

- koje se preduzimaju na javnim površinama - ulicama, trgovima, parkiralištima, dvorištima škola i ustanova i drugim sličnim javnim površinama, odnosno u javnim objektima i prostorijama, zgradama državnih organa, ustanovama, bolnicama, školama, aerodromima, autobuskim i željezničkim stanicama, sportskim stadionima i halama i drugim takvim prostorijama i sa njima povezanim otvorenim površinama, kao i u radnjama, prodavnicama, bankama, objektima za poslovne namjene i drugim sličnim objektima u kojima se snimanje redovno obavlja iz bezbjednosnih razloga ili
- preduzetih od strane držaoca stana i drugih prostorija, odnosno od strane drugog lica po nalogu držaoca stana i drugih prostorija, što se odnosi i na dvorišne i druge slične otvorene prostore.

(5) Ako se na fotografiji ili audio, odnosno audiovizuelnom snimku nalaze samo određeni predmeti ili događaji ili lica koja nemaju svojstvo osumnjičenog ili okrivljenog, fotografija ili audio, odnosno audiovizuelni snimak se mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku ukoliko nijesu nastali izvršenjem krivičnog djela.

(6) Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana, kao dokaz u krivičnom postupku može da se koristi i određeni dio fotografije ili snimka izdvojen primjenom odgovarajućih tehničkih sredstava, kao i fotografija napravljena kao izvod iz video snimka.

(7) Kad su fotografije ili audio, odnosno audiovizuelni snimci nastali u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana, kao dokaz u krivičnom postupku može da se koristi i crtež ili skica napravljeni na osnovu fotografije ili video snimka, pod uslovom da su napravljeni radi pojašnjenja detalja fotografije ili snimka i da su fotografija, odnosno snimak sadržani u dokaznom materijalu.

(8) Audio snimci koji se koriste kao dokaz u krivičnom postupku moraju biti prepisani i uneseni u spise krivičnog predmeta.

Krivična djela za koja mogu biti određene mjere tajnog nadzora
Član 158

Mjere iz člana 157 ovog zakonika mogu se narediti za krivična djela:

1) za koja se može izreći kazna zatvora u trajanju od deset godina ili teža kazna;

2) sa elementima organizovanog kriminala;

3) prouzrokovanje lažnog stečaja, zloupotreba procjene, primanje mita, davanje mita, protivzakoniti uticaj, zloupotreba službenog položaja, kao i zloupotreba ovlašćenja u privredi i prevara u službi za koja je propisana kazna zatvora od osam godina ili teža kazna;

4) otmica, iznuda, ucjena, posredovanje u vršenju prostitucije, prikazivanje pornografskog materijala, zelenaštvo, utaja poreza i doprinosa, krijumčarenje, nedozvoljeno prerađivanje, odlaganje i skladištenje opasnih materija, napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti, sprečavanje dokazivanja, kriminalno udruživanje, odavanje tajnih podataka, povreda tajnosti postupka, pranje novca, falsifikovanje novca, falsifikovanje isprave, falsifikovanje službene isprave, pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava i materijala za falsifikovanje, učestvovanje u stranim oružanim formacijama, dogovaranje ishoda takmičenja, nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materija, nedozvoljen prelaz državne granice i krijumčarenje ljudi;

5) protiv bezbjednosti računarskih podataka.

Nadležnost za određivanje i trajanje mjera tajnog nadzora
Član 159

(1) Mjere iz člana 157 st. 1 i 2 ovog zakonika, na obrazloženi predlog državnog tužioca, pisanom naredbom određuje sudija za istragu. Obrazloženi predlog se predaje u zatvorenoj koverti sa naznakom MTN - mjere tajnog nadzora.

(2) Predlog i naredba iz stava 1 ovog člana sadrže: vrstu mjere, podatke o licu prema kome se mjera sprovodi, ako je to lice poznato, razloge za osnove sumnje, način izvršenja mjere, njen cilj, obim i trajanje. Ako se radi o mjeri angažovanja prikrivenog isljednika i saradnika, predlog i naredba sadrže i upotrebu lažnih isprava i tehničkih uređaja za prenos i snimanje zvuka, slike i video zapisa, učešće u zaključivanju pravnih poslova, kao i razloge koji opravdavaju da se za isljednika i saradnika angažuje lica koje nije ovlašćeni policijski službenik.

(3) Predlog i naredba za određivanje mjera postaju sastavni dio krivičnog spisa i treba da sadrže raspoložive podatke o licu prema kome se određuju, krivično djelo zbog kojeg se određuju, činjenice iz kojih proističe potreba njihovog preduzimanja, rok trajanja koji mora biti primjeren ostvarenju cilja mjere, način, obim i mjesto sprovođenja mjera.

(4) Izuzetno, ako se pisana naredba ne može izdati na vrijeme, a postoji opasnost od odlaganja, preduzimanje mjere iz člana 157 ovog zakonika može započeti na osnovu usmene naredbe sudije za istragu. U tom slučaju pisana naredba mora da bude pribavljena u roku od 12 sati od izdavanja usmene naredbe.

(5) Na osnovu naredbe sudije za istragu mjere iz člana 157 stav 1 i stav 2 tač. 3 do 6 ovog zakonika, mogu trajati do četiri mjeseca. Iz opravdanih razloga, navedene mjere se mogu produžavati prema istom licu i za isto krivično djelo najduže do 18 mjeseci od donošenja prve naredbe za određivanje mjera tajnog nadzora. Izvršenje mjera će se naredbom prekinuti kad prestanu razlozi za njihovu primjenu. Mjere čije je izvršenje prekinuto mogu se iz opravdanih razloga nastaviti prema istom licu i za isto krivično djelo na osnovu naredbe. U maksimalni rok trajanja mjere računa se i vrijeme prekida izvršenja mjere. Nakon proteka rokova iz ovog stava, ne može se nastaviti izvršenje, niti nova mjera odrediti za isto krivično djelo i prema istom izvršiocu. Predlog za preduzimanje mjere iz člana 157 stav 2 tač. 1 i 2 ovog zakonika može se odnositi samo na jedan simulirani akt, a svaki naredni predlog za preduzimanje ove mjere protiv istog lica mora sadržati razloge koji opravdavaju ponovno preduzimanje ove mjere.

(6) Ako se u toku izvršenja mjere pokaže da se tom mjerom ne može postići svrha, ona se može zamijeniti drugom mjerom. U maksimalni rok trajanja novoodređene mjere računa se i vrijeme trajanja prethodno određene mjere.

(7) Određivanje mjera tajnog nadzora iz člana 157 st. 1 i 2 ovog zakonika prema istom licu i za isto krivično djelo ne utiče na određivanje mjere tajnog nadzora prema licu za kojim je raspisana međunarodna potjernica ili prema trećem licu za koje postoji osnov sumnje da je u direktnom kontaktu sa licem za kojim je raspisana međunarodna potjernica.

(8) Uz naredbu za izvršenje mjere iz člana 157 stav 1 tačka 1 ovog zakonika, sudija za istragu će izdati poseban nalog u kojem će navesti samo telefonski broj ili e-mail adresu ili internacionalni identifikacioni broj korisnika (IMSI broj), internacionalni identifikacioni broj mobilnog uređaja (IMEI broj) i adresu internet protokola (IP adresa) i trajanje mjere, a nalog će ovlašćeni policijski službenik predati privrednim subjektima iz stava 7 ovog člana u postupku izvršenja mjere.

(9) Poštanska, druga privredna društva i pravna lica registrovana za prenošenje informacija dužna su da ovlašćenom policijskom službeniku omoguće izvršenje mjere iz člana 157 stav 1 ovog zakonika. Službena i odgovorna lica koja učestvuju u postupku donošenja naredbe i izvršenju mjere iz člana 157 ovog zakonika dužna su da kao tajne podatke čuvaju sve podatke koje su saznali u ovom postupku.

(10) Ako se prilikom primjene mjera tajnog nadzora zabilježe podaci i obavještenja koji upućuju i na neko drugo lice za koje postoje osnovi sumnje da je izvršilo krivično djelo za koje je određena mjera tajnog nadzora ili neko drugo krivično djelo, taj dio materijala će se izdvojiti i dostaviti državnom tužiocu i može se koristiti kao dokaz samo za krivična djela iz člana 158 ovog zakonika.

(11) Državni tužilac i sudija za istragu će, na odgovarajući način (prepisom zapisnika ili službenih zabilješki bez ličnih podataka, izdvajanjem službene zabilješke iz spisa i sl.), spriječiti da neovlašćeno lice, osumnjičeni ili njegov branilac utvrde identitet lica koja su izvršila mjere iz člana 157 ovog zakonika kao i prikrivenog isljednika i saradnika. Ako se ova lica saslušavaju kao svjedoci sud će postupiti na način propisan čl. 120 do 123 ovog zakonika.

Izvršenje mjera tajnog nadzora

Član 160

(1) Mjere iz člana 157 ovog zakonika izvršava ovlašćeni policijski službenik, vodeći računa da se u što manjoj mjeri narušava privatnost lica na koja se mjera ne odnosi.

(2) Prikriveni isljednik i saradnik može biti ovlašćeni policijski službenik, zaposleni u drugom državnom organu, ovlašćeni policijski službenik druge države ili, izuzetno, ako se mjera ne može sprovesti na drugi način, neko drugo lice. Prikrivenog isljednika određuje starješina organa koji je nadležan za izvršenje mjera tajnog nadzora ili lice koje on ovlasti.

(3) Prikriveni isljednik i saradnik ne može biti lice za koje postoji osnovana sumnja da je bio ili je sada pripadnik kriminalne organizacije, odnosno kriminalne grupe ili lice koje je osuđivano za krivična djela organizovanog kriminala.

(4) Prikriveni isljednik i saradnik mogu da učestvuju u pravnom saobraćaju koristeći isprave za prikrivanje identiteta, a prilikom prikupljanja obavještenja mogu da koriste tehnička sredstva za prenos i snimanje zvuka, slike i video zapisa. Organ nadležan za izdavanje isprava na osnovu kojih se može utvrditi identitet lica, na zahtjev starješine organa nadležnog za izvršenje mjera tajnog nadzora, izdaće isprave za prikrivanje identiteta policijskog službenika ili drugog lica i u bazu podataka unijeti podatke iz tih isprava.

(5) Ovlašćeni policijski službenik koji izvršava mjeru vodi evidenciju o svakoj preduzetoj mjeri, o čemu sudiji za istragu dostavlja periodične izvještaje o izvršenju mjere. Ako sudija za istragu ocijeni da više ne postoji potreba za preduzimanjem naređenih mjera donosi naredbu o njihovom obustavljanju.

(6) Po izvršenju mjera iz člana 157 ovog zakonika, ovlašćeni policijski službenik će dostaviti državnom tužiocu konačan izvještaj i ostali materijal pribavljen preduzimanjem mjera.

(7) Ako državni tužilac odluči da ne pokrene krivični postupak odnosno ako podaci i informacije prikupljeni primjenom mjera tajnog nadzora nijesu potrebni za krivični postupak, dostaviće materijal dobijen primjenom člana 157 ovog zakonika u zatvorenom omotu sa posebnom oznakom MTN sudiji za istragu, koji će narediti da se materijal uništi u prisustvu državnog tužioca i sudije za istragu, o čemu će sudija za istragu sačiniti zapisnik.

(8) Sudija za istragu će postupiti u skladu sa stavom 7 ovog člana i ako državni tužilac donese naredbu o sprovođenju istrage protiv osumnjičenog prema kome su preduzete mjere tajnog nadzora, ali dobijeni rezultati ili dio njih nijesu potrebni za vođenje krivičnog postupka ili kad je lice za kojim je raspisana međunarodna potjernica pronađeno.

(9) U slučaju iz st. 7 i 8 ovog člana, podaci se smatraju tajnim podacima u smislu propisa kojim se uređuje tajnost podataka.

(10) Način izrade, upotrebe, čuvanja i uništavanja isprava za utvrđivanje identiteta uređuje se aktom ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove.

Pravno nevaljani dokazi
Član 161

(1) Ako je prilikom preduzimanja mjera iz člana 157 ovog zakonika postupljeno suprotno odredbama ovog zakonika ili naredbi sudije za istragu, sudska odluka se ne može zasnivati na prikupljenim podacima.

(2) Odredbe člana 211 stav 1, člana 293 stav 6, člana 356 stav 4 i člana 392 stav 4 ovog zakonika, shodno će se primjenjivati i na snimke sačinjene suprotno odredbama ovog člana i člana 157 ovog zakonika.

Vrste mjera
Član 166

(1) Ako postoje okolnosti koje ukazuju da bi okrivljeni mogao pobjeći, sakriti se, otići u nepoznato mjesto ili u drugu državu ili ometati vođenje krivičnog postupka, sud može, po službenoj dužnosti, po predlogu tužioca ili oštećenog, obrazloženim rješenjem okrivljenom izreći jednu ili više mjera nadzora.

(2) Mjere nadzora su:

1) zabrana napuštanja stana;
2) zabrana napuštanja boravišta;
3) zabrana posjećivanja određenog mjesta ili područja;

4) obaveza povremenog javljanja određenom državnom organu;
5) zabrana pristupa ili sastajanja sa određenim licima;
6) privremeno oduzimanje putne isprave;
7) privremeno oduzimanje vozačke dozvole.

(3) Sprovođenje mjera nadzora iz stava 2 tač. 1 do 5 ovog člana može se kontrolisati elektronskim nadzorom. Kontrola elektronskim nadzorom uređuje se posebnim propisom Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

(4) Mjerama nadzora ne može se ograničiti pravo okrivljenom da živi u svom stanu, da se nesmetano viđa sa članovima porodice i bliskim srodnicima, osim kad se postupak vodi zbog krivičnog djela učinjenog na štetu člana porodice ili bliskih srodnika, kao i da obavlja svoju profesionalnu djelatnost, osim ako se postupak vodi zbog krivičnog djela učinjenog u vezi sa obavljanjem te djelatnosti.

(5) Mjerama nadzora ne može se ograničiti pravo okrivljenog da nesmetano kontaktira sa svojim braniocem.

(6) Okrivljeni će se u rješenju o izricanju mjera iz stava 2 ovog člana upozoriti da se protiv njega može odrediti pritvor ako prekrši izrečenu mjeru.

(7) U toku istrage mjere iz stava 2 ovog člana određuje i ukida sudija za istragu, a poslije podignute optužnice predsjednik vijeća, u roku od 24 časa od podnošenja predloga iz stava 1 ovog člana. Ako mjeru nije predložio državni tužilac, a postupak se vodi za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, prije donošenja rješenja kojim se mjera izriče ili ukida, sud će zatražiti mišljenje državnog tužioca. Sud će na isti način postupiti i kad nađe da treba ukinuti mjeru predloženu od strane državnog tužioca.

(8) Mjere iz stava 2 ovog člana mogu trajati dok za to postoji potreba, a najduže do pravosnažnosti presude. Sudija za istragu ili predsjednik vijeća dužan je da svaka dva mjeseca ispita da li je primijenjena mjera potrebna.

(9) Protiv rješenja kojim se određuje, produžava ili ukida mjera iz stava 2 ovog člana stranke mogu izjaviti žalbu, a državni tužilac i protiv rješenja kojim je njegov predlog za primjenu mjere odbijen. O žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od tri dana od prijema žalbe. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Nadležnost za određivanje jemstva
Član 173

(1) Rješenje o određivanju jemstva, prije i u toku istrage, donosi sudija za istragu. Poslije podignute optužnice rješenje o određivanju jemstva donosi predsjednik vijeća, a na glavnom pretresu vijeće.

(2) Rješenje o određivanju jemstva i rješenje kojim se jemstvo ukida donosi se po pribavljenom mišljenju državnog tužioca, ako se postupak vodi po njegovoj optužbi.

Određivanje pritvora, sadržaj rješenja o pritvoru i pravo žalbe na rješenje
Član 176

(1) Pritvor se na predlog ovlašćenog tužioca određuje rješenjem nadležnog suda.

(2) Prije donošenja rješenja iz stava 1 ovog člana, sud će saslušati okrivljenog o razlozima za određivanje pritvora. Saslušanju mogu prisustvovati državni tužilac i branilac.

(3) Izuzetno od stava 2 ovog člana, rješenje o određivanju pritvora može se donijeti bez saslušanja okrivljenog ako se okrivljeni krije ili ako postoje okolnosti iz člana 175 stav 1 tačka 5 ovog zakonika.

(4) Ako je pritvor određen u skladu sa stavom 3 ovog člana, sud će u roku od 48 časova od časa lišenja slobode saslušati okrivljenog o razlozima za određivanje pritvora. Nakon saslušanja, sud će odlučiti da li će odluku o određivanju pritvora ostaviti na snazi ili ukinuti pritvor.

(5) Rješenje o određivanju pritvora sadrži: ime i prezime, godinu i mjesto rođenja lica koje se pritvara, krivično djelo za koje se okrivljuje, zakonski osnov za pritvor, vrijeme na koje je određen pritvor, vrijeme lišenja slobode, pouku o pravu na žalbu, obrazloženje osnova, kao i

obrazloženje razloga za određivanje pritvora, službeni pečat i potpis sudije koji određuje pritvor.

(6) Rješenje o određivanju pritvora uručuje se licu na koje se odnosi, odmah po njegovom donošenju. U spisima predmeta se mora naznačiti dan i čas prijema rješenja. Prijem rješenja pritvoreno lice potvrđuje svojim potpisom.

(7) Protiv rješenja o određivanju pritvora državni tužilac, pritvoreno lice i njegov branilac mogu, u roku od 24 časa od časa prijema rješenja, izjaviti žalbu vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, kojem se odmah dostavljaju žalba, rješenje o pritvoru i ostali spisi predmeta. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

(8) Kad odlučuje o žalbi na rješenje u slučaju iz stava 7 ovog člana, vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu ili preinačiti pobijano rješenje.

(9) Protiv rješenja kojim je odbijen predlog državnog tužioca da se okrivljenom odredi pritvor, državni tužilac može izjaviti žalbu vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od 24 časa od časa prijema rješenja.

(10) Kad odlučuje o žalbi na rješenje u slučaju iz stava 9 ovog člana, vijeće može žalbu odbiti kao neosnovanu ili preinačiti rješenje i odrediti pritvor. Protiv rješenja o određivanju pritvora, državni tužilac, pritvoreno lice i njegov branilac mogu izjaviti žalbu koja ne zadržava izvršenje rješenja. Na uručenje rješenja kojim se određuje pritvor i izjavljivanje žalbe primjenjuju se odredbe st. 6 i 7 ovog člana.

(11) U slučajevima iz st. 7, 8 i 10 ovog člana, vijeće je dužno da donese odluku u roku od 48 časova.

Određivanje i trajanje pritvora u istrazi
Član 177

(1) Na osnovu rješenja sudije za istragu okrivljeni se može zadržati u pritvoru najduže mjesec dana od dana lišenja slobode. Poslije tog roka okrivljeni se može zadržati u pritvoru samo na osnovu rješenja o produženju pritvora.

(2) Pritvor se po odluci vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika može, na obrazloženi predlog državnog tužioca, produžiti najduže za dva mjeseca. Protiv rješenja vijeća dozvoljena je žalba koja ne zadržava izvršenje rješenja.

(3) Ako se postupak vodi za krivično djelo za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, vijeće Vrhovnog suda može, na obrazloženi predlog državnog tužioca, iz važnih razloga, produžiti pritvor najduže za još tri mjeseca.

(4) Ako se do isteka rokova iz st. 2 i 3 ovog člana ne podigne optužnica okrivljeni će se pustiti na slobodu.

Ukidanje pritvora
Član 178

(1) U toku istrage, sudija za istragu će na predlog državnog tužioca ukinuti pritvor. Predlog za ukidanje pritvora mogu da podnesu okrivljeni i njegov branilac.

(2) Prije donošenja odluke o predlogu okrivljenog, odnosno branioca za ukidanje pritvora, sudija za istragu će zatražiti mišljenje državnog tužioca.

Obaveza obavještavanja o lišenju slobode
Član 180

(1) Policija, državni tužilac, odnosno sud dužni su da o lišenju slobode odmah obavijeste porodicu lica lišenog slobode, ili lice sa kojim ono živi u vanbračnoj zajednici, osim ako se lice lišeno slobode tome izričito protivi.

(2) O lišenju slobode obavijestiće se nadležni organ socijalnog staranja, ako je potrebno da se preduzmu mjere za zbrinjavanje djece i drugih članova porodice o kojima se lice lišeno slobode stara.

Prava pritvorenog lica
Član 182

(1) Pritvoreno lice ima pravo na neprekidni noćni odmor svakog dana u trajanju od najmanje osam sati.

(2) Pritvorenom licu će se obezbijediti kretanje na otvorenom prostoru u krugu zatvora u trajanju od najmanje dva sata dnevno.

(3) Pritvoreno lice ima pravo da nosi svoje odijelo, da se služi svojom posteljinom ili da o svom trošku nabavlja i koristi hranu, knjige, stručne publikacije, štampu, pribor za pisanje i crtanje i druge stvari koje odgovaraju njegovim redovnim potrebama, osim predmeta podobnih za nanošenje povreda, narušavanje zdravlja ili pripremu bjekstva.

(4) Za vrijeme trajanja istrage sudija za istragu može, po službenoj dužnosti ili na predlog državnog tužioca, pritvorenom licu rješenjem privremeno uskratiti ili ograničiti nabavku i korišćenje štampe, ako bi usljed toga mogla da nastane šteta za vođenje postupka. Protiv rješenja sudije za istragu dozvoljena je žalba vijeću iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(5) Pritvoreno lice se može obavezati da obavlja radove nužne za održavanje čistoće u prostoriji u kojoj boravi. Ako pritvoreno lice to zahtijeva, sudija za istragu, odnosno predsjednik vijeća, u sporazumu sa upravom zatvora, može dozvoliti da on radi u krugu zatvora na poslovima koji odgovaraju njegovim psihičkim i fizičkim svojstvima, pod uslovom da to nije štetno za vođenje postupka. Za taj rad pritvorenom licu pripada naknada koju određuje lice koje rukovodi zatvorom.

Primanje posjeta i dopisivanje pritvorenog lica
Član 183

(1) Po odobrenju sudije za istragu, a po potrebi i pod njegovim nadzorom ili nadzorom lica koje on odredi, u granicama kućnog reda, pritvoreno lice mogu posjećivati supružnik ili lica sa kojim živi u trajnoj vanbračnoj zajednici i njegovi bliski srodnici, a po njegovom zahtjevu - doktor medicine i druga lica. Pojedine posjete mogu se zabraniti, ako bi usljed toga mogla da nastane šteta za vođenje postupka.

(2) Diplomatski i konzularni predstavnik strane države ima pravo da, ukoliko to zahtijeva pritvoreno lice i sa znanjem sudije za istragu, obilazi i bez nadzora razgovara sa pritvorenim licem koje je državljanin njegove države. O obilasku diplomatskog ili konzularnog predstavnika sudija za istragu će obavijestiti rukovodioca ustanove u kojoj se okrivljeni nalazi u pritvoru.

(3) Pritvoreno lice mogu posjećivati predstavnici međunarodnih komiteta protiv torture, Međunarodnog komiteta Crvenog krsta, kao i predstavnici međunarodnih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava kad je to predviđeno potvrđenim međunarodnim ugovorom. Po odobrenju predsjednika suda pritvoreno lice mogu posjećivati predstavnici domaćih organizacija koje se bave zaštitom ljudskih prava.

(4) Pritvoreno lice može se dopisivati sa licima van zatvora, sa znanjem i pod nadzorom sudije za istragu. Sudija za istragu može zabraniti slanje i primanje pisama i drugih pošiljki štetnih za vođenje postupka. Zabrana se ne odnosi na pisma koja pritvoreno lice šalje međunarodnim sudovima i domaćim organima zakonodavne, sudske i izvršne vlasti ili ih od njih prima. Slanje molbe, pritužbe ili žalbe ne može se nikad zabraniti.

(5) Poslije podignute optužnice, do pravosnažnosti presude, ovlašćenja iz st. 1, 2 i 4 ovog člana vrši predsjednik vijeća.

Nadzor nad izvršenjem pritvora
Član 185

(1) Nadzor nad pritvorenim licima vrši predsjednik suda koji je za to ovlašćen.

(2) Predsjednik suda ili sudija koga on odredi dužan je, najmanje dva puta godišnje da obiđe pritvorena lica i da se, ako nađe za potrebno, i bez prisustva nadzornika i stražara, obavijesti kako se pritvorena lica hrane, kako im se obezbjeđuju druge potrebe i kako se sa njima postupa. Predsjednik, odnosno sudija koga on odredi dužan je da preduzme potrebne mjere da se otklone nepravilnosti uočene prilikom obilaska zatvora i da o svom obilasku sačini izvještaj koji podnosi predsjedniku Vrhovnog suda i dostavlja ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa.

(3) Predsjednik suda i sudija za istragu mogu, u svako doba, da obilaze sva pritvorena lica, da sa njima razgovaraju i da od njih primaju pritužbe.

Propisi o kućnom redu prilikom izvršavanja pritvora
Član 186

Bliži način izvršavanja pritvora propisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

Posebni slučajevi dostavljanja
Član 199

(1) Vojnim licima, pripadnicima straže u organu uprave nadležnom za izvršenje krivičnih sankcija i u ustanovama u kojima su smještena lica lišena slobode i zaposlenim u suvozemnom, rječnom, pomorskom i vazduhoplovnom saobraćaju, poziv se dostavlja preko njihove komande, odnosno neposrednog starješine, a po potrebi mogu im se na taj način dostavljati i ostala pismena.

(2) Licima lišenim slobode pismena se dostavljaju u sudu ili posredstvom organa uprave nadležnog za izvršenje krivičnih sankcija ili ustanove u kojoj su smještena.

(3) Licima koja uživaju pravo imuniteta u Crnoj Gori, ako međunarodnim ugovorima nije drukčije predviđeno, pismena se dostavljaju posredstvom ministarstva nadležnog za inostrane poslove.

(4) Državljanima Crne Gore u drugoj državi, ako se ne radi o zamolnicama domaćih sudova za međunarodnu pravnu pomoć u krivičnim predmetima, pismena se dostavljaju posredstvom diplomatskog ili konzularnog predstavništva Crne Gore, pod uslovom da se druga država ne protivi takvom načinu dostavljanja i da lice kome se dostavlja dobrovoljno pristane da primi pismeno. Ovlašćeni radnik diplomatskog ili konzularnog predstavništva potpisuje dostavnicu kao dostavljač ako je pismeno uručeno u samom predstavništvu, a ako je pismeno dostavljeno poštom, potvrđuje to na dostavnici.

Ograničenje prava na uvid u spise predmeta
Član 203b

(1) Izuzetno, licima iz člana 203a ovog zakonika u izviđaju i istrazi može se uskratiti pravo na uvid u dio spisa predmeta, ako bi time bila ugrožena svrha istrage, nacionalna bezbjednost i zaštita svjedoka, što u daljem postupku ne smije ugroziti pravo na odbranu.

(2) O uskraćivanju prava na uvid u dio spisa predmeta u izviđaju i istrazi odlučuje državni tužilac rješenjem u kojem navodi razloge iz stava 1 ovog člana. Lica iz člana 203a ovog zakonika imaju pravo na prigovor protiv rješenja, u roku od tri dana. Prigovor se podnosi državnom tužiocu koji će ga odmah, uz navođenje razloga uskraćivanja prava na uvid u dio spisa predmeta, dostaviti sudiji za istragu. Lica iz člana 203a ovog zakonika nemaju pravo na uvid u razloge državnog tužioca kojim odbija zahtjev za uvid u spise predmeta. O prigovoru lica iz člana 203a ovog zakonika odlučuje sudija za istragu, u roku od tri dana.

(3) Nakon potvrđivanja optužnice okrivljeni i branilac imaju pravo na uvid u spise predmeta u cjelini.

Podnošenje i ispravka podnesaka
Član 204

(1) Privatne tužbe, optužnice i optužni predlozi oštećenog kao tužioca, predlozi, pravni lijekovi i druge izjave i saopštenja podnose se pisano ili se daju usmeno na zapisnik.

(2) Podnesci iz stava 1 ovog člana moraju biti razumljivi i sadržati sve što je potrebno da bi se po njima moglo postupati.

(3) Ako u ovom zakoniku nije drukčije određeno, sud će podnosioca podneska koji je nerazumljiv ili ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njemu moglo postupati pozvati da podnesak ispravi, odnosno dopuni, a ako on to ne učini u određenom roku, sud će podnesak odbaciti.

(4) U pozivu za ispravku, odnosno dopunu podneska podnosilac će se upozoriti na posljedice propuštanja.

Audio i audiovizuelno snimanje

Član 212

(1) Sve preduzete radnje u toku krivičnog postupka se, po pravilu, audio ili audiovizuelno snimaju. O tome će se prethodno obavijestiti lice koje se saslušava i poučiti da ima pravo da zatraži reprodukovanje snimka radi provjeravanja date izjave.

(2) Vijeće može, iz opravdanih razloga, da odluči da se pojedini dijelovi glavnog pretresa ne snimaju.

(3) Snimak mora da sadrži podatke iz člana 208 stav 1 ovog zakonika, podatke potrebne za identifikaciju lica čija se izjava snima i podatak u kom svojstvu se saslušava. Kad se snimaju izjave više lica mora se obezbijediti da se iz snimka može jasno razaznati ko je dao izjavu.

(4) Na zahtjev saslušanog lica snimak će se odmah reprodukovati, a ispravke ili objašnjenja tog lica će se snimiti.

(5) U zapisnik o dokaznoj radnji unijeće se da je izvršeno snimanje, ko je snimanje izvršio, da je lice koje se saslušava prethodno obaviješteno o snimanju, da je snimak reprodukovan i gdje se snimak čuva, ako nije priložen spisima predmeta.

(6) Državni tužilac, sudija za istragu ili predsjednik vijeća može odrediti da se snimak u cjelini ili djelimično prepiše. U tom slučaju on će prepis pregledati, ovjeriti i priključiti zapisniku o preduzimanju dokazne radnje.

(7) Snimak se čuva u sudu do vremena do kojeg se čuva i krivični spis.

(8) Državni tužilac, sudija za istragu ili predsjednik vijeća može dozvoliti da učesnici postupka koji imaju opravdani interes, pomoću magnetofona, snime izvođenje dokazne radnje.

(9) Snimci iz st. 1 do 8 ovog člana ne mogu se javno prikazivati bez prethodno pribavljene pisane saglasnosti stranaka i učesnika snimljene radnje.

Kaznena evidencija

Član 225

(1) Kaznenu evidenciju o licima osuđenim za krivična djela izvršena na teritoriji Crne Gore, kao i licima osuđenim za krivična djela od stranih sudova, vodi ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

(2) Način vođenja kaznene evidencije propisuje Vlada.

Vrste troškova

Član 226

(1) Troškovi krivičnog postupka su izdaci učinjeni povodom krivičnog postupka od njegovog pokretanja do njegovog završetka i izdaci za preduzete dokazne radnje prije istrage.

(2) Troškovi krivičnog postupka obuhvataju:

1) troškove za svjedoke, vještake, tumače, stručna lica, troškove uviđaja, rekonstrukcije, ekshumacije i troškove stenodaktilografskog i tehničkog snimanja i kopiranja zapisnika;

2) troškove prevoza okrivljenog;

3) izdatke za dovođenje osumnjičenog, okrivljenog, svjedoka i vještaka;

4) putne troškove službenih lica;

5) troškove liječenja okrivljenog za vrijeme dok se nalazi u pritvoru, kao i troškove porođaja, osim troškova koji se naplaćuju iz Fonda za zdravstveno osiguranje;

6) troškove tehničkog pregleda vozila, analize krvi, analize DNK, analize urina, odnosno druge medicinske analize, kao i troškove prevoza leša do mjesta obdukcije;

7) nagradu i nužne izdatke branioca, nužne izdatke privatnog tužioca i oštećenog kao tužioca i njihovih zakonskih zastupnika, kao i nagradu i nužne izdatke njihovih punomoćnika;

8) nužne izdatke oštećenog i njegovog zakonskog zastupnika, kao i nagradu i nužne izdatke njegovog punomoćnika;

9) paušalni iznos za troškove koji nijesu obuhvaćeni prethodnim tačkama ovog stava.

(3) Paušalni iznos se određuje prema trajanju i složenosti postupka i imovnom stanju lica obaveznog da plati taj iznos.

(4) Troškovi iz stava 2 tač. 1 do 6 ovog člana, kao i nagrada i nužni izdaci postavljenog branioca, postavljenog punomoćnika oštećenog kao tužioca iz člana 64 stav 3, člana 69 stav 9 i člana 70 ovog zakonika i postavljenog punomoćnika oštećenog iz člana 58 stav 6 ovog zakonika, u postupku zbog krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, isplaćuju se iz sredstava organa koji vodi krivični postupak po podnošenju zahtjeva za naknadu troškova,

a nagrada postavljenom braniocu i punomoćniku nakon njihovog razrješenja. Ovi troškovi naplaćuju se kasnije od lica koja su dužna da ih naknade po odredbama ovog zakonika. Organ koji vodi krivični postupak dužan je da sve troškove koji su unaprijed isplaćeni unese u popis koji će se priložiti spisima.

(5) Ako ne dođe do pokretanja krivičnog postupka, troškove preduzetih dokaznih radnji u izviđaju snosi organ po čijem se nalogu radnje izvode.

(6) Troškovi prevođenja koji nastaju primjenom odredaba ovog zakonika o pravu stranaka, svjedoka i drugih lica koja učestvuju u postupku na upotrebu svog jezika, neće se naplaćivati od lica koja su po odredbama ovog zakonika dužna da naknade troškove krivičnog postupka.

Odluka o troškovima
Član 227

(1) U presudi, kao i u odluci kojom se obustavlja krivični postupak, odnosno odbacuje optužnica, odlučiće se ko će snositi troškove postupka i koliko oni iznose.

(2) Ako nedostaju podaci o visini troškova, posebno rješenje o visini tih troškova donijeće državni tužilac ili predsjednik vijeća kad se ti podaci pribave. Podaci o visini troškova koji nedostaju i zahtjev za njihovu naknadu mogu se podnijeti najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema pravosnažne presude ili odluke iz stava 1 ovog člana.

(3) Kad je o troškovima krivičnog postupka iz stava 2 ovog člana odlučeno posebnim rješenjem, o žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(4) Kad se krivični postupak ne pokrene ili se obustavi u istrazi, o troškovima odlučuje državni tužilac.

Skrivljeni troškovi
Član 228

(1) Okrivljeni, oštećeni, oštećeni kao tužilac, privatni tužilac, branilac, zakonski zastupnik, punomoćnik, svjedok, vještak, tumač i stručno lice iz člana 282 stav 8 ovog zakonika, bez obzira na ishod krivičnog postupka, snose troškove svog dovođenja, odlaganja dokazne radnje ili glavnog pretresa i druge troškove postupka koje su prouzrokovali svojom krivicom, kao i odgovarajući dio paušalnog iznosa.

(2) O troškovima iz stava 1 ovog člana donosi se posebno rješenje, osim ako se o troškovima koje snose privatni tužilac i okrivljeni rješava u odluci o glavnoj stvari.

(3) O žalbi protiv posebnog rješenja iz stava 2 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Troškovi postupka u slučaju obustave postupka, donošenja oslobađajuće ili odbijajuće presude
Član 230

(1) Kad se krivični postupak obustavi ili kad se donese presuda kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili kojom se optužba odbija, u odluci o obustavi postupka, odnosno u presudi izreći će se da se troškovi krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 ovog zakonika, kao i nužni izdaci okrivljenog i nužni izdaci i nagrada branioca isplaćuju iz posebnog razdjela budžeta za rad sudova, osim u slučajevima iz st. 2 i 3 ovog člana.

(2) Lice koje je oglašeno krivim za krivično djelo lažnog prijavljivanja obavezaće se da snosi troškove krivičnog postupka koje je prouzrokovalo lažnim prijavljivanjem.

(3) Privatni tužilac je dužan da naknadi troškove krivičnog postupka iz člana 226 stav 2 tač. 1 do 6 i tačka 8 ovog zakonika, nužne izdatke okrivljenog, kao i nužne izdatke i nagradu njegovog branioca, ako je postupak okončan presudom kojom se okrivljeni oslobađa od optužbe ili presudom kojom se optužba odbija ili rješenjem o obustavi postupka, osim ako je postupak obustavljen, odnosno ako je donesena presuda kojom se optužba odbija zbog smrti okrivljenog ili zbog toga što je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja usljed odugovlačenja postupka koje se ne može pripisati u krivicu privatnog tužioca. Ako je postupak obustavljen

usljed odustanka od tužbe, okrivljeni i privatni tužilac mogu se poravnati u pogledu njihovih međusobnih troškova. Ako ima više privatnih tužilaca, svi će snositi troškove solidarno.

(4) Kad sud odbaci optužbu zbog nenadležnosti, odluku o troškovima donijeće nadležni sud.

(5) O visini nužnih izdataka okrivljenog i nužnih izdataka i nagrade branioca odlučuje predsjednik vijeća posebnim rješenjem. O žalbi protiv tog rješenja odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(6) Zahtjev za naknadu troškova iz stava 5 ovog člana podnosi se u roku od petnaest dana od dana prijema pravosnažne odluke iz stava 1 ovog člana.

Određivanje privremenih mjera
Član 243

(1) Na predlog ovlašćenih lica iz člana 235 ovog zakonika u krivičnom postupku se mogu, po odredbama zakona kojim je uređen izvršni postupak, odrediti privremene mjere obezbjeđenja imovinskopravnog zahtjeva nastalog usljed izvršenja krivičnog djela.

(2) Rješenje iz stava 1 ovog člana u istrazi donosi sudija za istragu. Poslije podignute optužnice rješenje donosi, van glavnog pretresa, predsjednik vijeća, a na glavnom pretresu vijeće.

(3) Žalba protiv rješenja vijeća o privremenim mjerama obezbjeđenja nije dozvoljena. U ostalim slučajevima o žalbi rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Primjena pravila međunarodnog prava
Član 252

(1) Na isključenje krivičnog gonjenja stranaca koji uživaju pravo imuniteta u Crnoj Gori primjenjuju se pravila međunarodnog prava.

(2) U slučaju sumnje da li se radi o licima iz stava 1 ovog člana, sud će se za objašnjenje obratiti organu državne uprave nadležnom za inostrane poslove.

Obaveza prijavljivanja krivičnog djela
Član 254

(1) Službena i odgovorna lica u državnim organima, organima lokalne samouprave, javnim preduzećima i ustanovama dužni su da prijave krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, o kojima su obaviještena ili za koja saznaju u vršenju svoje dužnosti.

(2) Dužnost iz stava 1 ovog člana imaju i sva fizička i pravna lica koja na osnovu zakona imaju određena javna ovlašćenja ili se profesionalno bave zaštitom i obezbjeđenjem ljudi i imovine, zdravstvenom zaštitom ljudi, odnosno poslovima čuvanja, vaspitanja ili obrazovanja maloljetnih lica, ako su za krivično djelo saznala u vezi sa svojom djelatnošću.

(3) Podnosioci krivične prijave iz stava 1 ovog člana navešće dokaze koji su im poznati i preduzeće mjere da bi se sačuvali tragovi krivičnog djela, predmeti na kojima je ili pomoću kojih je učinjeno krivično djelo, predmeti nastali izvršenjem krivičnog djela i drugi dokazi.

Prijavljivanje krivičnih djela od strane građana
Član 255

(1) Svako treba da prijavi krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, a dužan je da prijavi krivično djelo čijim izvršenjem je oštećeno maloljetno lice.

(2) Kad sud u toku krivičnog postupka ocijeni da postoji osnovana sumnja da je određeno lice propustilo da izvrši dužnost iz stava 1 ovog člana i da iz tog propuštanja proizilazi osnovana sumnja da je time učinjeno krivično djelo zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica obavijestiće o tome nadležnog državnog tužioca.

Podnošenje prijave
Član 256

(1) Prijava se podnosi nadležnom državnom tužiocu, pisano ili usmeno.

(2) Ako se prijava podnosi usmeno, podnosilac prijave će se upozoriti na posljedice lažnog prijavljivanja. O usmenoj prijavi sastaviće se zapisnik, a ako je prijava saopštena telefonom ili drugim sredstvom elektronske komunikacije, sačiniće se službena zabilješka.

(3) Ako je prijava podnesena sudu, policiji ili nenadležnom državnom tužiocu, oni će prijavu primiti i odmah dostaviti nadležnom državnom tužiocu.

Pribavljanje podataka o bankovnim računima i bankarskim transakcijama
Član 257b

(1) Ako postoje osnovi sumnje da je određeno lice izvršilo, vrši ili se priprema za vršenje krivičnih djela za koja se goni po službenoj dužnosti, na predlog državnog tužioca, sudija za istragu može rješenjem obavezati banku da, u određenom roku, dostavi podatke o bankovnim računima i bankarskim transakcijama tog lica, a radi otkrivanja učinioca i prikupljanja dokaza ili radi lociranja, identifikacije lica i traganja za licem koje se nalazi u bjekstvu ili lica za kojim je raspisana međunarodna potjernica.

(2) Za neizvršavanje rješenja iz stava 1 ovog člana, sudija za istragu može odgovorno lice u banci kazniti novčanom kaznom u iznosu do 5.000 eura, a banku novčanom kaznom u iznosu do 50.000 eura.

(3) Ako i nakon izricanja novčane kazne iz stava 2 ovog člana banka ne izvrši rješenje sudije za istragu, odgovornom licu u banci može se odrediti zatvor do izvršenja rješenja, a najduže dva mjeseca.

(4) Protiv rješenja iz st. 1, 2 i 3 ovog člana, može se izjaviti žalba u roku od 48 časova od časa prijema rješenja.

(5) O žalbi iz stava 4 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od tri dana od dana dostavljanja odluke suda.

(6) Žalba protiv rješenja o zatvoru ne zadržava izvršenje rješenja.

Saslušanje osumnjičenog u izviđaju
Član 261

(1) Ako policija u toku prikupljanja obavještenja ocijeni da pozvani građanin može biti osumnjičeni, dužna je da o tome odmah obavijesti državnog tužioca koji će zatražiti od policije da mu dovede osumnjičenog ukoliko ocijeni da je njegovo saslušanje prije donošenja naredbe o sprovođenju istrage neophodno.

(2) Osumnjičeni se obavještava o djelu koje mu se stavlja na teret i o osnovama sumnje, da ne mora da daje nikakve izjave niti da odgovara na postavljena pitanja, kao i da se sve njegove izjave mogu upotrijebiti kao dokaz protiv njega u krivičnom postupku, kao i o pravu da uzme branioca koji će prisustvovati njegovom saslušanju.

(3) Osumnjičenom će se omogućiti da upotrebom telefona ili drugog sredstva elektronske komunikacije neposredno ili posredstvom članova porodice ili trećeg lica čiji identitet mora biti poznat uspostavi kontakt sa braniocem, a državni tužilac može osumnjičenom pomoći da nađe branioca.

(4) Ako u slučaju obavezne odbrane iz člana 69 stav 1 ovog zakonika osumnjičeni sam ne uzme branioca ili branilac ne dođe u roku od četiri časa nakon što je osumnjičeni u smislu stava 3 ovog člana sa njim uspostavio kontakt, državni tužilac će po službenoj dužnosti osumnjičenom postaviti branioca po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja ga saslušati.

(5) Po odobrenju državnog tužioca, a uz prisustvo branioca, policija i službenici organa državne uprave nadležnog za poslove carina mogu da saslušaju osumnjičenog. Ako osumnjičeni sam ne uzme branioca, nadležni državni tužilac će mu po službenoj dužnosti postaviti branioca po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja ga saslušati.

(6) Branilac postavljen po službenoj dužnosti u smislu st. 4 i 5 ovog člana ostaje u postupku dok postoje uslovi za obaveznu odbranu, odnosno dok okrivljeni sam ne izabere branioca.

(7) Na saslušanje osumnjičenog od strane državnog tužioca, odnosno policije primjenjuju se odredbe ovog zakonika o saslušanju okrivljenog.

(8) O saslušanju osumnjičenog sastavlja se zapisnik koji se osumnjičenom čita i koji on potpisuje i u zapisnik se unose sve primjedbe koje je osumnjičeni dao. Tok saslušanja može

se snimiti i uređajem za audio, odnosno audiovizuelno snimanje. Zapisnik o saslušanju osumnjičenog ne izdvaja se iz spisa i može se koristiti kao dokaz u krivičnom postupku.

(9) Ako nakon saslušanja osumnjičenog državni tužilac ocijeni da postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni učinio krivično djelo koje mu se stavlja na teret, naredbom će odrediti sprovođenje istrage.

(10) Kad donese naredbu iz stava 9 ovog člana, državni tužilac može, ako ocijeni da su ispunjeni uslovi iz člana 267 stav 1 ovog zakonika, donijeti rješenje o zadržavanju osumnjičenog, a u tom slučaju državni tužilac će sudiji za istragu predložiti određivanje pritvora. Sudija za istragu postupa u skladu sa članom 268 ovog zakonika.

Lišenje slobode od strane policije
Član 264

(1) Ovlašćeni policijski službenici mogu neko lice lišiti slobode, ako postoji neki od razloga za određivanje pritvora iz člana 175 ovog zakonika, ali su dužni da o tome odmah obavijeste državnog tužioca, sačine službenu zabilješku koja obavezno sadrži vrijeme i mjesto lišenja slobode i da to lice, bez odlaganja sprovedu državnom tužiocu. Prilikom dovođenja ovlašćeni policijski službenik će državnom tužiocu predati službenu zabilješku, a državni tužilac će u zapisnik unijeti i izjavu lica lišenog slobode o vremenu i mjestu lišenja slobode.

(2) Lice lišeno slobode mora biti upoznato sa pravima iz člana 5 ovog zakonika.

(3) U slučaju da lice lišeno slobode ne bude sprovedeno državnom tužiocu u roku od 24 časa od časa lišenja slobode, policija je dužna da to lice pusti na slobodu odmah.

(4) Lice lišeno slobode u skladu sa stavom 1 ovog člana ne može biti ponovo lišeno slobode za isto krivično djelo.

(5) Ovlašćeni policijski službenici mogu lišiti slobode lice za kojim je raspisana međunarodna potjernica. Lice lišeno slobode će se bez odlaganja sprovesti sudiji za istragu, a najkasnije u roku od 24 časa od časa lišenja slobode.

Postupanje državnog tužioca nakon dovođenja lica lišenog slobode
Član 266

(1) Državni tužilac je dužan da licu lišenom slobode odmah saopšti da može uzeti branioca i omogući mu da u njegovom prisustvu, uz korišćenje telefona ili drugog sredstva elektronske komunikacije, obavijesti branioca neposredno ili posredstvom članova porodice ili trećeg lica, čiji identitet državnom tužiocu mora biti otkriven, a ako je potrebno i pomogne mu da nađe branioca.

(2) Ako lice iz stava 1 ovog člana ne obezbijedi prisustvo branioca u roku od 12 časova od kad mu je to, u smislu stava 1 ovog člana, omogućeno ili izjavi da ne želi da uzme branioca, državni tužilac je dužan da ga bez odlaganja sasluša, a najkasnije u roku od narednih 12 časova.

(3) Ako u slučaju obavezne odbrane iz člana 69 stav 1 ovog zakonika lice iz stava 1 ovog člana ne uzme branioca u roku od 12 časova od časa kad je poučeno o ovom pravu ili izjavi da neće uzeti branioca, postaviće mu se branilac po službenoj dužnosti po redosljedu sa spiska Advokatske komore i bez odlaganja će se saslušati.

(4) Odmah poslije saslušanja državni tužilac će lice iz stava 1 ovog člana pustiti na slobodu, osim ako ocijeni da postoje razlozi za zadržavanje.

Određivanje pritvora u izviđaju
Član 268

(1) Kad državni tužilac donese rješenje o zadržavanju, a ocijeni da i dalje postoje razlozi za određivanje pritvora, predložiće sudiji za istragu da osumnjičenom odredi pritvor.

(2) Predlog iz stava 1 ovog člana dostaviće se sudiji za istragu prije isteka roka zadržavanja. U ovom roku sudiji za istragu mora biti dovedeno zadržano lice.

(3) Sudija za istragu će, u prisustvu državnog tužioca, saslušati lice iz stava 1 ovog člana o svim okolnostima od značaja za donošenje odluke o određivanju pritvora i odmah poslije saslušanja, a najkasnije u roku od 24 časa od kad mu je to lice dovedeno, odlučiti da li će odrediti pritvor ili odbiti predlog za određivanje pritvora.

(4) Lice iz stava 1 ovog člana ima pravo da njegovom saslušanju pred sudijom za istragu prisustvuje branilac. U pogledu ostvarivanja ovog prava primjenjivaće se odredbe člana 266 st. 2 i 3 ovog zakonika.

(5) Ako državni tužilac u toku zadržavanja nije donio i sudu predao naredbu o sprovođenju istrage, niti to učini u roku od 48 časova od časa određivanja pritvora, sudija za istragu će pritvoreno lice pustiti na slobodu.

(6) Kad je lice lišeno slobode dovedeno državnom tužiocu, to lice ima pravo na zdravstveni pregled od strane doktora medicine kad to zatraži ili kada to zatraže njegov branilac, član njegove porodice ili lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici. Izvještaj o obavljenom zdravstvenom pregledu prilaže se spisima predmeta.

Sudsko obezbjeđenje dokaza
Član 269

(1) Ukoliko postoji opasnost da se lice usljed starosti, bolesti ili drugih važnih razloga neće moći saslušati na glavnom pretresu, državni tužilac će predložiti sudiji za istragu da sasluša to lice kao svjedoka u skladu sa članom 113 ovog zakonika.

(2) Ako se sudija za istragu ne saglasi sa predlogom iz stava 1 ovog člana, odluku o tome donijeće vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Odbacivanje i dopuna krivične prijave
Član 271

(1) Državni tužilac će obrazloženim rješenjem odbaciti prijavu ako iz same prijave proističe da prijavljeno djelo nije krivično djelo, ili nije krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastarjelost ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju gonjenje.

(2) O odbacivanju krivične prijave obavijestiće se podnosilac krivične prijave, oštećeni u skladu sa članom 59 ovog zakonika, kao i lice protiv koga je podnijeta krivična prijava, ako ono to zahtijeva. Oštećeni i podnosilac krivične prijave u obavještenju će se poučiti o pravu na podnošenje pritužbe na rješenje o odbacivanju krivične prijave.

(3) Ako državni tužilac iz same prijave ne može ocijeniti da li su vjerovatni navodi prijave ili ako podaci u prijavi ne pružaju dovoljno osnova ni za donošenje naredbe o sprovođenju istrage niti rješenja o odbacivanju prijave, a naročito ako je izvršilac nepoznat, državni tužilac će, sam ili posredstvom drugih organa, prikupiti potrebna obavještenja. U tu svrhu državni tužilac može pozvati podnosioca prijave, prijavljeno lice i druga lica za koja ocijeni da mogu pružiti relevantne podatke od značaja za donošenje odluke po prijavi. Ako nije u mogućnosti da to preduzme sam, državni tužilac će zahtijevati od policije da prikupi potrebna obavještenja i preduzme druge mjere radi otkrivanja krivičnog djela i učinioca u skladu sa čl. 257, 258 i 259 ovog zakonika.

(4) Radi razjašnjenja određenih stručnih pitanja koja se postavljaju kod odlučivanja o krivičnoj prijavi, državni tužilac može zatražiti od lica odgovarajuće struke da mu o tim pitanjima da potrebna objašnjenja.

(5) Državni tužilac može uvijek tražiti da ga policija obavijesti o mjerama koje su preduzete. Policija je dužna da mu bez odlaganja odgovori.

(6) Ako i poslije preduzetih radnji iz st. 3, 4 i 5 ovog člana postoje neke od okolnosti iz stava 1 ovog člana ili ako ne postoji osnovana sumnja da je osumnjičeni izvršio krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, državni tužilac će odbaciti prijavu.

(7) Državni tužilac i drugi državni organ, privredna društva i druga pravna lica dužni su da prilikom prikupljanja obavještenja, odnosno davanja podataka, postupaju obazrivo, vodeći računa da se ne naškodi časti i ugledu lica na koje se ovi podaci odnose.

Odlaganje krivičnog gonjenja
Član 272

(1) Državni tužilac može odložiti krivično gonjenje za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do pet godina kad nađe da ne bi bilo cjelishodno da se vodi krivični postupak, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, raniji

život učinioca i njegova lična svojstva, ako osumnjičeni prihvati ispunjenje jedne ili više od sljedećih obaveza:

1) da otkloni štetnu posljedicu nastalu izvršenjem krivičnog djela ili da naknadi pričinjenu štetu;

2) da ispuni dospjele obaveze izdržavanja, odnosno druge obaveze utvrđene pravosnažnom sudskom odlukom;

3) da plati određeni novčani iznos u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove;

4) da obavi određeni društveno korisni ili humanitarni rad.

(2) Osumnjičeni je dužan da prihvaćenu obavezu izvrši u roku koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(3) Obaveze iz stava 1 ovog člana državni tužilac utvrđuje rješenjem. Rješenje se dostavlja osumnjičenom, oštećenom ako ga ima, odnosno humanitarnoj organizaciji ili javnoj ustanovi u čiju se korist nalaže izvršenje.

(4) Prije donošenja rješenja iz stava 3 ovog člana, državni tužilac može, uz pomoć posebno obučenih lica - posrednika, sprovesti postupak posredovanja između oštećenog i osumnjičenog na koji se shodno primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju pravila postupka posredovanja za obaveze iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, odnosno pribaviće saglasnost oštećenog za mjere iz stava 1 tač. 3 i 4 ovog člana.

(5) Bliži način ispunjenja obaveza iz stava 1 tač. 1 do 4 ovog člana, sadržaj rješenja iz stava 3 ovog člana, kao i bliži način sprovođenja radnji u primjeni odredaba ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa.

(6) Ako osumnjičeni izvrši obavezu iz stava 1 ovog člana, u roku iz stava 2 ovog člana državni tužilac će odbaciti krivičnu prijavu. U ovom slučaju odredbe člana 59 ovog zakonika neće se primjenjivati, sa čime će državni tužilac upoznati oštećenog prije pribavljanja saglasnosti iz stava 4 ovog člana.

(7) Troškovi krivičnog postupka iz člana 226 stav 1 ovo zakonika padaju na teret državnog tužilaštva.

Nadležnost za sprovođenje istrage
Član 276

(1) Istragu sprovodi državni tužilac.

(2) Na zahtjev državnog tužioca, odnosno okrivljenog određene dokazne radnje u istrazi može, u skladu sa pravilima ovog zakonika, sprovesti sudija za istragu ako posebne okolnosti očigledno ukazuju da takve radnje neće moći da se ponove na glavnom pretresu ili bi izvođenje dokaza na glavnom pretresu bilo nemoguće, odnosno znatno otežano.

(3) Ako se sudija za istragu ne saglasi sa zahtjevom iz stava 2 ovog člana, odluku o tome, u roku od 24 časa, donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(4) Istragu može sprovoditi jedno državno tužilaštvo za područje više tužilaštava (istražni centar), u skladu sa zakonom.

Dokazne radnje za čije je naređivanje isključivo nadležan sudija za istragu
Član 278

(1) Naredbu za pretresanje stana, drugih prostorija i lica, kao i naredbu za privremeno oduzimanje predmeta, na predlog državnog tužioca, donosi sudija za istragu.

(2) Na zahtjev državnog tužioca sudija za istragu donosi naredbu za sprovođenje ekshumacije leša.

(3) Ako se sudija za istragu ne saglasi sa predlogom iz stava 1 ovog člana, odnosno sa zahtjevom iz stava 2 ovog člana, odluku o tome, u roku od 24 časa, donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

Optužnica oštećenog kao tužioca
Član 287

(1) Kad oštećeni, u skladu sa članom 59 ovog zakonika, preuzima gonjenje može podići neposrednu optužnicu.

(2) Ako oštećeni ocijeni da je, prije podizanja neposredne optužnice, neophodno sprovesti određene dokazne radnje može podnijeti predlog sudiji za istragu da on te radnje i preduzme.

(3) Ako sudija za istragu prihvati predlog iz stava 2 ovog člana, bez odlaganja će preduzeti potrebne dokazne radnje i o tome obavijestiti oštećenog.

(4) Ako sudija za istragu ne prihvati predlog iz stava 2 ovog člana zatražiće da o tome odluči vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, koje je dužno da odluku o tome donese u roku od tri dana.

(5) Protiv odluke vijeća iz stava 4 ovog člana žalba nije dozvoljena.

Okončanje istrage
Član 290

(1) Državni tužilac završava istragu kad nađe da je stanje stvari u istrazi dovoljno razjašnjeno i o tome sačinjava službenu zabilješku.

(2) Državni tužilac će nakon završene istrage u roku od 15 dana podići optužnicu ili obustaviti istragu.

(3) Ako se istraga ne završi u roku od šest mjeseci, državni tužilac je dužan da odmah obavijesti neposredno višeg državnog tužioca o razlozima zbog kojih istraga nije okončana. Neposredno viši državni tužilac će preduzeti potrebne mjere da se istraga okonča.

(4) Državni tužilac će naredbom obustaviti istragu, ako u toku istrage ili po njenom okončanju nađe da:

1) djelo koje se stavlja na teret okrivljenom nije krivično djelo ili krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti;

2) je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem;

3) postoje druge okolnosti koje trajno isključuju krivično gonjenje;

4) ne postoje dokazi iz kojih proizilazi osnovana sumnja da je okrivljeni učinio krivično djelo.

(5) Naredba iz stava 4 ovog člana će se u roku od osam dana dostaviti oštećenom, zajedno sa uputstvom da u roku od 30 dana od dana kad mu je naredba dostavljena može preuzeti krivično gonjenje podizanjem neposredne optužnice. Naredba se dostavlja i okrivljenom i njegovom braniocu.

Kontrola optužnice
Član 293

(1) Optužnica se dostavlja sudu radi kontrole i potvrđivanja.

(2) Kontrolu i potvrđivanje optužnice za krivična djela za koja u prvom stepenu sudi sudija pojedinac vrši predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, a za krivična djela za koja sudi vijeće kontrolu i potvrđivanje optužnice vrši vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(3) Po prijemu optužnice predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u roku od 15 dana, zakazuje ročište radi ispitivanja i ocjene zakonitosti i opravdanosti optužnice. Na ročište se poziva tužilac, okrivljeni i branilac i u pozivu se upozoravaju da će se ročište održati i u njihovom odsustvu ukoliko se na uredan poziv ne odazovu.

(4) Predsjednik vijeća, nakon što provjeri da li su se svi pozvani odazvali na poziv i da li su im pozivi uredno uručeni, otvara ročište i upoznaje prisutne sa optužnicom koja je sudu dostavljena radi kontrole i potvrđivanja. Tužilac iznosi dokaze na kojima se optužnica zasniva, a okrivljeni i branilac mogu da ukažu na propuste u istrazi ili na nezakonite dokaze ili da nema dovoljno dokaza za osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično djelo koje je predmet optužbe, kao i da ukažu na dokaze koji idu u korist okrivljenom.

(5) Ročište će se održati i kad se poziv okrivljenom nije mogao uručiti na njegovu do tada poznatu adresu.

(6) Kad sud utvrdi da postoje greške ili nedostaci u optužnici iz člana 292 ovog zakonika ili u samom postupku ili je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala opravdanost optužnice vratiće optužnicu da se zapaženi nedostaci otklone ili da se istraga dopuni, odnosno sprovede. Tužilac je dužan da, u roku od tri dana od dana kad mu je saopštena odluka suda, podnese ispravljenu optužnicu ili da u roku od dva mjeseca dopuni istragu ili je sprovede. Iz opravdanih razloga, na zahtjev tužioca, ovaj rok se može produžiti. Ako državni tužilac propusti rok, dužan je da o razlozima propuštanja obavijesti neposredno više državno tužilaštvo. Ako

oštećeni kao tužilac propusti pomenuti rok, smatraće se da je odustao od gonjenja i postupak će se obustaviti.

(7) Ako je potrebno bolje razjašnjenje stvari da bi se ispitala opravdanost optužnice oštećenog kao tužioca, sud će optužnicu dostaviti sudiji za istragu da u roku od dva mjeseca preduzme određene dokazne radnje.

(8) Ako sud utvrdi da je za krivično djelo koje je predmet optužbe nadležan drugi sud, oglasiće nenadležnim sud kojem je podnesena optužnica i po pravosnažnosti rješenja uputiće predmet nadležnom sudu.

(9) Ako sud utvrdi da se u spisima nalaze zapisnici ili obavještenja iz člana 211 ovog zakonika, donijeće rješenje o njihovom izdvajanju iz spisa. Protiv ovog rješenja dozvoljena je posebna žalba o kojoj odlučuje vijeće neposredno višeg suda. Po pravosnažnosti rješenja, predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika obezbijediće da se izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvore u poseban omot i predaju sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavještenja se ne mogu razgledati niti se mogu koristiti u krivičnom postupku.

Nevezanost za pravnu ocjenu djela
Član 295

Prilikom donošenja rješenja iz člana 293 stav 8 i člana 294 ovog zakonika sud nije vezan za pravnu ocjenu djela koju je tužilac naveo u optužnici.

Potvrđivanje optužnice
Član 296

(1) Ako ne donese rješenje iz člana 293 stav 8 i člana 294 ovog zakonika, sud će u roku od osam dana, a u složenim predmetima u roku od 15 dana od dana održavanja ročišta iz člana 293 stav 3 ovog zakonika, donijeti rješenje kojim se optužnica potvrđuje.

(2) Donošenjem rješenja o potvrđivanju optužnica stupa na pravnu snagu.

(3) U istom rješenju sud će odlučiti i o predlozima za spajanje ili razdvajanje

Žalba na odluku
Član 297

(1) Protiv odluke suda iz člana 293 stav 8 ovog zakonika žalba je dozvoljena, a protiv odluka iz člana 294 ovog zakonika žalbu može izjaviti tužilac i oštećeni. Protiv ostalih odluka suda donesenih povodom kontrole optužnice žalba nije dozvoljena.

(2) Ako je protiv odluke suda žalbu izjavio samo oštećeni, a žalba bude usvojena smatraće se da je izjavljivanjem žalbe oštećeni preuzeo gonjenje.

Podizanje optužnice i pritvor
Član 298

(1) Ako je u optužnici predloženo da se protiv okrivljenog odredi pritvor ili da se pusti na slobodu, o tome rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika odmah, a najkasnije u roku od 48 časova.

(2) Ako se okrivljeni nalazi u pritvoru, a u optužnici nije predloženo da se pusti na slobodu, vijeće iz stava 1 ovog člana će po službenoj dužnosti, u roku od tri dana od dana prijema optužnice, ispitati da li još postoje razlozi za pritvor i donijeti rješenje o produženju ili ukidanju pritvora. Žalba protiv ovog rješenja ne zadržava izvršenje rješenja.

Dostavljanje optužnice okrivljenom
Član 299

(1) Sud dostavlja optužnicu okrivljenom koji je na slobodi bez odlaganja, a ako se nalazi u pritvoru, u roku od 24 časa od potvrđivanja optužnice.

(2) Ako je protiv okrivljenog određen pritvor rješenjem suda iz člana 298 ovog zakonika, optužnica se predaje okrivljenom prilikom njegovog lišavanja slobode, zajedno sa rješenjem kojim se određuje pritvor.

Zaključivanje sporazuma o priznanju krivice

Član 300

(1) Za krivična djela za koja se goni po službenoj dužnosti, osim krivičnih djela terorizma i ratnih zločina, osumnjičenom, okrivljenom i braniocu može se dati predlog za zaključenje sporazuma o priznanju krivice, odnosno osumnjičeni, okrivljeni i branilac mogu državnom tužiocu predložiti zaključenje takvog sporazuma.

(2) Kad se uputi predlog iz stava 1 ovog člana, stranke i branilac mogu pregovarati o uslovima priznanja krivice za krivično djelo, odnosno krivična djela koja se osumnjičenom, odnosno okrivljenom stavljaju na teret.

(3) Sporazum o priznanju krivice mora biti zaključen u pisanom obliku i potpisan od stranaka i branioca, a može se podnijeti najkasnije na prvom ročištu za održavanje glavnog pretresa pred prvostepenim sudom.

(4) Sporazum o priznanju krivice podnosi se, ako optužnica još nije podignuta, odnosno nije podnijet optužni predlog ili privatna tužba predsjedniku vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, a nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe predsjedniku vijeća.

(5) Ako je sporazum o priznanju krivice zaključen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, državni tužilac će zajedno sa sporazumom dostaviti sudu i optužnicu, odnosno optužni predlog koji čini sastavni dio ovog sporazuma.

(6) Na optužnicu, odnosno optužni predlog iz stava 5 ovog člana, ne primjenjuju se odredbe o kontroli optužnice, odnosno odredbe o prethodnom ispitivanju optužnog predloga.

Odlučivanje o sporazumu o priznanju krivice

Član 302

(1) O sporazumu o priznanju krivice odlučuje sud koji sporazum rješenjem može odbaciti, odbiti ili usvojiti.

(2) Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen prije podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, o njemu odlučuje predsjednik vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(3) Kad je sporazum o priznanju krivice podnesen nakon podizanja optužnice, odnosno podnošenja optužnog predloga ili privatne tužbe, o njemu odlučuje predsjednik vijeća.

(4) Predsjednik vijeća će sporazum o priznanju krivice odbaciti ako je podnesen po isteku roka iz člana 300 stav 3 ovog zakonika. Protiv rješenja o odbacivanju sporazuma o priznanju krivice žalba nije dozvoljena.

(5) Sud o sporazumu o priznanju krivice odlučuje, bez odlaganja, na ročištu kojem prisustvuju državni tužilac, okrivljeni i branilac, a o ročištu se obavještavaju oštećeni i njegov punomoćnik.

(6) Na održavanje ročišta iz stava 5 ovog člana primjenjivaće se odredbe čl. 313 do 316 ovog zakonika.

(7) Sud će rješenjem odbaciti sporazum o priznanju krivice ako na ročište nije došao uredno pozvani okrivljeni. Protiv rješenja o odbacivanju sporazuma o priznanju krivice žalba nije dozvoljena.

(8) Sud će rješenjem usvojiti sporazum o priznanju krivice i donijeti odluku koja odgovara sadržini sporazuma, ako utvrdi:

1) da je okrivljeni svjesno i dobrovoljno priznao krivično djelo, odnosno krivična djela koja su predmet optužbe, da je priznanje u skladu sa dokazima sadržanim u spisima predmeta i da je isključena mogućnost priznanja okrivljenog u zabludi;

2) da je sporazum zaključen u skladu sa članom 301 ovog zakonika;

3) da okrivljeni potpuno razumije posljedice zaključenog sporazuma, a naročito da se odriče prava na suđenje i prava na žalbu protiv odluke suda donesene na osnovu sporazuma;

4) da sporazumom nijesu povrijeđena prava oštećenog i

5) da je sporazum u skladu sa interesima pravičnosti, a sankcija odgovara svrsi izricanja krivičnih sankcija.

(9) Kad nije ispunjen jedan ili više uslova iz stava 8 ovog člana, sud će donijeti rješenje kojim se sporazum o priznanju krivice odbija, a priznanje okrivljenog dato u sporazumu ne može se

koristiti kao dokaz u krivičnom postupku. Sporazum i sve spise predmeta koji čine sastavni dio sporazuma uništava predsjednik vijeća, o čemu sačinjava zapisnik.

(10) Rješenje kojim se sporazum o priznanju krivice usvaja, odbacuje ili odbija sud unosi u zapisnik. Protiv rješenja kojim se sporazum o priznanju krivice usvaja žalbu može izjaviti oštećeni, a protiv rješenja kojim se sporazum odbija državni tužilac i okrivljeni.

(11) O žalbi iz stava 10 ovog člana odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, u čijem sastavu ne može biti sudija koji je donio rješenje iz stava 10 ovog člana.

Saslušanje svjedoka i vještaka van glavnog pretresa
Član 310

(1) Ako se sazna da neki svjedok ili vještak koji je pozvan na glavni pretres, a još nije saslušan, neće moći da dođe na glavni pretres zbog dugotrajne bolesti ili zbog drugih smetnji, može se saslušati u mjestu gdje se nalazi.

(2) Svjedoka, odnosno vještaka saslušaće i po potrebi uzeti zakletvu predsjednik vijeća ili sudija-član vijeća ili će se njegovo saslušanje obaviti preko sudije za istragu suda na čijem se području svjedok, odnosno vještak nalazi.

(3) O vremenu i mjestu saslušanja obavijestiće se stranke i oštećeni, ako je s obzirom na hitnost postupka to moguće. Ako je optuženi u pritvoru, o potrebi njegovog prisustvovanja saslušanju odlučuje predsjednik vijeća. Kad stranke i oštećeni prisustvuju saslušanju imaju prava iz člana 282 stav 7 ovog zakonika.

Odlaganje glavnog pretresa
Član 311

Predsjednik vijeća može naredbom, iz važnih razloga, na predlog stranaka i branioca ili po službenoj dužnosti, odložiti dan glavnog pretresa, najduže do 15 dana. O odlaganju će se odmah obavijestiti sva pozvana lica.

Isključenje javnosti
Član 314

Od otvaranja zasijedanja do završetka glavnog pretresa vijeće može, u svako doba, po službenoj dužnosti ili po predlogu stranaka, ali uvijek po njihovom saslušanju, isključiti javnost za cio glavni pretres ili jedan njegov dio, ako je to potrebno radi čuvanja tajne, čuvanja javnog reda, zaštite morala, zaštite interesa maloljetnog lica ili zaštite ličnog ili porodičnog života okrivljenog ili oštećenog.

Ograničena javnost
Član 315

(1) Isključenje javnosti ne odnosi se na stranke, oštećenog, njihove zastupnike, punomoćnike i branioca.

(2) Vijeće može dozvoliti da glavnom pretresu na kojem je javnost isključena prisustvuju pojedina službena lica i naučni radnici, a na zahtjev optuženog, može to dozvoliti i njegovom bračnom drugu i njegovim bliskim srodnicima i licu sa kojim živi u vanbračnoj zajednici.

(3) Predsjednik vijeća će upozoriti lica koja prisustvuju glavnom pretresu na kojem je javnost isključena da su dužna da kao tajnu čuvaju sve što su na pretresu saznala i ukazaće im da odavanje tajne predstavlja krivično djelo.

Nedolazak optuženog na glavni pretres i suđenje u odsustvu
Član 324

(1) Ako je optuženi uredno pozvan, a ne dođe na glavni pretres niti svoj izostanak opravda, vijeće će narediti da se prinudno dovede. Ako se dovođenje ne bi moglo odmah izvršiti, sud će odlučiti da se održavanje glavnog pretresa odloži i narediti da se optuženi na naredni pretres prinudno dovede. Ako do privođenja optuženi opravda izostanak, predsjednik vijeća će opozvati naredbu o prinudnom dovođenju.

(2) Optuženom se može suditi u odsustvu samo ako je u bjekstvu ili na drugi način nije dostižan državnim organima, a postoje naročito važni razlozi da mu se sudi iako je odsutan.

(3) Rješenje o suđenju u odsustvu optuženog donosi vijeće na predlog državnog tužioca. Žalba ne zadržava izvršenje rješenja.

Nedolazak branioca
Član 325

(1) Ako na glavni pretres ne dođe branilac koji je uredno pozvan, a ne obavijesti sud o razlogu spriječenosti čim je za ovaj razlog saznao ili ako branilac, bez odobrenja, napusti glavni pretres, optuženi će se pozvati da odmah uzme drugog branioca. Ako optuženi to ne učini, vijeće može odlučiti da se glavni pretres održi i bez prisustva branioca, ako se optuženi sa tim saglasi. Ako u slučaju obavezne odbrane ne postoji mogućnost da optuženi odmah uzme drugog branioca, odnosno da ga sud postavi bez štete za odbranu, glavni pretres će se odložiti.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana, branilac je dužan da bez odlaganja dostavi sudu dokaz o spriječenosti da dođe na glavni pretres.

(3) Pod opravdanom spriječenošću branioca da dođe na glavni pretres u smislu stava 1 ovog člana, ne može se smatrati spriječenost koja traje duže vrijeme niti zauzetost branioca u drugom sudskom predmetu. U tim slučajevima branilac je dužan da obezbijedi zamjenu iz reda advokata.

(4) Uredno pozvanog branioca čiji je neopravdani nedolazak doveo do odlaganja glavnog pretresa vijeće će kazniti novčanom kaznom do 1.000 € i obavezati da plati troškove odlaganja glavnog pretresa. Rješenje o tome sa kratkim obrazloženjem unosi se u zapisnik o glavnom pretresu.

Održavanje odloženog glavnog pretresa
Član 329

(1) Glavni pretres koji je odložen mora iznova početi, ako se izmijenio sastav vijeća.

(2) Nakon saslušanja stranaka u slučaju iz stava 1 ovog člana, vijeće može odlučiti da se svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne preduzima novi uviđaj. U tom slučaju, pročitaće se iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu kao i zapisnik o uviđaju.

(3) Ako se glavni pretres koji je bio odložen drži pred istim vijećem, on će se nastaviti, a predsjednik vijeća će ukratko iznijeti tok ranijeg glavnog pretresa, ali i u ovom slučaju vijeće može odrediti da glavni pretres počne iznova.

(4) Ako se glavni pretres održava pred drugim predsjednikom vijeća, glavni pretres mora iznova početi i svi dokazi se moraju ponovo izvesti.

Način vođenja zapisnika
Član 331

(1) O glavnom pretresu vodi se zapisnik u koji se, u bitnom, unosi sadržaj rada i cio tok glavnog pretresa.

(2) Predsjednik vijeća može narediti da se cio tok glavnog pretresa ili pojedini njegovi djelovi bilježe stenografski. Stenografske zabilješke će se u roku od 48 časova prepisati, pregledati i priključiti zapisniku.

(3) Na audio ili audiovizuelno snimanje toka glavnog pretresa primjenjuju se odredbe člana 212 ovog zakonika.

(4) Predsjednik vijeća može, po predlogu stranke ili po službenoj dužnosti, narediti da se u zapisnik doslovno unesu izjave koje smatra naročito važnim.

(5) Ako je potrebno, a naročito ako se u zapisnik doslovno unose izjave nekog lica, predsjednik vijeća može narediti da se taj dio zapisnika odmah pročita, a pročitaće se i u slučaju kad to zahtijeva stranka, branilac ili lice čija se izjava unosi u zapisnik.

Saslušanje svjedoka i vještaka
Član 347

(1) Prilikom saslušanja svjedoka i vještaka na glavnom pretresu shodno će se primjenjivati odredbe ovog zakonika koje važe za njihovo saslušanje.

(2) Svjedok koji nije saslušan neće, po pravilu, prisustvovati izvođenju dokaza.

(3) Ako se kao svjedok saslušava maloljetno lice, vijeće može odlučiti da se za vrijeme njegovog saslušanja isključi javnost.

(4) Ako maloljetno lice prisustvuje glavnom pretresu kao svjedok ili oštećeni, udaljiće se iz sudnice čim njegovo prisustvo nije više potrebno.

Izuzeci od neposrednog izvođenja dokaza
Član 356

(1) Osim u slučajevima koji su posebno propisani ovim zakonikom, zapisnici o iskazima svjedoka, saoptuženih ili već osuđenih učesnika u krivičnom djelu, kao i zapisnici ili druga pismena o nalazu i mišljenju vještaka mogu se, po odluci vijeća, pročitati ako:

1) je saslušano lice umrlo, duševno oboljelo ili se ne može pronaći ili je njegov dolazak pred sud nemoguć ili znatno otežan zbog starosti, bolesti i drugih važnih razloga;

2) svjedoci ili vještaci, bez zakonskih razloga, odbiju da daju iskaz na glavnom pretresu;

3) se stranke saglase da se pročita zapisnik o iskazima već saslušanih svjedoka, odnosno zapisnik o nalazu i mišljenju vještaka;

4) se u toku glavnog pretresa okrivljeni koristi pravom da ne iznosi svoju odbranu ili da odgovara na postavljena pitanja, zapisnik o iskazu okrivljenog koji je dat u istrazi može se po odluci vijeća pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu samo ako je okrivljeni prilikom saslušanja u istrazi bio upozoren u skladu sa članom 100 stav 2 ovog zakonika, ali se presuda ne može zasnivati samo na ovom dokazu.

(2) Izuzetno, bez saglasnosti stranaka, ali po njihovom saslušanju, vijeće može odlučiti da se pročita zapisnik o saslušanju svjedoka ili vještaka na ranijem glavnom pretresu, koji je održan pred istim predsjednikom vijeća, ako je svjedok ili vještak na ranijem glavnom pretresu saslušan na sve okolnosti i ako bi njihovo ponovno pozivanje vodilo samo odugovlačenju krivičnog postupka.

(3) U slučajevima iz stava 1 ovog člana biće reprodukovan i audio, odnosno audiovizuelni snimak saslušanja ako je saslušanje zabilježeno u skladu sa članom 212 ovog zakonika.

(4) Zapisnici o ranijem saslušanju lica koja su oslobođena od dužnosti svjedočenja iz člana 109 stav 1 ovog zakonika ne smiju se pročitati, ako ta lica nijesu uopšte pozvana na glavni pretres ili su na glavnom pretresu, prije prvog saslušanja, izjavila da neće da svjedoče. Po završenom dokaznom postupku vijeće će odlučiti da se ovi zapisnici izdvoje iz spisa i odvojeno čuvaju u skladu sa članom 211 ovog zakonika. Ovako će vijeće postupati i u pogledu drugih zapisnika i obavještenja navedenih iz člana 211 ovog zakonika, ako nije ranije donesena odluka o njihovom izdvajanju. Protiv rješenja o izdvajanju zapisnika i obavještenja dozvoljena je posebna žalba. Po pravosnažnosti rješenja, izdvojeni zapisnici i obavještenja zatvaraju se u poseban omot i predaju sudiji za istragu radi čuvanja odvojeno od ostalih spisa i ne mogu se razgledati ni koristiti u postupku. Zapisnici i obavještenja moraju biti izdvojeni prije nego što se spisi, povodom žalbe protiv presude, dostave višem sudu.

(5) Razlozi zbog kojih se čitaju zapisnik i druga pismena navešće se u zapisnik o glavnom pretresu, a prilikom čitanja će se saopštiti da li je svjedok ili vještak zaklet.

Vrijeme, mjesto i način objavljivanja presude
Član 375

(1) Nakon što sud izrekne presudu, predsjednik vijeća će je odmah objaviti. Ako sud nije u mogućnosti da istog dana po završetku glavnog pretresa izrekne presudu, odložiće objavljivanje presude najduže za tri dana i odrediće vrijeme i mjesto objavljivanja presude. Ako presuda ne bude objavljena u roku od tri dana od završetka glavnog pretresa, predsjednik vijeća je dužan da odmah po isteku roka o tome obavijesti predsjednika suda i saopšti mu razloge.

(2) Predsjednik vijeća će u prisustvu stranaka, njihovih zakonskih zastupnika, punomoćnika i branioca javno pročitati izreku i saopštiti ukratko razloge presude.

(3) Presuda će biti objavljena i kad stranka, zakonski zastupnik, punomoćnik ili branilac nije prisutan. Vijeće može narediti da optuženom koji je odsutan presudu usmeno saopšti predsjednik vijeća ili da mu se presuda samo dostavi.

(4) Ako je javnost na glavnom pretresu bila isključena, izreka presude će se pročitati na javnom zasijedanju. Vijeće će odlučiti da li će isključiti javnost prilikom saopštavanja razloga presude.

(5) Svi prisutni saslušaće čitanje izreke presude stojeći.

Pritvor nakon izricanja presude
Član 376

(1) Kad izrekne presudu na kaznu zatvora ispod pet godina, vijeće će optuženom koji se brani sa slobode odrediti pritvor ako postoje razlozi iz člana 175 stav 1 tač. 1 i 3 ovog zakonika, a optuženom kome je presudom prvostepenog suda izrečena kazna zatvora od pet godina ili teža kazna i ako postoje razlozi iz člana 175 stav 1 tačka 4. Optuženom koji se nalazi u pritvoru vijeće će ukinuti pritvor, ako za pritvor više ne postoje razlozi zbog kojih je bio određen.

(2) Vijeće će ukinuti pritvor i narediti da se optuženi pusti na slobodu, ako je oslobođen od optužbe ili je optužba odbijena ili ako je oglašen krivim, a oslobođen od kazne ili je osuđen samo na novčanu kaznu, odnosno na kaznu rada u javnom interesu ili mu je izrečena uslovna osuda ili sudska opomena ili je zbog uračunavanja pritvora ili drugog oblika lišenja slobode kaznu već izdržao ili je optužba odbačena u skladu sa članom 367 ovog zakonika, osim zbog stvarne nenadležnosti.

(3) Za određivanje ili ukidanje pritvora poslije objavljivanja presude, do njene pravosnažnosti, primjenjivaće se odredba stava 1 ovog člana. Odluku donosi vijeće prvostepenog suda iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(4) Prije donošenja rješenja kojim se određuje ili ukida pritvor u slučajevima iz st. 1 i 3 ovog člana, pribaviće se mišljenje državnog tužioca kad se postupak vodi po njegovoj optužbi.

(5) Ako se optuženi već nalazi u pritvoru, a vijeće nađe da još postoje razlozi zbog kojih je pritvor bio određen ili da postoje razlozi iz stava 1 ovog člana, donijeće posebno rješenje o produženju pritvora. Posebno rješenje vijeće donosi i kad treba odrediti ili ukinuti pritvor. Žalba protiv rješenja ne zadržava izvršenje rješenja, a o žalbi sud odlučuje u roku od tri dana.

(6) Pritvor koji je određen ili produžen u skladu sa st. 1 do 5 ovog člana može trajati do pravosnažnosti presude, a najduže dok ne istekne vrijeme trajanja kazne izrečene u prvostepenoj presudi.

(7) Na zahtjev optuženog koji se poslije izricanja kazne zatvora nalazi u pritvoru, predsjednik vijeća može optuženog uputiti na izdržavanje kazne i prije pravosnažnosti presude.

(8) Ako je presuda donesena na osnovu sporazuma o priznanju krivice, optuženi koji se nalazi u pritvoru upućuje se na izdržavanje kazne zatvora, ako je vrijeme provedeno u pritvoru kraće od dužine izrečene kazne zatvora.

Rok za izradu presude i subjekti kojima se presuda dostavlja
Član 378

(1) Presuda koja je objavljena mora se pisano izraditi i otpremiti u roku od mjesec dana po objavljivanju, a u složenim stvarima, izuzetno u roku od dva mjeseca. Ako presuda nije izrađena u tim rokovima, predsjednik vijeća je dužan da pisano obavijesti predsjednika suda zbog čega to nije učinjeno. Predsjednik suda će preduzeti mjere da se presuda što prije izradi.

(2) Presudu potpisuju predsjednik vijeća i zapisničar.

(3) Ovjereni prepis presude dostaviće se tužiocu, kao i optuženom i braniocu saglasno članu 195 ovog zakonika. Ako se optuženi nalazi u pritvoru, ovjereni prepisi presude moraju biti poslati u rokovima predviđenim u stavu 1 ovog člana.

(4) Optuženom, privatnom tužiocu i oštećenom kao tužiocu daje se pouka o pravu na žalbu.

(5) Ovjereni prepis presude sa poukom o pravu na žalbu sud će dostaviti oštećenom, ako ima pravo na žalbu, licu kome je tom presudom izrečena mjera bezbjednosti oduzimanje predmeta, kao i pravnom licu prema kojem je izrečeno oduzimanje imovinske koristi. Oštećenom koji nema pravo na žalbu prepis presude će se dostaviti u slučaju iz člana 60 stav 2 ovog zakonika, sa poukom o pravu na traženje povraćaja u pređašnje stanje. Pravosnažna presuda će se dostaviti oštećenom, ako on to zahtijeva.

(6) Ako je sud, primjenom odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za krivična djela u sticaju, izrekao kaznu, uzimajući u obzir i presude koje su donijeli i drugi sudovi, dostaviće ovjereni prepis pravosnažne presude tim sudovima.

Subjekti žalbe
Član 382

(1) Žalbu mogu izjaviti stranke, branilac, zakonski zastupnik optuženog i oštećeni.

(2) U korist optuženog žalbu mogu izjaviti i njegov bračni drug, srodnik po krvi u pravoj liniji, usvojilac, usvojenik, brat, sestra, hranilac i lice sa kojim živi u vanbračnoj zajednici. Rok za žalbu i u tom slučaju teče od dana kad je optuženom, odnosno njegovom braniocu dostavljen prepis presude.

(3) Državni tužilac može izjaviti žalbu na štetu ili u korist optuženog.

(4) Oštećeni može pobijati presudu samo zbog odluke suda o troškovima krivičnog postupka, osim kad je državni tužilac preuzeo gonjenje od oštećenog kao tužioca u skladu sa članom 62 stav 2 ovog zakonika ili je donesena oslobađajuća presuda, kad oštećeni može izjaviti žalbu zbog svih osnova iz člana 385 ovog zakonika.

(5) Žalbu može izjaviti i lice kome je izrečena mjera bezbjednosti oduzimanje predmeta ili od koga je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(6) Branilac i lica iz stava 2 ovog člana mogu izjaviti žalbu i bez posebnog ovlašćenja optuženog, ali ne i protiv njegove volje, osim kad je optuženom izrečena najduža kazna zatvora.

Podnošenje žalbe
Član 390

(1) Žalba se podnosi sudu koji je izrekao prvostepenu presudu u dovoljnom broju primjeraka za sud, kao i za protivnu stranku i branioca.

(2) Neblagovremenu i nedozvoljenu žalbu u smislu čl. 404 i 405 ovog zakonika odbaciće rješenjem predsjednik vijeća prvostepenog suda.

Sjednica vijeća
Član 393

(1) O sjednici vijeća obavijestiće se ovlašćeni tužilac, optuženi ili njegov branilac koji je u roku predviđenom za žalbu ili za odgovor na žalbu zahtijevao da bude obaviješten o sjednici ili je predložio održavanje pretresa pred drugostepenim sudom u skladu sa članom 395 ovog zakonika. Predsjednik vijeća ili vijeće može odlučiti da se o sjednici vijeća obavijeste stranke i kad nijesu to zahtijevale ili da se o sjednici obavijesti i stranka koja to nije zahtijevala, ako bi njihovo prisustvo bilo korisno za razjašnjenje stvari.

(2) Ako se o sjednici vijeća obavještava optuženi koji je u pritvoru ili na izdržavanju kazne zatvora, predsjednik vijeća narediće da se obezbijedi njegovo prisustvo.

(3) Sjednica vijeća počinje izvještajem sudije izvjestioca o stanju stvari. Vijeće može od stranaka koje prisustvuju sjednici zatražiti potrebna objašnjenja u vezi sa žalbenim navodima. Stranke mogu predložiti da se radi dopune izvještaja pročitaju pojedini spisi i mogu, po dozvoli predsjednika vijeća, dati potrebna objašnjenja za svoje stavove iz žalbe, odnosno odgovora na žalbu, ne ponavljajući ono što je sadržano u izvještaju.

(4) Nedolazak stranaka koje su uredno obaviještene ne sprečava održavanje sjednice vijeća. Ako optuženi nije obavijestio sud o promjeni boravišta ili adrese stana, može se održati sjednica vijeća, iako optuženi o sjednici nije bio obaviješten.

(5) Na sjednici vijeća kojoj prisustvuju stranke javnost se može isključiti, odnosno ograničiti pod uslovima iz čl. 314 i 315 ovog zakonika.

(6) Zapisnik o sjednici vijeća priključuje se spisima prvostepenog i drugostepenog suda.

(7) Rješenja iz čl. 404 i 405 ovog zakonika mogu se donijeti i bez obavještavanja stranaka o sjednici vijeća.

Odlučivanje na sjednici vijeća ili na pretresu
Član 394

(1) Drugostepeni sud donosi odluku na sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa.
(2) Vijeće drugostepenog suda odlučuje da li će održati pretres, osim ako je drukčije određeno ovim zakonikom.

Pretres pred drugostepenim sudom i pozivanje određenih lica
Član 395

(1) Pretres pred drugostepenim sudom održaće se samo ako je potrebno da se, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, izvedu novi dokazi ili ponove ranije izvedeni dokazi i ako postoje opravdani razlozi da se predmet ne vrati prvostepenom sudu na ponovni glavni pretres.
(2) Na pretres pred drugostepenim sudom pozivaju se optuženi i njegov branilac, tužilac, oštećeni, zakonski zastupnici i punomoćnici oštećenog, oštećenog kao tužioca i privatnog tužioca, kao i svjedoci i vještaci za koje sud odluči da se saslušaju.
(3) Ako je optuženi u pritvoru, predsjednik vijeća drugostepenog suda preduzeće potrebne mjere da se optuženi dovede na pretres.
(4) Ako oštećeni kao tužilac ili privatni tužilac ne dođe na pretres pred drugostepenim sudom, neće se primijeniti odredba člana 323 stav 2 ovog zakonika.

Granice ispitivanja
Član 398

(1) Drugostepeni sud ispituje presudu u onom dijelu koji se pobija žalbom, a po službenoj dužnosti mora ispitati da li:
1) postoji povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 ovog zakonika;
2) je na štetu optuženog povrijeđen Krivični zakonik u smislu člana 387 ovog zakonika.
(2) Ako žalba izjavljena u korist optuženog ne sadrži osnov za pobijanje presude iz člana 385 ovog zakonika i obrazloženje žalbe, drugostepeni sud će se ograničiti na ispitivanje povreda iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana, kao i na ispitivanje odluke o kazni, mjerama bezbjednosti i oduzimanju imovinske koristi iz člana 389 ovog zakonika.

Drugostepene odluke
Član 403

(1) Drugostepeni sud može, na sjednici vijeća ili na osnovu održanog pretresa:
1) odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu;
2) odbiti žalbu kao neosnovanu i potvrditi presudu prvostepenog suda;
3) ukinuti presudu prvostepenog suda i uputiti predmet prvostepenom sudu na ponovno suđenje;
4) preinačiti prvostepenu presudu.
(2) O svim žalbama protiv iste presude drugostepeni sud odlučuje jednom odlukom.

Odlučivanje o žalbi na rješenje
Član 417

(1) O žalbi na rješenje prvostepenog suda odlučuje drugostepeni sud u sjednici vijeća, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.
(2) O žalbi na rješenje sudije za istragu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika, ako ovim zakonikom nije drukčije određeno.
(3) Rješavajući o žalbi sud može rješenjem odbaciti žalbu kao neblagovremenu ili kao nedozvoljenu, odbiti žalbu kao neosnovanu ili uvažiti žalbu i rješenje preinačiti ili ukinuti i, po potrebi, predmet uputiti na ponovno odlučivanje.
(4) Ispitujući žalbu sud će, po službenoj dužnosti, paziti da li postoje povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 386 stav 1 ovog zakonika.

Sadržaj zahtjeva i sud nadležan za odlučivanje o zahtjevu
Član 427

(1) O zahtjevu za ponavljanje krivičnog postupka odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika suda koji je u ranijem postupku sudio u prvom stepenu.

(2) U zahtjevu se mora navesti po kojem se zakonskom osnovu traži ponavljanje i kojim se dokazima potkrjepljuju činjenice na kojima se zahtjev zasniva. Ako zahtjev ne sadrži ove podatke, sud će pozvati podnosioca da u određenom roku zahtjev dopuni.

(3) Prilikom rješavanja o zahtjevu, u vijeću po mogućnosti neće učestvovati sudija koji je učestvovao u donošenju presude u ranijem postupku.

Ponavljanje postupka kad je suđenje obavljeno u odsustvu okrivljenog
Član 431

(1) Krivični postupak u kojem je neko lice osuđeno u odsustvu u skladu sa članom 324 st. 2 i 3 ovog zakonika, ponoviće se i mimo uslova propisanih članom 424 ovog zakonika, ako:

1) osuđeni i njegov branilac podnesu zahtjev za ponavljanje postupka u roku od šest mjeseci od dana kad se steknu uslovi da se osuđenom sudi u njegovom prisustvu;

2) je njegovo izdavanje strana država odobrila pod uslovom da se postupak ponovi.

(2) Po isteku roka iz stava 1 tačka 1 ovog člana ponavljanje postupka je dozvoljeno samo pod uslovima iz čl. 424 i 426 ovog zakonika.

(3) U rješenju kojim se dozvoljava ponavljanje krivičnog postupka u slučajevima iz stava 1 ovog člana sud će odrediti da se osuđenom dostavi optužnica ako mu ranije nije dostavljena, a može odrediti da se predmet vrati u postupak istrage, odnosno da se sprovede istraga ako je nije bilo.

(4) Prilikom izricanja nove presude u slučajevima iz stava 1 ovog člana sud je vezan zabranom iz člana 400 ovog zakonika.

Pritvor u skraćenom postupku
Član 448

(1) Pritvor se može odrediti, u cilju nesmetanog vođenja krivičnog postupka, protiv lica za koje postoji osnovana sumnja da je učinilo krivično djelo, ako:

1) se krije ili se ne može utvrditi njegov identitet ili postoje druge okolnosti koje očigledno ukazuju na opasnost od bjekstva;

2) posebne okolnosti ukazuju da će okrivljeni dovršiti pokušano krivično djelo ili izvršiti krivično djelo kojim prijeti ili ponoviti krivično djelo;

3) postoje okolnosti koje ukazuju da će okrivljeni uništiti, sakriti, izmijeniti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog djela ili da će ometati postupak uticanjem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače;

4) uredno pozvani okrivljeni izbjegava da dođe na glavni pretres.

(2) Prije podnošenja optužnog predloga pritvor može trajati samo onoliko koliko je potrebno da se sprovedu dokazne radnje, ali ne duže od 30 dana. O žalbi protiv rješenja o pritvoru rješava vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika.

(3) Na određivanje, produženje i ukidanje pritvora od predaje optužnog predloga do izricanja prvostepene presude primjenjuju se shodno odredbe člana 179 ovog zakonika, pri čemu je vijeće dužno da svakih mjesec dana ispita da li postoje razlozi za pritvor.

(4) Kad se okrivljeni nalazi u pritvoru sud je dužan da postupa sa naročitom hitnošću.

Tok pretresa
Član 458

(1) Glavni pretres počinje objavljivanjem glavne sadržine optužnog predloga ili privatne tužbe. Započeti glavni pretres završiće se, po mogućnosti, bez prekidanja.

(2) U slučaju potpunog priznanja okrivljenog datog na glavnom pretresu sud će, uz saglasan predlog stranaka, prekinuti dokazni postupak i preći na izricanje krivične sankcije, osim ako posumnja u istinitost priznanja.

(3) Pod uslovima iz stava 2 ovog člana sud može izreći sudsku opomenu, uslovnu osudu, novčanu kaznu, kaznu rada u javnom interesu i kaznu zatvora do jedne godine, a uz njih jednu ili više sljedećih mjera bezbjednosti: oduzimanje predmeta, zabranu upotrebe motornog vozila i oduzimanje imovinske koristi.

(4) Ako u toku ili po završetku glavnog pretresa sudija nađe da je za suđenje nadležan viši sud, dostaviće spise nadležnom državnom tužiocu. Kad utvrdi da postoji neki od razloga iz člana 367 ovog zakonika sudija će rješenjem odbaciti optužbu.

(5) Po zaključenju glavnog pretresa sud će odmah izreći presudu i objaviti je sa bitnim razlozima. Presuda se mora izraditi pisano, u roku od osam dana od dana objavljivanja.

(6) Protiv presude žalba se može izjaviti u roku od osam dana od dana dostavljanja prepisa presude.

(7) Stranke i oštećeni se mogu odreći prava na žalbu odmah po objavljivanju presude. U tom slučaju prepis presude dostaviće se stranci i oštećenom samo ako to zahtijevaju. Ako su se obje stranke i oštećeni po objavljivanju presude odrekli prava na žalbu i ako niko od njih nije zahtijevao dostavljanje presude, pisano izrađena presuda ne mora da sadrži obrazloženje.

(8) Na ukidanje pritvora poslije izricanja presude shodno će se primjenjivati odredbe člana 376 ovog zakonika.

(9) Kad sud izrekne kaznu zatvora okrivljenom se može odrediti pritvor, odnosno produženje pritvora, ako postoje razlozi iz člana 448 stav 1 ovog zakonika. U tom slučaju pritvor može trajati do pravosnažnosti presude, ali najduže dok okrivljenom ne istekne kazna zatvora koju je izrekao prvostepeni sud.

Izricanje mjere bezbjednosti obaveznog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi i obustava postupka za izricanje tih mjera

Član 471

(1) O izricanju mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi ili obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi odlučuje, poslije održanog glavnog pretresa, sud nadležan za suđenje u prvom stepenu.

(2) Pored lica koja se moraju pozvati na glavni pretres, pozvaće se kao vještaci i psihijatri iz psihijatrijske ustanove kojoj je bilo povjereno vještačenje o uračunljivosti okrivljenog. Okrivljeni će se pozvati ako je njegovo stanje takvo da može prisustvovati glavnom pretresu. O glavnom pretresu će se obavijestiti bračni drug okrivljenog i njegovi roditelji, odnosno staralac, a prema okolnostima i drugi bliski srodnici.

(3) Ako sud na osnovu sprovedenih dokaza utvrdi da je okrivljeni učinio određeno krivično djelo i da je u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio neuračunljiv odlučiće, na osnovu saslušanja pozvanih lica i nalaza i mišljenja vještaka, da li će okrivljenom izreći mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, odnosno obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi. Prilikom odlučivanja koju će od tih mjera bezbjednosti izreći sud nije vezan za predlog državnog tužioca.

(4) Ako sud nađe da okrivljeni nije bio neuračunljiv, obustaviće postupak za izricanje mjera bezbjednosti.

(5) Protiv rješenja suda mogu, u roku od osam dana od dana prijema rješenja, izjaviti žalbu sva lica iz člana 382 ovog zakonika, osim oštećenog.

Ispitivanje opravdanosti izrečenih mjera

Član 475

(1) Sud koji je izrekao mjeru bezbjednosti ispitivaće, po službenoj dužnosti, svakih devet mjeseci, da li je prestala potreba za liječenjem i čuvanjem u psihijatrijskoj ustanovi. Psihijatrijska ustanova, organ starateljstva i lice kome je izrečena mjera bezbjednosti mogu tom sudu podnijeti predlog za obustavu mjere. Po saslušanju državnog tužioca sud će ovu mjeru obustaviti i odrediti otpuštanje učinioca iz psihijatrijske ustanove, ako na osnovu mišljenja psihijatra utvrdi da je prestala potreba za liječenjem i čuvanjem u toj ustanovi, a može odrediti i njegovo obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi. Ako predlog za obustavu mjere bude odbijen može se ponovo podnijeti po proteku šest mjeseci od dana donošenja te odluke.

(2) Kad se iz psihijatrijske ustanove otpušta učinilac čija je uračunljivost bila bitno smanjena, a u toj ustanovi je proveo manje vremena nego što iznosi kazna zatvora na koju je osuđen, sud će rješenjem o otpuštanju odlučiti da li će to lice izdržati ostatak kazne ili će biti pušteno na uslovni otpust. Učiniocu koji se pušta na uslovni otpust može se izreći i mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi, ako za to postoje zakonski uslovi.

(3) Po službenoj dužnosti ili na predlog psihijatrijske ustanove u kojoj se okrivljeni liječi ili je trebalo da se liječi, a po saslušanju državnog tužioca, sud može učiniocu prema kome je primijenjena mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja na slobodi izreći mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi, ako ustanovi da se učinilac nije podvrgao liječenju ili ga je samovoljno napustio ili da je i pored liječenja ostao tako opasan za svoju okolinu da je potrebno njegovo čuvanje i liječenje u psihijatrijskoj ustanovi. Prije donošenja odluke sud će, po potrebi, pribaviti i mišljenje psihijatra, a okrivljeni će se saslušati, ako to njegovo stanje dozvoljava.

(4) Odluke iz st. 1, 2 i 3 ovog člana donosi sud na sjednici vijeća iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. O sjednici vijeća se obavještavaju državni tužilac i branilac. Prije donošenja odluke saslušaće se učinilac, ako je to potrebno i moguće.

Postupak za izricanje mjere bezbjednosti oduzimanje predmeta
Član 477

(1) Predmeti koji se u skladu sa Krivičnim zakonikom mogu oduzeti, oduzeće se i kad se krivični postupak ne završi presudom kojom se optuženi oglašava krivim, ako to zahtijevaju razlozi bezbjednosti ljudi i imovine ili razlozi morala ili ako i dalje postoji opasnost da će biti upotrijebljeni za izvršenje krivičnog djela.

(2) Posebno rješenje o tome donosi organ pred kojim se vodio postupak u času kad je postupak završen, odnosno kad je obustavljen.

(3) Rješenje o oduzimanju predmeta iz stava 1 ovog člana donosi vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika i kad je u presudi kojom je optuženi oglašen krivim propušteno da se donese ta odluka.

(4) Ovjereni prepis odluke o oduzimanju predmeta dostaviće se vlasniku predmeta, ako je vlasnik poznat.

(5) Protiv odluke iz st. 2 i 3 ovog člana vlasnik predmeta ima pravo na žalbu zbog nepostojanja zakonskog osnova za oduzimanje predmeta. Ako rješenje iz stava 2 ovog člana nije donio sud, o žalbi odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika suda koji je bio nadležan za suđenje u prvom stepenu. Ako je rješenje o oduzimanju predmeta donijelo vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika provostepenog suda u slučaju iz stava 3 ovog člana, o žalbi na to rješenje odlučuje vijeće neposredno višeg suda.

Zastara potraživanja
Član 499

(1) Pravo na naknadu štete zastarijeva za tri godine od dana pravosnažnosti prvostepene presude kojom je okrivljeni oslobođen od optužbe ili kojom je optužba odbijena, odnosno pravosnažnosti prvostepenog rješenja kojim je postupak obustavljen, a ako je povodom žalbe rješavao viši sud, od dana prijema odluke višeg suda.

(2) Prije podnošenja sudu tužbe za naknadu štete oštećeni je dužan da se zahtjevom obrati ministarstvu nadležnom za poslove pravosuđa, radi postizanja sporazuma o postojanju štete i vrsti i visini naknade.

(3) U slučaju iz člana 498 stav 1 tačka 2 ovog zakonika o zahtjevu se može rješavati samo ako ovlašćeni tužilac nije preduzeo gonjenje pred nadležnim sudom u roku od tri mjeseca od dana prijema pravosnažne odluke. Ako po isteku ovog roka ovlašćeni tužilac preduzme gonjenje, prekinuće se postupak za naknadu štete do okončanja krivičnog postupka.

Naknada štete putem tužbe
Član 500

(1) Ako zahtjev za naknadu štete ne bude usvojen ili ministarstvo nadležno za poslove pravosuđa ne donese odluku u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, oštećeni može kod nadležnog suda podnijeti tužbu za naknadu štete. Ako je postignut sporazum samo za dio zahtjeva, oštećeni može podnijeti tužbu i za preostali dio zahtjeva.

(2) Za vrijeme trajanja postupka iz stava 1 ovog člana ne teče rok zastarjelosti iz člana 499 stav 1 ovog zakonika.

(3) Tužba za naknadu štete podnosi se protiv Crne Gore.

Objavljivanje odluke iz koje proizilazi neosnovanost ranije osude u sredstvima javnog informisanja

Član 503

(1) Ako je slučaj na koji se odnosi neosnovana osuda ili neosnovano lišenje slobode nekog lica objavljen u sredstvima javnog informisanja i time bio povrijeđen ugled tog lica, sud će, na njegov zahtjev, objaviti u sredstvima javnog informisanja saopštenje o odluci iz koje proizilazi neosnovanost ranije osude, odnosno neosnovanost lišenja slobode. Ako slučaj nije objavljen u sredstvima javnog informisanja, ovakvo saopštenje će se, na zahtjev tog lica, dostaviti državnom organu, organu lokalne samouprave, privrednom društvu, drugom pravnom ili fizičkom licu kod kojeg je lice u radnom odnosu, a ako je to za njegovu rehabilitaciju potrebno i drugoj organizaciji. Poslije smrti osuđenog lica pravo na podnošenje ovog zahtjeva pripada njegovom bračnom drugu, djeci, roditeljima, braći i sestrama.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti i ako nije podnesen zahtjev za naknadu štete.

(3) Pored uslova iz člana 493 ovog zakonika, zahtjev iz stava 1 ovog člana može se podnijeti i kad je povodom vanrednog pravnog lijeka izmijenjena pravna kvalifikacija djela, ako je usljed pravne kvalifikacije u ranijoj presudi bio teže povrijeđen ugled osuđenog lica.

(4) Zahtjev iz st. 1, 2 i 3 ovog člana podnosi se u roku od šest mjeseci od dana pravosnažnosti odluke iz člana 499 stav 1 ovog zakonika sudu koji je u krivičnom postupku sudio u prvom stepenu. O zahtjevu odlučuje vijeće iz člana 24 stav 7 ovog zakonika. Prilikom rješavanja o zahtjevu shodno se primjenjuju odredbe člana 498 st. 2 i 3 i člana 502 stav 3 ovog zakonika.

Raspisivanje potjernice i objave

Član 511

(1) Potjernicu i objavu raspisuje policija.

(2) Radi obavještavanja javnosti o potjernici ili objavi mogu se koristiti i sredstva javnog informisanja.

(3) Ako je vjerovatno da se lice za kojim je izdata potjernica nalazi u drugoj državi, uz saglasnost ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, može se raspisati i međunarodna potjernica.

(4) Na molbu organa druge države može se raspisati potjernica i za licem za koje se sumnja da se nalazi u Crnoj Gori, ako je u molbi data izjava da će se u slučaju pronalaženja tog lica zatražiti njegovo izdavanje.